

คำนำ

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัด ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด สอดคล้องกับสถานการณ์และยุทธศาสตร์ทุกระดับ ตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐) แผนพัฒนาภาคในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๕) ฉบับทบทวน ตลอดจนยุทธศาสตร์ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) และทิศทางนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

จังหวัดน่าน โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดน่านร่วมกับหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัด และภาคีเครือข่าย ได้ร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดน่าน (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) โดยศึกษา วิเคราะห์ ทิศทางและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอย่างครบถ้วนและครอบคลุมทุกมิติ ขอขอบคุณหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ให้การสนับสนุนข้อมูล ข้อคิดเห็นตลอดจนร่วมกันจัดทำแผนฯ จนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดน่าน (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ จะเป็นประโยชน์ต่อการประสานการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด และความมั่นคงของประเทศต่อไป

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดน่าน
สิงหาคม ๒๕๖๔

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑ - ๒๖
ส่วนที่ ๒ ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด	๒๗ - ๖๘
ส่วนที่ ๓ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดน่าน	๖๙ - ๗๒
ส่วนที่ ๔ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดน่าน	๗๓ - ๘๐
ส่วนที่ ๕ โครงการภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ของจังหวัดน่าน (พ.ศ. ๒๕๖๖ พ.ศ. ๒๕๗๐)	๘๑ - ๘๓

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑. ที่มา

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๗๘ (๒) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ ประกอบกับ มาตรา ๘๔ (๘) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ คือ คุ่มครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตและการตลาด ส่งเสริมให้สินค้าเกษตรกรได้รับผลตอบแทนสูงสุด รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปของสภาเกษตรกร เพื่อวางแผนการผลิตและรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกร และมาตรา ๘๔(๑๔) รัฐต้องส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มในทางเศรษฐกิจ รวมทั้งมาตรา ๘๕(๒) กำหนดให้รัฐดำเนินการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม และดำเนินการให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดิน เพื่อประกอบกิจกรรมอย่างทั่วถึงโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่น รวมทั้งจัดหาแหล่งน้ำเพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้อย่างพอเพียงและเหมาะสมแก่การเกษตร

๑.๒ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ "เกษตรกรมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน" โดยมีแนวทางไปสู่เป้าหมาย คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้า ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๑.๓ แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) เป็นส่วนหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ถือเป็นกรอบแนวทางสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะ ๕ ปีแรก (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และนโยบายรัฐบาลภายใต้วิสัยทัศน์ "ภาคเกษตรก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิต ชีวิตเกษตรกรมีคุณภาพ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน" ครอบคลุมการพัฒนาภาคการเกษตรใน ๕ ด้าน ประกอบด้วย การสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทานการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และการพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ โดยมีกระบวนการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติผ่านกลไกขับเคลื่อนในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และหน่วยปฏิบัติ ที่จะช่วยกำกับให้ทุกหน่วยงานจัดทำแผนงาน/โครงการสำคัญที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) รวมทั้งติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการสำคัญดังกล่าวให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ได้ในท้ายที่สุด

๒. ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการเกษตร ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๖๐ ปี นโยบายรัฐบาล นโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๖๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) จึงกำหนดกรอบแนวคิดหลักในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด โดยมุ่งเน้นให้มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับนโยบายยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาในระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)^๑ มีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ **"ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน"** โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- ๒) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

๒.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๓) ประเด็นการเกษตร (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)^๒ โดยในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการเกษตร จะให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่นและเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตรการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิตและการจัดทำฟาร์ม นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนามีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็งประกอบด้วย ๖ แผนย่อย โดยสรุป ดังนี้

๒.๒.๑ แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรมและเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย

๒) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

/๓)สร้างอัตลักษณ์ฯ...

๓) สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า รวมทั้งการสร้าง ความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรกรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ตลอดจน เชื่อมโยงไปสู่ภาคการผลิตอื่น

เป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๒ แผนย่อยเกษตรปลอดภัย ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

๒) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพ จากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่างๆ พัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร และพัฒนา ระบบการตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๓) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถ ผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน และส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า

๔) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัย และการ ส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

๕) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน ควบคุมการขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งในและ ต่างประเทศ

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัย และคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

ตัวชี้วัด ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร

๒.๒.๓ แผนย่อยเกษตรชีวภาพ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ แล เชื้อจุลินทรีย์

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ จากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพ ยกกระดับให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจเกษตร ขนาดกลางและเล็ก และสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ในอุตสาหกรรมและพลังงาน ที่เกี่ยวข้องับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อม ในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภทโภชนาเภสัชผลิตภัณฑ์ ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง

๔) ส่งเสริมการทำการตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเกษตร ชีวภาพ ตลอดจนประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย

/เป้าหมายฯ...

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ วิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบลเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด จำนวนวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็ก และผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพ

๒.๒.๔ แผนย่อยเกษตรแปรรูป ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง

๒) ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร

๓) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในการกระบวนการผลิตหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูป

๔) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๕ แผนย่อยเกษตรอัจฉริยะ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรแห่งอนาคต

๒) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม องค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาด การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล ฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรต่างๆ

๓) สนับสนุนและส่งเสริมการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ

เพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ

(เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๖ แผนย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ การคุ้มครองที่ดินการเกษตร การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตร และการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสม

๒) สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนทางการเกษตรของท้องถิ่น ส่งเสริมการทำการเกษตรตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐหรือท้องถิ่นในพื้นที่มีบทบาทดำเนินการให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในมิติต่างๆ รวมถึงการดูแลโภชนาการของประชาชนในทุกช่วงวัย สร้างเสถียรภาพด้านรายได้ของเกษตรกรและประชาชน การมีมาตรการรองรับสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรและอาหารได้อย่างทั่วถึง และการติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาอาหารและผลกระทบ

๓) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูล อุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรม ข้อมูลมูลค่าสินค้าเกษตร การพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบเตือนภัย กลไกการจัดการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ในมิติต่างๆ ทั้งในด้านอุปสงค์และอุปทาน รวมทั้งให้เกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ตลอดจนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

๔) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ สนับสนุนการขยายเครือข่ายธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ สนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนภายใต้เงื่อนไขที่ผ่อนปรนมากขึ้นและมีกลไกในการดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างแท้จริง

๕) วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยพื้นฐาน รวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่างๆ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตและการตลาด เทคโนโลยีดิจิทัล และข้อมูลสารสนเทศ

๖) พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ยกระดับการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภค จัดให้มีระบบการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็ว และมีราคาเหมาะสม รวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับ

๗) ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่างๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่างๆ

๘) อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็วและไม่เป็นภาระค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมทางการค้า และเตรียมความพร้อมของสถานที่เก็บรวบรวม/รักษาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

เป้าหมายที่ ๑ ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๓ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)^๑ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานในการพัฒนาภาคการเกษตรให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๖๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนปฏิรูปของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) และยังสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาในระดับโลกขององค์การสหประชาชาติ โดยยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ "เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรเกษตรยั่งยืน" โดยมีแนวทางไปสู่เป้าหมาย คือ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้า

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๒.๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)^๔ การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ เป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ได้กำหนดประเด็นการพัฒนาพร้อมทั้งแผนงาน/โครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในช่วง ๕ ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ซึ่งยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร ได้แก่ ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน โดยมีแนวทางการพัฒนาที่มีความสำคัญสูงและสามารถผลักดันสู่การปฏิบัติ ดังนี้

๒.๔.๑ เสริมสร้างฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน โดยพัฒนาและบำรุงรักษาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร จัดระบบการปลูกพืชให้สอดคล้องปริมาณน้ำที่หาได้ คุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมที่มีศักยภาพและขยายโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่ทำกินของเกษตรกรให้มากขึ้น และส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ในการรวบรวมคัดเลือก และปรับปรุงพันธุ์กรรมพืช สัตว์ สัตว์น้ำ และจุลินทรีย์ของท้องถิ่น

๒.๔.๒ สร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรแบบมีส่วนร่วม โดยส่งเสริมการวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิต วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี การผลิตและรูปแบบผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปใหม่ๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและความหลากหลายของสินค้า และพัฒนารูปแบบและกระบวนการถ่ายทอดความรู้ เพื่อปรับระบบการผลิตที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

๒.๔.๓ ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ โดยพัฒนาระบบมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยและการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ และขับเคลื่อนการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจัง

๒.๔.๔ เสริมสร้างขีดความสามารถการผลิตในห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตร โดยเสริมสร้างศักยภาพของสถาบันเกษตรกรและการรวมกลุ่ม ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืช ปศุสัตว์ และการทำประมงให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด (Zoning) วิจัยพัฒนาและใช้เทคโนโลยีและเครื่องจักรสมัยใหม่ในกระบวนการผลิต สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรและการใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรชีวภาพ เพื่อต่อยอดองค์ความรู้และพัฒนาผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง บริหารจัดการผลผลิตอย่างเป็นระบบครบวงจร พัฒนากลไกจัดการความเสี่ยงที่กระทบต่อสินค้าเกษตร และสร้างความร่วมมือด้านการเกษตรกับประเทศเพื่อนบ้าน

๒.๔.๕ ส่งเสริมและเร่งขยายผลแนวคิดการทำเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการเกษตร ส่งเสริมขยายผลและพัฒนาการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน และควบคุมการใช้สารเคมีการเกษตรที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด

๒.๔.๖ พัฒนาปัจจัยสนับสนุนในการบริหารจัดการภาคเกษตรและสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยพัฒนาฐานข้อมูลด้านอุปสงค์และอุปทานด้านการเกษตร สร้างบุคลากรด้านการเกษตร และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรให้ทันสมัย

๒.๕ นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์^๔

๒.๕.๑ นโยบายหลัก ๑๒ ด้าน

๑. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย

๑.๑ การพัฒนาภาคอุตสาหกรรม

พัฒนาอุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green (BCG) Economy) โดยนำความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาพัฒนาต่อยอด และสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมในการผลิตสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมและบริการของท้องถิ่น ปรับระบบการบริหารจัดการการผลิตและระบบโลจิสติกส์ ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนการใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาเพิ่มมูลค่า การบริหารจัดการของเสีย อุตสาหกรรมและขยะแบบคลัสเตอร์ระหว่างอุตสาหกรรมและชุมชนในแต่ละพื้นที่ของจังหวัด กลุ่มจังหวัด เพื่อลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับกฎระเบียบทางด้านสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศ และระหว่างประเทศ

๑.๒ พัฒนาภาคเกษตร

๑) รักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรและรายได้ให้กับเกษตรกรในสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์ม อ้อย และข้าวโพด โดยผ่านเครื่องมือและมาตรการที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ ไม่เป็นภาระกับงบประมาณแผ่นดินเกินสมควร จัดให้มีระบบประกันภัยสินค้าเกษตร การพัฒนา ระบบตลาดที่เชื่อมโยงและเครื่องมือในการขยายและเข้าถึงตลาดในรูปแบบต่างๆ การอำนวยความสะดวกทางการค้า และการพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตรที่มีประสิทธิภาพ

๒) ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงิน การคลังของภาครัฐ โดยจัดให้มีมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มรายได้และลดต้นทุนการเกษตรครบวงจรตั้งแต่ การปรับโครงสร้างต้นทุนการผลิต อาทิ เมล็ดพันธุ์ พื้นที่เพาะปลูก บั้ย เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร แหล่งน้ำ และระบบไฟฟ้าเพื่อการเกษตร การลดภาระหนี้สินโดยให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบที่มี ต้นทุนต่ำ การลดความเสี่ยงจากราคาพืชผลทางการเกษตร การพัฒนาทักษะอาชีพเสริมรายได้ รวมทั้งการวิจัย พัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรเพื่อเพิ่มผลผลิต และการปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสมกับฐานทรัพยากรในพื้นที่ และความต้องการของตลาด นำระบบข้อมูลสารสนเทศการเกษตร ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการจัดเขตพื้นที่ เกษตรกรรม (Zoning) และส่งเสริมกลไกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน รวมทั้งระบบการบริหารจัดการเชิงรุกมาใช้ ในการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่

๓) พัฒนาองค์กรเกษตรกรและเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยเพิ่มทักษะการประกอบการและพัฒนา ความเชื่อมโยงของกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์ในทุกกระดับ โดดเฉพาะด้านการตลาด การค้า ออนไลน์ ระบบบัญชี เพื่อขยายฐานการผลิตและฐานการตลาดของสถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง มีความสามารถในการ แข่งขัน รวมทั้งการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ไปสู่เกษตรกรอัจฉริยะ เพื่อการพัฒนาภาคเกษตรได้อย่างมั่นคงต่อไป ในอนาคต

/๔) ส่งเสริมฯ...

๔) ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร เพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกร โดยใช้ประโยชน์จากฐานความหลากหลายทางชีวภาพ การลด ละ เลิกใช้ยาปราบศัตรูพืชโดยเร็วโดยต้องจัดหาสารทดแทนที่มีประสิทธิภาพเพียงพอและเป็นที่ยอมรับของเกษตรกร การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มและโอกาสทางเศรษฐกิจ อาทิ เกษตรอินทรีย์ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ และเกษตรแปรรูป เพื่อต่อยอดไปสู่เกษตรอุตสาหกรรม ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีในการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัย

๕. ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยการผลิตต่างๆ รวมทั้งดูแลและลดความเสียหายจากการทำการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยทางธรรมชาติซ้ำซาก โดยกำหนดเขตพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning)

๖) ส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ โดยการสนับสนุนพันธุ์กล้าไม้ และให้ความรู้ในการบริหารจัดการเชิงพาณิชย์อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านการปลูก บำรุงรักษา ดูแล และการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มซึ่งจะช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรอีกทางหนึ่ง

๗) ส่งเสริมการทำปศุสัตว์ให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยส่งเสริมการตลาด วิจัยและพัฒนาพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจและสัตว์พื้นบ้าน อาทิ โคเนื้อ แพะ และแกะ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม พัฒนามาตรฐานการผลิตและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ ยอมรับในระดับสากลและสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนการส่งออกผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไปสู่ตลาดโลก

๘) พื้นฟูและสนับสนุนอาชีพการทำประมงให้เกิดความยั่งยืนบนพื้นฐานของการรักษาทรัพยากรทางการประมงและทรัพยากรทางทะเลให้มีความสมบูรณ์อย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขีดความสามารถการทำประมงอย่างถูกต้องในกลุ่มประมงพื้นบ้านและเชิงพาณิชย์ การเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อเพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้และลดต้นทุนการทำประมง ลดอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ส่งเสริมการรวมกลุ่มประมงชายฝั่งและประมงพื้นบ้าน เพื่อสร้างพลังในการประกอบอาชีพควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ในพื้นที่ และเร่งพัฒนาการเพาะเลี้ยงในทะเลที่สอดคล้องกับแผนการใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ รวมถึงการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากภูมิปัญญาในการแปรรูปมาเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และสินค้าประมง

๒. การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก

ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน สร้างมูลค่าเพิ่มธุรกิจชุมชนผ่านอัตลักษณ์ของพื้นที่ โดยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ของไทย ผู้ประกอบการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และสหกรณ์ในชุมชนให้สามารถใช้ประโยชน์และต่อยอดจากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และทรัพยากรในพื้นที่ รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อสร้างสรรคคุณค่าผลิตภัณฑ์และบริการของชุมชนที่มีอัตลักษณ์และมีมาตรฐานการผลิตตามหลักสากล ซึ่งจะช่วยสร้างรายได้สู่ชุมชนอย่างทั่วถึง นำไปสู่การสร้างเศรษฐกิจชุมชนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนและมีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจของจังหวัดมากขึ้น

๓. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน

๓.๑ **ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน** โดยจัดสรรที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้แก่ราษฎรที่ยากไร้และเกษตรกรตามหลักการของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ การกระจายสิทธิการถือครองให้แก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ได้รกร้าง และมีมาตรการป้องกันการเปลี่ยนมือไปอยู่ในครอบครองของผู้ที่มีใช้เกษตรกรและผู้ยากจน จัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการที่ดิน จัดทำหลักฐานการถือครองที่ดินของรัฐทุกประเภท จัดทำแผนที่แสดงแนวเขตที่ดินของรัฐให้ชัดเจน และเร่งแก้ไขปัญหาเขตที่ดินทับซ้อนและแนวเขตพื้นที่ป่าที่ไม่ชัดเจน เพื่อลดข้อขัดแย้งระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ

๓.๒ **ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และทะเล** โดยเชื่อมโยงกับแผนบริหารจัดการน้ำ ๒๐ ปี ของประเทศ เพิ่มผลผลิตในการจัดการและการใช้น้ำทุกภาคส่วน จัดให้มีน้ำสะอาดใช้ทุกครัวเรือนในชุมชนชนบท ในปริมาณ คุณภาพ และราคา ที่เข้าถึงได้ มีระบบการจัดการน้ำชุมชนที่เหมาะสม พร้อมทั้งส่งเสริม พื้นฟู อนุรักษ์ พื้นที่ต้นน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่พักน้ำ แหล่งน้ำธรรมชาติ แอ่งน้ำบาดาล การระบายน้ำชายฝั่ง เพิ่มผลผลิตของน้ำทั้งระบบ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมระดับสากล ดูแลภัยพิบัติจากน้ำพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ และเพิ่มพื้นที่ชลประทาน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างระบบจัดสรรน้ำที่เป็นธรรม รวมทั้งส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการน้ำในชุมชนตามแนวพระราชดำริ

๓.๓ **แก้ไขปัญหาก๊าซเรือนกระจกและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ** โดยมุ่งเน้นการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก สร้างสังคมคาร์บอนต่ำและปลอดฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน กำหนดมาตรการควบคุมการเผาพื้นที่เพื่อทำการเพาะปลูก ปรับปรุงการบริหารจัดการภัยพิบัติทั้งระบบ และการสร้างความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการรับมือและปรับตัว เพื่อลดความเสียหายจากภัยธรรมชาติและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สนับสนุนการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐและภาคเอกชนที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาปรับปรุงระบบบริหารจัดการต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ไทยเข้าร่วมและให้สัตยาบันไว้

๓.๔ **พัฒนากลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยให้ความสำคัญกับการจัดทำระบบการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์มาใช้เป็นเครื่องมือเชิงนโยบาย ในการเพิ่มขีดความสามารถในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมกันของภาคส่วนต่างๆ ในสังคม และบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐทั้งระดับประเทศ ราชสาขา และเชิงพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ลดความขัดแย้งระหว่างยุทธศาสตร์ต่างๆ โดยเฉพาะระหว่างยุทธศาสตร์รายสาขากับยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่

๒.๕.๒ นโยบายเร่งด่วน ๑๒ เรื่อง

๑. การแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตของประชาชน โดยลดข้อจำกัดในการประกอบอาชีพของคนไทย การจัดการระบบการขนส่งสาธารณะผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล ทบทวนรูปแบบและมาตรฐานหาบเร่แผงลอย ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อยังคงเอกลักษณ์ของเมืองหลวงแห่งร้านอาหารริมถนน ทำให้บ้านเมือง เป็นระเบียบเรียบร้อยและสวยงาม แก้ไขปัญหาหนี้สินและลดภาระหนี้สินของประชาชนในกองทุนหมู่บ้าน กองทุน เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาหนี้สินนอกระบบ การฉ้อโกงหลอกลวงประชาชนโดยครอบคลุมไปถึงการฉ้อโกงหลอกลวง ผ่านระบบออนไลน์ปรับปรุงระบบภาษีและการให้สินเชื่อที่เอื้อให้ประชาชนสามารถมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองได้ ตามความพร้อมปรับปรุงระบบที่ดินทำกินให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ จัดทำแนวทางการกำหนดสิทธิและการ จัดการสิทธิในที่ดินของเกษตรกรที่เหมาะสม ลดอุปสรรคในธุรกิจประมงพาณิชย์และประมงชายฝั่ง รวมทั้ง ช่วยเหลือดูแลประมงพื้นบ้านที่ยังต้องสอดคล้องกับมาตรฐานด้านการประมงขององค์การระหว่างประเทศ

๒. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม โดยจัดพื้นที่การเกษตรให้สอดคล้องกับ ระบบบริหารจัดการน้ำและคุณภาพของดินตาม Agri-Map กำหนดเป้าหมายรายได้เกษตรกรให้สามารถมีรายได้ จากผลผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพในสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์ม อ้อย และ ข้าวโพด ด้วยการชดเชย การประกันรายได้ ส่งเสริมระบบประกันภัยสินค้าเกษตร หรือเครื่องมือทางการเงิน สมัยใหม่ที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางวินัยการเงินการคลังของภาครัฐในระยะยาว ส่งเสริมเกษตรกรพันธสัญญา และ ศึกษารูปแบบระบบแบ่งปันผลกำไรสินค้าเกษตรที่เป็นธรรมให้แก่เกษตรกร แก้ไขปัญหาข้าวครบวงจร ส่งเสริมการ ใช้ยางพาราในภาคอุตสาหกรรมและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ส่งเสริมการใช้ผลผลิตทางการเกษตร ในอุตสาหกรรมพลังงาน สร้างนวัตกรรมและเครื่องมือทางการเกษตรในราคาที่เข้าถึงได้เพื่อลดต้นทุนการผลิต ควบคุมมาตรฐานการใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเคมีในการเกษตรเพื่อนำไปสู่การลด ละ เลิกการใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเคมี โดยจัดหาสิ่งทดแทนที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของเกษตรกร ต่อยอดภูมิปัญญาและความรู้ของปราชญ์ ชาวบ้านในการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป รวมทั้งเร่งศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการใช้กัญชา กัญชง และพืชสมุนไพรในทางการแพทย์ อุตสาหกรรมทางการแพทย์ และผลิตภัณฑ์อื่นๆ เพื่อสร้างโอกาส ทางเศรษฐกิจและการสร้างรายได้ของประชาชน โดยกำหนดกลไกการดำเนินงานที่รัดกุม เพื่อมิให้เกิดผลกระทบ ทางสังคมตามที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างเคร่งครัด

๓. การวางรากฐานระบบเศรษฐกิจของประเทศสู่อนาคต โดยต่อยอดอุตสาหกรรมเป้าหมายและ วางรากฐานการพัฒนาภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว ดึงดูดการลงทุน ของภาคเอกชนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเขตเศรษฐกิจพิเศษ เมืองอัจฉริยะ และการลงทุนในโครงสร้าง พื้นฐานที่ทันสมัย รวมทั้งวางรากฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสื่อสารไร้สายในระบบ ๕G ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะ ของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม และชุมชน ในการเข้าถึงตลาดในประเทศและตลาดโลก ผ่านแพลตฟอร์มพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีสื่อสารสมัยใหม่ในการให้บริการ สาธารณสุขและการศึกษาทางไกล การสร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะทั้งในส่วนผู้ประกอบการขนาดกลางและ ขนาดย่อม เกษตรกรรวมถึงผู้ประกอบการยุคใหม่ พร้อมทั้งส่งเสริมการใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อเป็นฐานในการ ขับเคลื่อนประเทศด้วยปัญญาประดิษฐ์ในอนาคต

/๔. การเตรียมฯ...

๔. การจัดเตรียมมาตรการรองรับภัยแล้งและอุทกภัย ตั้งแต่การป้องกันก่อนเกิดภัย การให้ความช่วยเหลือระหว่างเกิดภัย และการแก้ไขปัญหาในระยะยาว โดยจัดระบบติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่องและกำหนดมาตรการที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนให้ได้มากที่สุดและทันท่วงที่ รวมทั้งพัฒนาการปฏิบัติการฝนหลวงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒.๖ การพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

๒.๖.๑ กรอบแนวคิดการพัฒนา

๑) เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาการเกษตร แม้ว่าจะมีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้กับการพัฒนาการเกษตรของประเทศอย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหาของเกษตรกรยังคงมีอยู่ในสังคมไทย เป็นเพราะเกษตรกรไทยส่วนใหญ่เป็นรายย่อย การทำการเกษตรหลายพื้นที่ยังเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ควรได้รับการแก้ไข โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกษตรกรพัฒนาระบบการผลิตให้สามารถเลี้ยงตัวเองได้ตามหลักความพอประมาณ

๒) แรงงานภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลงและการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ แรงงานในภาคการเกษตรลดลงเนื่องมาจากเคลื่อนย้ายไปทำงานในภาคการผลิตอื่น การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การขยายตัวของภาคการผลิตอื่น และทัศนคติของเกษตรกรส่วนใหญ่คิดว่าการทำการเกษตรเป็นงานที่หนักและลำบาก ไม่คุ้มค่า ทำให้เยาวชนรุ่นใหม่ไม่สนใจทำอาชีพการเกษตร ส่งผลให้แรงงานภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลง ซึ่งปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบ

๓) การปรับตัวของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ (Smart Farmer) เกษตรกรจำนวนมากยังมีข้อจำกัดในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการผลิตเชื่อมโยงไปจนถึงการแปรรูปและการตลาด การขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการใช้ปัจจัยการผลิตทำให้ปัจจัยการผลิตดังกล่าวมากเกินความจำเป็น การปรับตัวของเกษตรกรจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เป้าหมายการพัฒนาการเกษตรของประเทศบรรลุผลสำเร็จได้

๔) การส่งเสริมการทำเกษตรในรูปแบบของการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร

๕) การบริหารจัดการสินค้าเกษตร ภาคการเกษตรมีความอ่อนไหวและเปราะบางมากกว่าภาคการผลิตอื่นๆ จึงควรเน้นในเรื่องการวางแผนความต้องการและการผลิตสินค้าเกษตร (Demand & Supply) ในระดับจังหวัด เพื่อเป็นข้อมูลให้กับส่วนกลางในการบริหารจัดการสินค้าเกษตรในภาพรวม การขึ้นทะเบียนเกษตรกรทั่วประเทศ เพื่อรู้ปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ

๖) มาตรฐานสินค้าเกษตร ประเทศไทยได้มีการพัฒนาด้านมาตรฐานสินค้าเกษตรไปมากเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน แต่ยังคงมีปัญหาในเรื่องของการพัฒนาให้ทั่วถึง ทั้งด้านองค์ความรู้ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าเกษตร การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ เพื่อยืดอายุของสินค้าเกษตรและเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร ดึงดูดความสนใจและตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี

๗) โลจิสติกส์และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร เป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) โดยยกระดับบุคลากรภาครัฐ เกษตรกร/สถาบันเกษตรกร เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน พัฒนาทักษะการบริหารจัดการโลจิสติกส์ระดับฟาร์ม ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมในโซ่คุณค่าของสินค้าเกษตร สนับสนุนให้เกิดเครือข่ายเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

๘) ความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน การใช้พลังงานของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลให้หลายประเทศรวมถึงประเทศไทยหันมาพึ่งพาการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ความต้องการพืชพลังงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

๙) การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การวางมาตรการและแนวทางเพื่อเตรียมความพร้อมรับมือและสนับสนุนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาภาคการเกษตรของไทย

๑๐) การวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตร รวมถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร

๑๑) กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตร

๑๒) ความร่วมมือและข้อตกลงระหว่างประเทศ ประเด็นสำคัญที่ควรพัฒนา คือ การศึกษากฎระเบียบและกฎหมายของประเทศคู่ค้าที่จะมีผลกระทบต่อการค้าสินค้าเกษตร มาตรการนำเข้า-ส่งออกสินค้า

๑๓) การบริหารจัดการสินค้าเกษตรเพื่อรองรับการค้าชายแดนและเขตเศรษฐกิจพิเศษ

๒.๖.๒ ทิศทางการพัฒนา

๑) วิสัยทัศน์ "ภาคเกษตรก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิต ชีวิตเกษตรกรมีคุณภาพ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน"

๒) พันธกิจ

(๑) พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้มีความมั่นคง

(๒) พัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ

(๓) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพตลอดโซ่อุปทานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์

(๔) ส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

๓) วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด

(๑) วัตถุประสงค์

- เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกร สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีการถ่ายทอดความรู้อย่างต่อเนื่อง เกิดการรวมกลุ่มเกษตรกรและเชื่อมโยงเครือข่ายกับภายนอกอย่างเข้มแข็ง และลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้

- เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรยกระดับผลิตภาพ ประสิทธิภาพ คุณภาพ มาตรฐาน รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรให้ตอบสนองความต้องการของตลาด

- เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร รวมทั้งพัฒนางานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้ประโยชน์

- เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวและสร้างภูมิคุ้มกันรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้

(๒) เป้าหมาย

- ความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ ๘๕ ในปี ๒๕๖๔

- เกษตรกรมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้นเป็น ๕๙,๔๖๐ บาท ต่อครัวเรือน ในปี ๒๕๖๔

- เศรษฐกิจภาคเกษตรเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๓ ต่อปี

- จำนวนงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรถูกนำไปใช้ประโยชน์ เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๕ ต่อปี

- ทรัพยากรการเกษตรได้รับการฟื้นฟูและใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืนเพิ่มขึ้น

(๓) ตัวชี้วัด

- ดัชนีชี้วัดความผาสุกของเกษตรกร

- รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร

- GDP ภาคเกษตร

- จำนวนงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์

- ทรัพยากรการเกษตรที่มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

๔) ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาการเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

- ขยายผลการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกร

- ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนให้เห็นผลในทางปฏิบัติ

- พัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ

- สร้างความเข้มแข็งและเชื่อมโยงเครือข่ายของเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน

- ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานรองรับความต้องการของตลาด
- ส่งเสริมการบริหารจัดการโซ่อุปทานสินค้าเกษตร
- เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
- จัดตั้งศูนย์กลางและพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร
- เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารอย่างยั่งยืน
- สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน
- สนับสนุนการจัดการความเสี่ยงที่จะกระทบต่อพืชผลทางการเกษตร
- ส่งเสริมการค้าชายแดน การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และความร่วมมือระหว่าง

ประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและ

นวัตกรรม

- ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตร
- พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตรและเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ
- ส่งเสริมการนำงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและ

ยั่งยืน

- ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตร
- ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- บริหารจัดการพื้นที่ทำกินทางการเกษตร
- สร้างภูมิคุ้มกันการเกษตรต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

กระบวนการ

- พัฒนาบุคลากรการเกษตรภาครัฐ ปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการ และ
- ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

๒.๗ นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑. ยุทธศาสตร์และนโยบายของรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ดร.เฉลิมชัย ศรีอ่อน) ได้กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางนโยบายหลักสำหรับการขับเคลื่อนงานภาคเกษตรให้ประสบผลสำเร็จ ดังนี้

๑.๑ ยุทธศาสตร์ ๕ ประเด็น ประกอบด้วย

๑) ยุทธศาสตร์ตลาดนำการผลิต เป็นยุทธศาสตร์หลักเพื่อปฏิรูปภาคเกษตรทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์ (แพลตฟอร์มรายสินค้าเพื่อรองรับ New Normal) ตลาดออฟไลน์ Modern Trade รถโมบาย ตลาดสด คาราวานสินค้า เกษตรพันธสัญญา และเคาน์เตอร์เทรด จัดกิจกรรมจับคู่ธุรกิจผู้ซื้อกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจ

๒) ยุทธศาสตร์เทคโนโลยี ๔.๐ เพื่อการบริหารราชการแผ่นดิน การบริการประชาชน และการพัฒนาภาคเกษตรกรรม โดยใช้เทคโนโลยีตลอดห่วงโซ่อุปทานและมูลค่า (Supply - Value Chain) ตั้งแต่การผลิต การแปรรูป จนถึงการตลาด

๓) ยุทธศาสตร์ ๓'S (Safety - Security - Sustainability - เกษตรปลอดภัย - เกษตรมั่นคง และเกษตรยั่งยืน)

๔) ยุทธศาสตร์การบริหารเชิงรุกแบบบูรณาการกับทุกภาคส่วน โดยเฉพาะโมเดล "เกษตร - พาณิชย์ทันสมัย"

๕) ยุทธศาสตร์เกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวทางศาสตร์พระราชา

๑.๒ แนวทางนโยบายหลัก ๑๕ ด้าน ประกอบด้วย

๑) นโยบาย "ตลาดนำการผลิต" เป็นนโยบายหลักโดยเพิ่มช่องทางตลาดให้หลากหลายทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์ (แพลตฟอร์มรายสินค้าเพื่อรองรับ New Normal) ตลาดออฟไลน์ โมเดิร์นเทรด (Modern Trade) รถโมบาย ตลาดสด ตลาดชุมชน คาราวานสินค้า เกษตรพันธสัญญา และเคาน์เตอร์เทรด จัดกิจกรรมจับคู่ธุรกิจผู้ซื้อกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจ โดยร่วมมืออย่างเข้มข้นกับกระทรวงพาณิชย์ภายใต้โมเดล "เกษตร - พาณิชย์ทันสมัย"

๒) การสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกรและเศรษฐกิจฐานราก โดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีอำนาจต่อรองในการซื้อขายผลผลิต ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เกษตรชุมชน เชื่อมโยงกับตลาดชุมชน/ตลาดเกษตรกร ตลาดสีเขียว (Green Market) และการท่องเที่ยวเชิงสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนภายในชุมชน รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ สามารถช่วยเหลือสมาชิกเกษตรกรเอื้อให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่ ทั้งสังคม ชุมชน วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ให้เข้มแข็งและยั่งยืน

๓) การส่งเสริมสถาบันเกษตรกร ผู้ประกอบการ และ Start Up เป็นหน่วยธุรกิจให้บริการทางการเกษตร (Agricuttural Service Providers : ASP) เพื่อยกระดับสู่การให้บริการทางการเกษตร เช่น เทคโนโลยีในการดูแลรักษา รถจักรกลในการเตรียมดินและการเก็บเกี่ยว สำหรับให้บริการแก่พี่น้องเกษตรกรแบบครบวงจร

๔) การส่งเสริมเกษตรกรพันธสัญญา (Contract Farming) เพื่อสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพการผลิตอย่างยั่งยืน ระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ และร่วมกันยกระดับคุณภาพผลผลิต และแก้ปัญหาผลผลิตล้นตลาด

๕) การพัฒนาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC) เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีทางการเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตร โดยเชื่อมโยงการทำงานกับ ศพก. เพื่อยกระดับสู่การทำเกษตรสมัยใหม่ และเกษตรแบบแม่นยำ (Precision Agriculture)

๖) การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการเกษตร เพื่อตอบสนองต่อโซ่อุปทานที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการค้าสินค้าเกษตรออนไลน์ที่ขยายตัวต่อเนื่อง เพื่อรักษาคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีความสดใหม่และถึงมือผู้บริโภคอย่างรวดเร็ว รวมถึงพัฒนาระบบเชื่อมโยงทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งออกและนำเข้าสินค้าเกษตร

๗) การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ มีการกระจายน้ำอย่างเหมาะสมและทั่วถึง รวมทั้งพัฒนาแหล่งน้ำในไร่นาของเกษตรกรและชุมชน เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำเพียงพอสำหรับการอุปโภคบริโภคและทำการเกษตร ตลอดจนป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย

๘) การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้ตรงตามศักยภาพของที่ดิน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดมากที่สุด โดยกำหนดเขตความเหมาะสมในการทำเกษตรในแต่ละพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตสูงสุดผ่านข้อมูล Agri – Map

๙) การส่งเสริมศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อบ่มเพาะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ผ่านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกรรวมทั้งให้บริการทางวิชาการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรต้นแบบเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่

๑๐) การประกันภัยพืชผล ให้ความคุ้มครองความเสียหายหรือความสูญเสียต่อพืชผลที่เอาประกันภัย ซึ่งเกิดจากภัยต่างๆ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง ลมพายุ ลูกเห็บตก เป็นต้น ซึ่งจะช่วยสร้างเสถียรภาพทางรายได้และความมั่นคงในอาชีพให้แก่เกษตรกร รวมถึงการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกรที่ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างทันท่วงที

๑๑) การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความมั่นคงแก่เกษตรกร ได้แก่ เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ เกษตรธรรมชาติ และวนเกษตร ด้วยการลด ละ เลิก การใช้สารเคมี ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง และมีการพัฒนาอาหารของไทย ให้เป็นรูปแบบอาหารที่ปลอดภัยและมีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการ สินค้าเกษตรปลอดภัยใน ๕ ร ได้แก่ โรงเรียน โรงแรม โรงพยาบาล เรือนจำ และร้านอาหาร

๑๒) การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่น สร้างแบรนด์ให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าจากความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น สมุนไพร แมลงเศรษฐกิจ ส่งเสริมสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพทางด้านการตลาดในอนาคต ทั้งสินค้าอาหารอนาคต (Future Food) และสินค้าเกษตรที่ตอบสนองผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม (Functional Food) รวมทั้งสินค้าเกษตรเพื่อ พลังงานและอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

๑๓) การวิจัยและพัฒนา เพื่อตอบสนองการพัฒนาภาคเกษตรของประเทศไทยบนพื้นฐาน ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกรและผู้บริโภค

๑๔) การพัฒนาฐานข้อมูล Big Data ในการใช้ประโยชน์และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนกับ หน่วยงานต่างๆ เพื่อการบริหารและช่วยให้เกษตรกรมีข้อมูลที่ดีและเพียงพอต่อการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อการผลิตและการจำหน่ายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

๑๕) การประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมันและ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๒. แนวทางการขับเคลื่อนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ของปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบแนวทางการขับเคลื่อนกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ให้กับผู้บริหารและบุคลากรของส่วนราชการ/หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งใน ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยสรุปเป็นแนวทางดำเนินงานหลักใน ๓ ด้าน ดังนี้

๒.๑ การกิจเร่งด่วนเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และนโยบายให้บรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย

- ๑) เร่งรัดงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของกระทรวง
- ๒) ขยายพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรฐานราก
- ๓) ยกระดับศักยภาพแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่
- ๔) ผลักดันการสร้างเกษตรมูลค่าสูง
- ๕) พัฒนาช่องทางเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ

- ๖) ผลักดันการพัฒนา Big Data อย่างเป็นรูปธรรม
- ๗) ยกระดับ ศพก. ศูนย์พัฒนา Smart Farmer ครบวงจร
- ๘) ปรับปรุงกลไกและคณะทำงานขับเคลื่อนระดับพื้นที่
- ๙) มอบหมายรองปลัดกระทรวงดูแลการขับเคลื่อนระดับพื้นที่
- ๑๐) ปรับปรุงระบบประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบให้ทันสมัยเข้าถึงเกษตรกร

๒.๒ ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้เกษตรกร ประกอบด้วย

- ๑) การแก้ไขปัญหาให้เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากโควิด - ๑๙
- ๒) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร
- ๓) การรับเรื่องราวร้องทุกข์และการเยี่ยมเยียนพี่น้องเกษตรกร
- ๔) การแก้ไขปัญหาหนี้สินให้เกษตรกร

๒.๓ วางรากฐานการทำงานของกระทรวงรองรับความปกติใหม่ (New Normal ประกอบด้วย

- ๑) สร้างเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพที่ชัดเจนและพัฒนา Smart Officer ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
- ๒) สร้างความตระหนักในวันฉัตรมงคล คำนิยมร่วม และสร้างอัตลักษณ์ของกระทรวง รวมทั้งยกระดับสวัสดิการเพื่อคนกระทรวง
- ๓) กำหนดตัวชี้วัดร่วมเพื่อสร้างพลังการขับเคลื่อนบูรณาการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
- ๔) ปรับปรุงโครงสร้าง อำนาจหน้าที่และบทบาทของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงให้สอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวและแนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรของประเทศ
- ๕) สร้างเอกภาพในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวง
- ๖) สร้างหอบังคับการ (Control Tower) เพื่อตรวจสอบ ติดตาม การบริหารแผนงานและงบประมาณของกระทรวง
- ๗) ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัดให้เป็นแผนหลักด้านการเกษตรของกระทรวงในจังหวัด เพื่อบูรณาการงบประมาณและสร้างแนวร่วมการพัฒนา
- ๘) ให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงและผู้ตรวจราชการกรมเป็นผู้นำการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการในพื้นที่
- ๙) ผลักดันการศึกษาวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรทุกด้าน

๒.๘ แผนพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ (ฉบับทบทวน)"

ภาคเหนือ

"ฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง"ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

๑. พัฒนาการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่อเนื่องให้มีคุณภาพ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างยั่งยืน และกระจายประโยชน์อย่างทั่วถึง รวมทั้งต่อยอดการผลิตสินค้าและบริการที่มีศักยภาพสูงด้วยภูมิปัญญาและนวัตกรรม
๒. ใช้โอกาสจากเขตเศรษฐกิจพิเศษ และการเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาค GMS BIMSTEC และ AEC เพื่อขยายฐานเศรษฐกิจของภาค
๓. ยกกระดับเป็นฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง

๔. พัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาระบบดูแลผู้สูงอายุอย่างมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ยกย่องระดับทักษะฝีมือแรงงานภาคบริการ

๕. อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้คงความสมบูรณ์ จัดระบบบริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสมและเชื่อมโยงพื้นที่เกษตรให้ทั่วถึง ป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกพิษหมอกควันอย่างยั่งยืน

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคเหนือ

๑. ภาคเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจภาคเหนือ ทั้งในด้านเป็นฐานรายได้หลักของประชากรส่วนใหญ่ และการจ้างงานในปี ๒๕๖๑ ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรมีมูลค่า ๓๓๒,๔๘๑ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๖.๒ ของผลิตภัณฑ์ภาค ผลผลิตเกษตรของภาคเหนือส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์จากพืชที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และอ้อยโรงงานในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งเป็นการทำเกษตรแปลงใหญ่ที่ยังมีการใช้สารเคมีสูงสำหรับการผลิตพืชผักและผลไม้ส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือตอนบน โดยระบบการผลิตปรับสู่เกษตรอินทรีย์มากขึ้นซึ่งอยู่ในระดับเกษตรอินทรีย์ตามวิถีพื้นบ้าน แต่มีแนวโน้มขยายสู่เชิงพาณิชย์ พืชอินทรีย์สำคัญ ได้แก่ กาแฟ และชาอินทรีย์ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง และแม่ฮ่องสอน ข้าวอินทรีย์และข้าวหอมมะลิอินทรีย์ในจังหวัดเชียงราย พะเยา และเชียงใหม่ รวมทั้งพืชผักและผลไม้เมืองหนาว

๒. พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ในปี ๒๕๖๐ มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรรวม ๓๒.๕ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘ ของพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรทั่วประเทศ โดยพื้นที่เกษตรของภาคเหนือส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ค่อนข้างราบเหมาะสำหรับปลูกข้าวและพืชไร่ มีความเหมาะสมในการทำเกษตรแปลงใหญ่ ขณะที่จังหวัดในภาคเหนือตอนบนมีพื้นที่เกษตรไม่มากเนื่องจากเป็นภูเขาสูงสลับที่ราบเชิงเขา และมีขนาดฟาร์มเล็กมากประมาณ ๑๐ ไร่ต่อครัวเรือน จึงเหมาะกับเกษตรแบบประณีตหรือเกษตรอินทรีย์

๓. พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรของภาคเหนือสูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ โดยในปี ๒๕๕๙ มีสัดส่วนร้อยละ ๒๓.๘ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ ๒๑.๙ ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๙.๐๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๖ ของพื้นที่ชลประทานทั่วประเทศ พื้นที่โครงการชลประทานของภาคเหนือร้อยละ ๗๐ อยู่ในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง แต่ยังมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทาน ต่อพื้นที่เกษตรค่อนข้างต่ำเพียงร้อยละ ๒๙.๓ จึงเป็นข้อจำกัดในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร ทั้งการเก็บกักน้ำในฤดูแล้งและชะลอน้ำในฤดูฝนไม่ทั่วถึงพืชผลเสียหาย

๒.๙ แผนพัฒนาการเกษตรภาคภายใต้กรอบแผนพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕

แผนพัฒนาการเกษตรภาคเหนือ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕"

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกี่ยวข้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาภาคเหนือ ๒ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยกระดับเป็นฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัยเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง

แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนาฐานการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และเกษตรปลอดภัยในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดยสนับสนุนการทำเกษตรกรรมยั่งยืนอย่างครบวงจร เกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ สนับสนุนการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายเกษตรกร เพื่อพัฒนาทั้งด้านการผลิตและการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ความรู้กับเกษตรกรในการใช้สารอินทรีย์แทนสารเคมี เผื่อระวังผลกระทบจากการใช้สารเคมีที่มีต่อดินและน้ำ ส่งเสริมช่องทางการกระจายผลผลิต สร้างพฤติกรรมและค่านิยมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ สนับสนุนการตรวจสอบคุณภาพผลผลิต และการตรวจสอบย้อนกลับอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้บริโภค

๒. สนับสนุนการเชื่อมโยงผลผลิตเกษตรสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่มีศักยภาพ ได้แก่ (๑) การแปรรูปพืชผัก ผลไม้ สมุนไพร (โพล คาวตอง ยอ มะขามป้อม คาฝอย) ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปางลำพูน (๒) การแปรรูปข้าว พืชไร่ พืชพลังงาน ในจังหวัดพิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ โดยสนับสนุนการพัฒนาสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่คุณค่า ส่งเสริมการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ที่ตอบสนองความต้องการของตลาดเฉพาะ และสนับสนุนการนำผลผลิตและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจากพืชและสัตว์มาผลิตพลังงานทดแทน

๓. พัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพอย่างบูรณาการตลอดห่วงโซ่คุณค่า และเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมเกษตรชีวภาพ อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร และแปรรูปชีวมวล ในจังหวัดนครสวรรค์และกำแพงเพชร โดยสนับสนุนการนำผลผลิตและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจากพืชและสัตว์พัฒนาเป็นพลังงานทดแทน สนับสนุนการพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ในการนำพืช/วัสดุชีวภาพมาใช้ประโยชน์ตลอดห่วงโซ่คุณค่า อาทิ ใช้ประโยชน์ในการเป็นอาหารสัตว์ แปรรูปเพื่อเป็นสินค้า นำกากมาใช้ในการผลิตพลังงานชีวมวล เป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตการเกษตรที่ได้ประโยชน์สูงสุดและช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา ตลอดจนพัฒนาคลัสเตอร์อุตสาหกรรมชีวภาพในพื้นที่ที่เหมาะสม

๔. สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาทางการเกษตรทั้งระบบ ส่งเสริมการใช้ปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ การให้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจการผลิตแก่เกษตรกร เช่น การไถนึ่งพื้นที่ปลูกพืช การเกษตรแปลงใหญ่ ซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สอดคล้องกับศักยภาพและให้ผลตอบแทนที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิต

๕. สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะ (Smart Farmer) ที่มีขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยยกระดับให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรบนฐานทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาด การใช้ประโยชน์จากข้อมูลแหล่งเงินทุนและเทคโนโลยี

/๖.พัฒนาฯ...

๖. พัฒนาช่องทางตลาดออนไลน์และระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าเกษตรจากชุมชนพัฒนานวัตกรรมสำหรับการสร้างระบบโลจิสติกส์สินค้าเกษตรจากชุมชน เพื่อส่งเสริมการขายสินค้าเกษตรออนไลน์โดยเกษตรกร

๗. พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเป็นระบบเครือข่ายที่เชื่อมโยง เพื่อใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมและเต็มประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำนอกเขตพื้นที่ชลประทาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำไว้ใช้ในพื้นที่เกษตรกรรม แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำของเกษตรกรในพื้นที่นอกเขตชลประทาน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้คงความสมบูรณ์ จัดระบบบริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสมและเชื่อมโยงพื้นที่เกษตรให้ทั่วถึง ป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบในลุ่มน้ำหลักของภาค ได้แก่ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม และน่าน และพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ที่สำคัญ ได้แก่ บึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ บึงสีไฟ จังหวัดพิจิตร และกว๊านพะเยา จังหวัดพะเยา เพื่อให้เกิดความสมดุลทั้งในด้านการจัดหา การใช้ และอนุรักษ์

๒. แก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและจังหวัดตาก โดยส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวไปสู่การปลูกพืชในระบบวนเกษตร สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและระบบจัดการพื้นที่เกษตรที่เหมาะสม ส่งเสริมให้นำเศษวัสดุทางการเกษตรไปใช้ประโยชน์เพื่อลดการเผาวัสดุทางการเกษตร และส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันแก้ไขปัญหาหมอกควัน

๒.๑๐ ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒

วิสัยทัศน์ : “ประตูการค้าสากล โดดเด่นวัฒนธรรมล้านนา สินค้าเกษตรปลอดภัย ประชาชนร่วมใจอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ”

- พันธกิจ (Mission) :**
๑. ส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจ การค้าการลงทุน การท่องเที่ยว และโลจิสติกส์เชื่อมโยงสู่สากล ให้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น
  ๒. ส่งเสริมพัฒนาการและสร้างความเข้มแข็งให้ภาคเกษตร อุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่า
  ๓. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม อารยธรรมแห่งล้านนาตะวันออก ดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ และเป็นอัตลักษณ์และสุขภาพ
  ๔. อนุรักษ์ พัฒนา และส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความสมบูรณ์ ดำรงฐานทรัพยากรธรรมชาติและจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี

ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด (Strategic Issues) :

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การสร้างความเข้มแข็งและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตรและ

อุตสาหกรรมเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยที่มีศักยภาพ

แนวทางการพัฒนา : ๑) เพิ่มผลิตภาพและคุณภาพการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม

โดยเน้นความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ สิ่งที่มีศักยภาพทางการตลาด ลดต้นทุนการผลิตโดยใช้หลักการผลิตปริมาณมาก ปรับปรุงคุณภาพการผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า พัฒนากลุ่มธุรกิจและผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเกษตร

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี การสร้างนวัตกรรม และมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์และอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตร

๓) สร้างความเข้มแข็งต่อเกษตรกร องค์กรเกษตรและผู้ประกอบการอุตสาหกรรม โดยการสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เครือข่ายการเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยีเกษตรในพื้นที่ และสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มธุรกิจ และผู้ประกอบการตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๔) ส่งเสริมการบริหารจัดการการตลาดสินค้าเกษตร โดยการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการตลาดแก่กลุ่มผู้ผลิตสินค้าเกษตร รวมทั้งสร้างช่องทางการจัดจำหน่ายเฉพาะกลุ่ม (Niche Product)

ข้อมูลด้านการเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒ (เชียงใหม่ พะเยา แพร่ น่าน)

ผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒ ปี ๒๕๕๙ (ราคาประจำปี) มีมูลค่า ๑๙๒,๑๑๑ ล้านบาท ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญของกลุ่มจังหวัด ได้แก่ ข้าว ลำไย ยางพารา ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วลิสง กาแฟ ใคเนื้อ กระบือ และปลานิล

ประเด็นความต้องการของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒ การผลิตสินค้าเกษตรหลักของกลุ่มจังหวัดฯ โดยเฉพาะข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ประสบปัญหาต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่ำ คุณภาพของผลผลิตไม่สม่ำเสมอ มีการใช้สารเคมีเกินความจำเป็น สภาพดินเสื่อมโทรม ส่งผลเสียต่อสุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภค จึงมีความจำเป็นต้องเพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรอย่างครบวงจร เริ่มตั้งแต่การพัฒนากระบวนการผลิต การควบคุมคุณภาพ การตรวจรับรองมาตรฐาน GAP ส่งเสริมกระบวนการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าผลผลิตเกษตรหลัก เพื่อกระจายสู่ตลาดระดับบน รวมถึงส่งเสริมการพัฒนาไปสู่เกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า ตอบสนองตลาดอาหาร เพื่อสุขภาพ โดยเฉพาะข้าว กาแฟ ชา ผักปลอดภัยเป็นต้น

(ที่มา : แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒ เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕)

๒.๑๑ ยุทธศาสตร์จังหวัดน่าน

วิสัยทัศน์ : “เมืองแห่งความสุข เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ธรรมชาติสมบูรณ์ การเกษตรมั่นคง
ชุมชนเข้มแข็ง ท่องเที่ยวยั่งยืน”

เป้าประสงค์ :

๑. มุ่งเน้นรายได้จากการแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่ศักยภาพของจังหวัด โดยการนำองค์ความรู้มาพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่า (Value Added) และเพิ่มโอกาสในการแข่งขันสินค้าและบริการให้เพิ่มสูงขึ้น
๒. ป้องกัน รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างสมดุลการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อให้สังคมมั่นคงและสมดุลยั่งยืน
๓. สนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนพืชเชิงเดี่ยว เป็นพืชแบบผสมผสาน โดยเน้นการผลิตเพื่อบริโภคในพื้นที่ลดการนำเข้า และพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมการตลาดด้านการเกษตร รวมทั้งพัฒนาระบบตลาดกลางสินค้าเกษตรและโลจิสติกส์

ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issues) :

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยองค์ความรู้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ
ในลักษณะประชารัฐ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วม
ของภาคประชาสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตการเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การพัฒนาการท่องเที่ยวให้เจริญเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม

สถานการณ์สาขาเกษตรของจังหวัดน่าน

จังหวัดน่านมีพื้นที่ทั้งหมด ๗,๑๗๐,๐๔๕ ไร่ เป็นพื้นที่การเกษตรจำนวน ๒,๕๑๘,๙๘๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๑๓ ของพื้นที่ทั้งหมด มีมูลค่าเพิ่ม GPP ภาคการเกษตร ปี ๒๕๕๗ จำนวน ๙,๒๐๕ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๒๙ ของ GPP ทั้งหมด

ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด มีจำนวนครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด ๑๖๖,๘๔๕ คน แยกเป็นครัวเรือนภาคเกษตร จำนวน ๖๘,๗๖๑ ครัวเรือน และมีแรงงานภาคเกษตร จำนวน ๑๑๑,๕๕๘ ราย

ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด ด้านพืช ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา ลำไย มะม่วง และปาล์มน้ำมัน ด้านปศุสัตว์ ได้แก่ โคเนื้อ สุกร ไก่เนื้อ และไก่ไข่ และด้านประมง ได้แก่ ปลานิล ปลาดุก และสัตว์น้ำจืดอื่น ๆ

การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตร พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรของจังหวัดน่านมีทั้งหมด ๒,๕๑๘,๙๕๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๑๓ ของพื้นที่ทั้งหมด

ข้อมูลแหล่งน้ำในเขตชลประทาน มีทั้งหมด ๓๘ แห่ง มีพื้นที่รับประโยชน์ ๗๓,๒๒๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๗ ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด และแหล่งน้ำนอกเขตชลประทาน คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๘๒ และแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานดำเนินการโดยสถานีพัฒนาที่ดินน่าน รวม ๔,๘๐๓ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๑๔,๔๐๙ ไร่

(ที่มา : แผนพัฒนาจังหวัดน่าน พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๔ โครงการชลประทานน่าน และสถานีพัฒนาที่ดินน่าน)

๒.๑๒ ยุทธศาสตร์ด้านแรงงานจังหวัดน่าน พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๔ (ฉบับทบทวน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓)

วิสัยทัศน์ : แรงงานมีศักยภาพ มีมาตรฐานฝีมือ และมีหลักประกันความมั่นคงในการทำงาน

พันธกิจ : ๑. พัฒนาระบบความรู้ และมาตรฐานฝีมือแรงงานให้เป็นสากล

๒. พัฒนาระบบการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน

๓. พัฒนาการศึกษและการฝึกอบรมให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

๔. พัฒนาคุณภาพชีวิตและหลักประกันความมั่นคงในการทำงาน

ประเด็นยุทธศาสตร์ : ๑. พัฒนากำลังแรงงานให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงาน

๒. สร้างรายได้และสร้างโอกาสการมีงานทำเพื่อเพิ่มผลิตภาพแรงงาน

๓. เสริมสร้างความมั่นคงและคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่แรงงานในระบบและนอกระบบ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาศักยภาพกำลังแรงงานให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงาน

เป้าประสงค์ : แรงงานได้รับการพัฒนา มีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ สร้างรายได้และสร้างโอกาสการมีงานทำเพื่อเพิ่มผลิตภาพแรงงาน

เป้าประสงค์ : สร้างรายได้และโอกาสในการทำงานเพื่อเพิ่มผลิตภาพแรงงาน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ เสริมสร้างความมั่นคงและคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่แรงงานในระบบและนอกระบบ

เป้าประสงค์ : แรงงานได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายแรงงาน

สถานการณ์ด้านแรงงานจังหวัดน่าน

สถานการณ์แรงงานในจังหวัดน่าน มีผู้อยู่ในวัยแรงงานหรือมีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป จากสถิติปี ๒๕๖๑ มีจำนวน ๓๖๒,๒๔๓ คน มีการย้ายถิ่นที่อยู่ไปประกอบอาชีพในต่างจังหวัดและมีการย้ายกลับเข้ามาบางส่วน และมีอัตราการว่างงานของผู้อยู่ในวัยแรงงานในปี ๒๕๖๑ จำนวน ๕๙๐ คน ซึ่งมีแนวโน้มอัตราการว่างงานลดลง เนื่องจากปัจจัยบางส่วนเกิดจากภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดที่มีการขยายตัว

ข้อมูลสถานการณ์แรงงานจังหวัดน่าน

จังหวัดน่านมีจำนวนผู้อยู่ในวัยแรงงานหรือมีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ปี ๒๕๖๑ จำนวน ๓๖๒,๒๔๓ คน แยกเป็นผู้มีงานทำ จำนวน ๒๔๑,๙๕๒ คน เป็นผู้ว่างงาน ๕๙๐ คน และเป็นผู้รอฤดูกาล จำนวน ๑,๔๐๑ คน และอาชีพของผู้มีงานทำในจังหวัด แยกเป็นทำงานในภาคเกษตร จำนวน ๑๔๘,๒๐๒ คน และทำงานนอกภาคเกษตรจำนวน๙๓,๗๕๐คนส่วนแรงงานนอกระบบในปี๒๕๖๑มีจำนวน๑๙๒,๑๗๖คน

(ที่มา : แผนยุทธศาสตร์ด้านแรงงานจังหวัดน่าน พ.ศ.๒๕๖๒-๒๕๖๔ ฉบับทบทวนประจำปี พ.ศ.๒๕๖๓)

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๑. ข้อมูลทั่วไป

๑.๑ ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัด

๑.๑.๑ ลักษณะทางภูมิศาสตร์

๑) ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

จังหวัดน่าน เป็นจังหวัดชายแดน ตั้งอยู่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๑ ประมาณ ๖๖๘ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด ๑๑,๔๗๒.๐๗๔ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๗,๑๗๐,๐๔๕ ไร่ (ที่มา : กรมการปกครอง)

๒) อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดอุตรดิตถ์ และจังหวัดแพร่
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดพะเยา

๓) สภาพพื้นที่

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปของจังหวัดน่าน ส่วนใหญ่ประกอบด้วยภูเขาและป่าไม้ที่มีความลาดชันเกินกว่า ๓๐ เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ประมาณ ๘๕ เปอร์เซ็นต์ของเนื้อที่จังหวัด มีทิวเขาหลวงพระบางและทิวเขาผีปันน้ำ ซึ่งเป็นทิวเขาหินแกรนิต ที่มีความสูง ๖๐๐ - ๑,๒๐๐ เมตร เหนือระดับน้ำทะเล มีลักษณะเป็นภูเขาลูกคลื่นลอนลาด และลูกคลื่นลอนชัน พื้นที่ราบลุ่มมีเป็นส่วนน้อย ได้แก่ ที่ราบกว้างใหญ่อยู่ในลุ่มน้ำน่าน - สา ตามลำน้ำน่าน และที่ราบลุ่มแคบ ๆ อยู่แถบอำเภอนาน้อยตอนใต้ อำเภอท่าวังผา อำเภอปัว อำเภอเชียงกลาง และอำเภอทุ่งช้าง ภูเขาที่มีความสูงมากอยู่บริเวณเขตชายแดนติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ภูเขาที่สำคัญ ได้แก่ ดอยภูคา ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของเขตอำเภอปัว เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำน่าน ภูเขาที่สูงที่สุดในจังหวัดน่าน คือ ดอยภูแว มีความสูง ๑,๘๓๗ เมตร เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ในเขตท้องที่อำเภอปัว เนื่องจากสภาพพื้นที่จังหวัดน่านเป็นภูเขาสูงและป่าไม้ ทำให้มีลุ่มน้ำ และแหล่งน้ำที่เป็นต้นกำเนิดของต้นน้ำลำธารสำคัญหลายสาย เช่น แม่น้ำน่าน แม่น้ำว้า แม่น้ำสา แม่น้ำสมุน แม่น้ำยาว แม่น้ำปัว แม่น้ำกอน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีลำธารและลำห้วยจำนวนมาก ชาวบ้านจึงมักตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนอยู่ใกล้กับแหล่งน้ำ เพราะต้องใช้น้ำเพื่อการเกษตรกรรมและใช้อุปโภคบริโภค

พื้นที่จังหวัดน่าน เป็นพื้นที่เสี่ยงประสบภัยแล้งและอุทกภัยเป็นประจำทุกปี ซึ่งสร้างความเสียหายต่อพื้นที่ทางการเกษตรและผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรเป็นอย่างมาก โดยเริ่มจากครึ่งหลังของเดือนตุลาคม เป็นต้นไป จังหวัดน่านจะมีปริมาณน้ำฝนลดลงในช่วงระยะดังกล่าว และในฤดูร้อนที่ฝนตกจะเกิดพายุฝนฟ้าคะนองจะเกิดจากพายุฝนฟ้าคะนองจะเกิดลักษณะเช่นนี้เป็นประจำทุกปี ในพื้นที่ทุกอำเภอของจังหวัดน่าน สาเหตุของปัญหาภัยแล้งและอุทกภัยจังหวัดน่าน เนื่องจากจังหวัดน่าน ได้รับอิทธิพลมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดพาเอาความชุ่มชื้นมาสู่พื้นที่ภาคเหนือ ทำให้มีฝนตกชุกในเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน เป็นประจำทุกปี และในห้วงเดือนตุลาคมถึงเดือนเมษายน จังหวัดน่านจะมีปริมาณน้ำฝนลดลงมีผลกระทบ

ทำให้มีพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง ทั้ง ๑๕ อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองน่าน อำเภอภูเพียง อำเภอบ้านหลวง อำเภอท่าช้าง อำเภอปัว อำเภอสันติสุข อำเภอสองแคว อำเภอบ่อเกลือ อำเภอทุ่งช้าง อำเภอเชียงกลาง อำเภอเวียงสา อำเภอนาน้อย อำเภอนาหมื่น อำเภอแม่จริม และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ และมีพื้นที่เสี่ยงการเกิดอุทกภัย ในห้วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน จำนวน ๑๕ อำเภอ เช่นกัน

๔) ลักษณะดิน

ทรัพยากรดิน แบ่งกลุ่มเนื้อดินตามชุดดินประกอบด้วยดินในพื้นที่ราบลุ่ม ดินบริเวณพื้นที่ดอนที่อยู่ในเขตดินแห้ง ดินบริเวณพื้นที่ภูเขาสูง และพื้นที่เบ็ดเตล็ด ดังนี้

๑) ดินในพื้นที่ราบลุ่ม พื้นที่ราบลุ่มหรือพื้นที่น้ำขังส่วนใหญ่พบบริเวณพื้นที่ราบตะกอนน้ำพา และตะกอนน้ำ บางส่วนพบบริเวณพื้นที่ราบในหุบเขา ช่วงฤดูฝนมีน้ำแช่ขังและหรือมีระดับน้ำใต้ดินอยู่ใกล้ผิวดิน เป็นเวลานาน การระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลวมาก ดินมีสีเทาหรือสีเทาอ่อน จุดประสีตลอดหน้าตัดดิน ซึ่งบ่งบอกถึงมีน้ำแช่ขังในหน้าตัดดิน ปฏิกิริยาดินส่วนใหญ่เป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง ประกอบด้วย ๔ ชุดดิน ได้แก่ ชุดดินพาน (Ph) ชุดดินน่าน (Na) ชุดดินแม่สาย (Ms) และชุดดินดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำเลว (AC-pd) จำแนกตามกลุ่มเนื้อดินอย่างกว้าง ๆ ได้ ๓ กลุ่ม ดังนี้ (สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน, ๒๕๔๘ก; ๒๕๔๘ข; ๒๕๔๘ค; สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน, ๒๕๕๒ก)

(๑) กลุ่มเนื้อดินที่เป็นดินเหนียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ดินร่วนเหนียวปนทราย แป้งหรือดินเหนียว ส่วนดินล่างเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง บางบริเวณอาจได้รับอิทธิพลของหินปูนหรือหินอัคนี ทำให้มีเนื้อดินเป็นดินเหนียวจัด ได้แก่ ชุดดินพาน (Ph) ชุดดินน่าน (Na)

(๒) กลุ่มดินร่วนปนทรายแป้งกลุ่มเนื้อดินที่เป็นดินร่วน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ดินร่วนปนทรายแป้ง ส่วนดินล่างเป็นดินร่วน ดินร่วนเหนียว ดินร่วนปนทราย ดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ได้แก่ ชุดดินแม่สาย (Ms)

(๓) กลุ่มดินร่วนมีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนได้แก่ชุดดินดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำเลว (AC-pd)

ตารางที่ ๑ แสดงกลุ่มเนื้อดินตามชุดดินของจังหวัดน่าน

สภาพพื้นที่	สัญลักษณ์แผนที่	รายละเอียด	ชุดดิน	พื้นที่	
				ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ลุ่ม	๑	ดินเหนียว	Ph และ Na	๕๓,๕๖๗	๐.๗๕
	๒	ดินทรายแป้ง	Ms	๘๗,๑๙๑	๑.๒๒
	๓	ดินร่วน	AC-pd,	๕๑,๑๓๔	๐.๗๑
พื้นที่ดอน เขตดิน แห้ง	๔	ดินเหนียวเขตดินแห้ง	Bg Cg Mt และ Wi	๑๐๙,๘๗๑	๑.๕๓
	๕	ดินร่วนริมแม่น้ำเขตดินแห้ง	Cm Don, และ Kp	๔๑,๓๐๗	๐.๕๘
	๖	ดินร่วนละเอียดเขตดินแห้ง	Ds และ AC-wd	๕๔,๒๕๙	๐.๗๖
	๗	ดินร่วนหยาบเขตดินแห้ง	Sp	๑,๕๖๑	๐.๐๒
	๘	ดินลึกลับปานกลางถึงเศษหินเขตดินแห้ง	Ws	๓๑,๕๕๘	๐.๔๔
	๙	ดินต้นถึงเศษหินเขตดินแห้ง	ChMr และ Ps	๑๓๕,๘๔๑	๑.๘๙
	๑๐	ดินต้นถึงชั้นหินพื้นเขตดินแห้ง	Li และ Tl	๒๗๙,๙๕๙	๓.๙๐
พื้นที่ภูเขาสูง	๑๑	พื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่า ๓๕ %	SC:slope complex	๖,๐๗๒,๘๘๓	๘๔.๗๐
พื้นที่ เปิดเตล็ด-	๑๒	ที่อยู่อาศัยและสิ่งก่อสร้าง	U	๑๒๑,๙๖๒	๑.๗๐
	๑๓	พื้นที่น้ำ	W	๔๙,๒๔๓	๐.๖๙
	๑๔	พื้นที่อื่นๆ		๗๙,๗๐๙	๑.๑๑
รวมเนื้อที่ทั้งหมด				๗,๑๗๐,๐๔๕	๑๐๐.๐๐

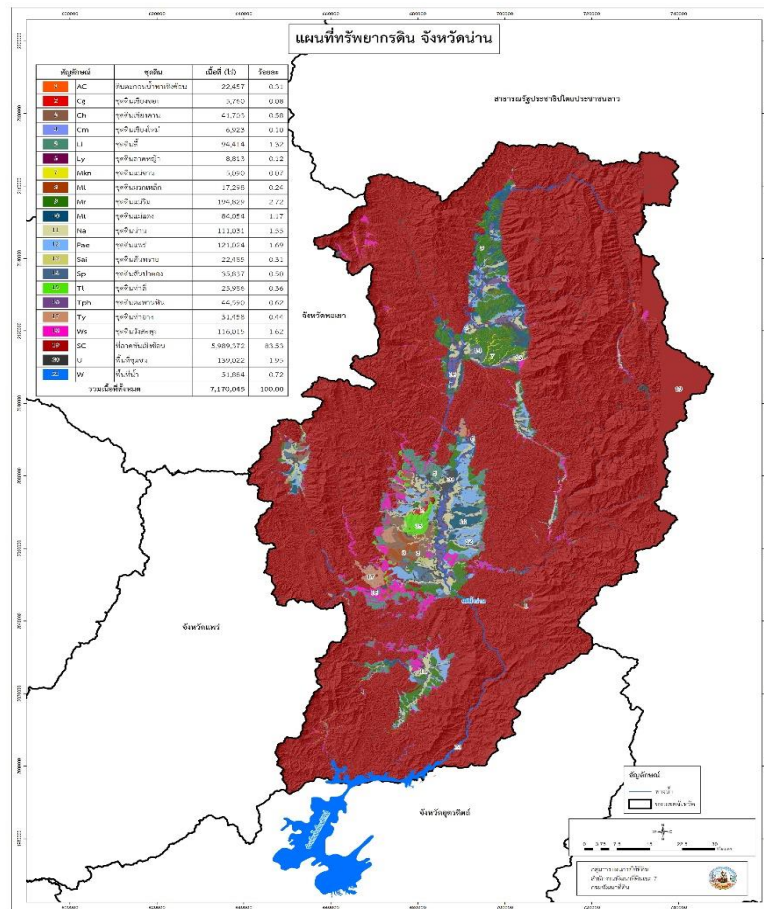
๒) ดินบริเวณพื้นที่ดอนที่อยู่ในเขตดินแห้ง ดินมีช่วงแห้งนานในรอบปีและแห้งติดต่อกันมากกว่า ๔๕ วัน หรือแห้งรวมกันมากกว่า ๙๐ วันในรอบปี การเพาะปลูกพืชจะทำได้เฉพาะในช่วงฤดูฝน หลังจากช่วงนี้จะต้องมีแหล่งน้ำไว้ใช้ในเวลาที่พืชขาดน้ำ มีทำการเกษตรกรรมบริเวณพื้นที่สันดินริมน้ำเป็นตะกอนรูปพัด ตะพักลำน้ำระดับกลางถึงสูง สภาพพื้นที่มีตั้งแต่ราบเรียบ ลูกคลื่น เนินเขาถึงพื้นที่สูงชัน บริเวณพื้นที่ที่ได้รับอิทธิพลของหินและโครงสร้างทางธรณีวิทยา ที่มีกระบวนการกร่อนและการปรับระดับของพื้นที่ทั้งหินตะกอน หินแกรนิต หินบะซอลต์ และภูมิประเทศศาสตร์ มีระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๒ เมตร พื้นที่ราบ มีการระบายน้ำของดินดีปานกลางหรือดี พื้นที่ดอนถึงพื้นที่สูงชัน มีการระบายน้ำดีหรือดีมากเกินไป มีสีด้า สีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดง และอาจพบจุดประสีเล็กน้อย ค่าปฏิกริยาดินมีตั้งแต่เป็นกรดจัดจนถึงเป็นด่างปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำถึงสูง ซึ่งขึ้นอยู่กับกระบวนการทางดินและชนิดของวัตถุต้นกำเนิดดิน ประกอบด้วย ๑๖ ชุดดิน ได้แก่ชุดดินบ้านจ้อง (Bg), ชุดดินเชียงของ (Cg) ชุดดินแม่แตง (Mt) ชุดดินวังไทร (Wi) ชุดดินเชียงใหม่ (Cm) ชุดดินดงยางเอน (Don) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ชุดดินด่านซ้าย (Ds) ชุดดินสันป่าตอง (Sp) ชุดดินตะกอนลำน้ำเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำดี (AC-wd) ชุดดินวังสะพุง (Ws) ชุดดินเชียงคาน (Ch) ชุดดินแม่ริม (Mr) ชุดดินภูสะนา (Ps) ชุดดินลี (Li) และชุดดินท่าลี่ (Tl) จำแนกตามกลุ่มเนื้อดินอย่างกว้าง ๆ ได้ ๔ กลุ่ม ดังนี้ (สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน, ๒๕๔๘ก; ๒๕๔๘ข; ๒๕๔๘ค; สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน, ๒๕๕๒ก)

(๑) กลุ่มเนื้อดินที่เป็นดินเหนียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ดินร่วนเหนียวหรือดินเหนียว ส่วนดินล่างเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง ได้แก่ ชุดดินบ้านจ้อย (Bg) ชุดดินเชียงของ (Cg) ชุดดินแม่แตง (Mt) และชุดดินวังไทร (Wi)

(๒) กลุ่มเนื้อดินที่เป็นดินร่วน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ดินร่วนปนทราย ดินร่วนเหนียวปนทราย ดินร่วนปนทรายแป้ง ส่วนดินล่างเป็นดินร่วน ดินร่วนเหนียว ดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ได้แก่ ชุดดินเชียงใหม่ (Cm) ชุดดินดงยางเอน (Don) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ชุดดินด่านซ้าย (Ds) ชุดดินสันป่าตอง (Sp) และชุดดินตะกอนลำน้ำเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำดี (AC-wd)

(๓) กลุ่ม ๔) กลุ่มเนื้อดินที่เป็นดินตื้น มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วนเหนียว ส่วนดินล่างเป็นดินร่วน ดินร่วนเหนียวหรือดินเหนียวปนกับกรวดหรือลูกรัง ปริมาณเท่ากับหรือมากกว่าดินลึกลับานกลางถึงเศษหินเขตดินแห้ง ได้แก่ ชุดดินวังสะพุง (Ws) ร้อยละ ๓๕ โดยปริมาตรหรือพบชั้นหินพื้นหรือชั้นมาร์ล ภายในความลึก ๕๐ เซนติเมตรจากผิวดิน ได้แก่ ชุดดินเชียงคาน (Ch) ชุดดินแม่ริม (Mr) ชุดดินภูสะนา (Ps) ชุดดินลี (Li) และชุดดินท่าลี่ (TL)

๓) ดินบริเวณพื้นที่ภูเขาสูง มีความลาดชันมากกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์ ได้แก่ ชุดดินที่ SC ไม่จำแนกดิน

ภาพ การจำแนกดินจังหวัดน่าน ที่มา : สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๗ (๒๕๕๙)

ตารางที่ ๒ แสดงการจำแนกชุดดินของจังหวัดน่าน

สัญลักษณ์	ชุดดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
AC	ชุดดินตะกอนลำน้ำเชิงซ้อน	๒๒,๔๕๗	๐.๓๑
Cg	ชุดดินเซียงของ	๕,๗๖๐	๐.๐๘
Ch	ชุดดินเซียงคาน	๔๑,๗๐๓	๐.๕๘
Cm	ชุดดินเซียงใหม่	๖,๙๒๓	๐.๑๐
Li	ชุดดินลี	๙๔,๔๑๔	๑.๓๒
Ly	ชุดดินลาดหญ้า	๘,๘๑๓	๐.๑๒
Mkn	ชุดดินแม่ขาน	๕,๐๙๐	๐.๐๗
ML	ชุดดินมวกเหล็ก	๑๗,๒๙๘	๐.๒๔
Mr	ชุดดินแม่วิม	๑๙๔,๘๒๙	๒.๗๒
Mt	ชุดดินแม่แดง	๘๔,๐๕๔	๑.๑๗
Na	ชุดดินน่าน	๑๑๑,๐๓๑	๑.๕๕
Pae	ชุดดินแพร์	๑๒๑,๐๒๔	๑.๖๙
Sai	ชุดดินสันทราย	๒๒,๔๘๕	๐.๓๑
Sp	ชุดดินสันป่าตอง	๓๕,๘๓๗	๐.๕๐
Tl	ชุดดินท่าลี่	๒๕,๙๘๖	๐.๓๖
Tph	ชุดดินตะพานหิน	๔๔,๕๙๐	๐.๖๒
Ty	ชุดดินท่ายาง	๓๑,๔๕๘	๐.๔๔
Ws	ชุดดินวังสะพุง	๑๑๖,๐๑๕	๑.๖๒
SC	พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน	๕,๙๘๙,๓๓๒	๘๓.๕๓
U	พื้นที่ชุ่มชื้น	๑๓๙,๐๒๒	๑.๙๕
W	พื้นที่น้ำ	๕๑,๘๘๔	๐.๗๒
Grand Total	รวมเนื้อที่	๗,๑๗๐,๐๔๕	๑๐๐.๐๐

๑.๑.๒ ลักษณะภูมิอากาศ

๑) ฤดูกาลแบ่งได้ ๓ ฤดูคือ

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่ประมาณสัปดาห์ที่ ๓ ของเดือนพฤษภาคม และไปสิ้นสุดในปลายเดือนกันยายน หรือต้นเดือนตุลาคม ซึ่งในระยะนี้ในเขตภาคกลางยังมีฝนตกหนักอยู่ รวมระยะเวลาของฝน ๔-๕ เดือน ฝนที่ตกในเขตนี้ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พัดจากอ่าวเบงกอล และอ่าวไทยมาประทะภูเขา ในภาคเหนือส่วนหนึ่ง กับอีกส่วนหนึ่งเป็นฝนเกิดจากพายุดีเปรสชันจากฝั่งทะเลจีนใต้เคลื่อนเข้าสู่อ่าวตังเกี๋ยและขึ้นฝั่งประเทศเวียดนาม เลยเข้ามาในแผ่นดินจนถึงเขตประเทศไทย ในระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงเดือนกันยายน

/เมื่อถึงเดือนฯ...

เมื่อถึงเดือนตุลาคม เมื่อถึงเดือนตุลาคมฝนในเขตนี้ จะเริ่มลดลงมากเนื่องจากลมฝ่ายเหนือจากประเทศจีน เริ่มพัดเข้ามาในเขตนี้ของประเทศไทยเป็นครั้งคราว สลับกับลมใต้จึงจะมีฝนอันเกิดจากการปะทะกันของอากาศ ๒ กระแส คือลมฝ่ายใต้ของมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ กับลมฝ่ายเหนือของมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือบ้างเป็นครั้งคราว เดือนตุลาคมจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงของฤดูในเขตนี้ จากฤดูฝนเป็น ฤดูหนาว ฝนที่ตกแถบเทือกเขาหลวงพระบาง ไหลลงสู่มแม่น้ำน่าน

ฤดูหนาว เริ่มประมาณกลางเดือนตุลาคม และสิ้นสุดประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ รวมระยะเวลาของฤดูประมาณ ๓.๕ เดือน - ๔ เดือน ฤดูหนาวในเขตนี้อากาศหนาวเย็นกว่าภาคกลางมาก เนื่องจากลมฝ่ายเหนือหรือลมตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พัดจากบริเวณความกดอากาศสูงในประเทศจีนได้พาเอาความหนาวเย็นจากพื้นแผ่นดินของทวีปเอเชียในฤดูหนาวลงมา และถึงภาคเหนือก่อนภาคกลาง ความหนาวเย็นในอากาศยังไม่คลี่คลายออกมา เมื่อมาถึงเขตนี้อากาศยังรักษาความหนาวเย็นไว้ได้มาก ต่อเมื่อลมได้พัดผ่านภาคเหนือลงภาคกลาง ความหนาวเย็นก็คลี่คลายเป็นลำดับ อุณหภูมิของอากาศสูงขึ้นเรื่อย ๆ ฉะนั้น อากาศในภาคกลางจึงไม่หนาวเย็นเท่ากับทางภาคเหนือ ซึ่งในฤดูหนาวอากาศลดลงต่ำถึง ๒ องศาเซลเซียส และบนยอดดอยอาจติดลบ จนเกิดเป็นน้ำค้างแข็ง หรือแม่คะนิง

ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์และไปสิ้นสุดประมาณกลางเดือนพฤษภาคม รวมระยะเวลาประมาณ ๓ เดือน ในเดือนกุมภาพันธ์ มรสุมตะวันออกเฉียงใต้จากทะเลจีนใต้พัดเข้าสู่อ่าวไทยและประเทศไทยแรงขึ้นเป็นลำดับ ในระยะนี้อาจมีลมฝ่ายเหนือจากประเทศจีนพัดแรงลงมาได้เป็นครั้งคราว อีกเหมือนกัน ซึ่งจะทำให้เกิดการปะทะกันของอากาศสองกระแส กระแสหนึ่งเป็นลมฝ่ายเหนือจากประเทศจีนและอีกกระแสเป็นลมฝ่ายใต้จากทะเลจีนใต้ ซึ่งเป็นให้เกิดพายุฤดูร้อนในเขตนี้ได้เป็นครั้งคราวในเดือนมีนาคมและเมษายน อุณหภูมิในเขตนี้สูงขึ้นมากอากาศร้อนอบอ้าวโดยทั่วไปอุณหภูมิของจังหวัดน่านเคยขึ้นสูงสุด๔๓.๓๐ องศาเซลเซียสในเดือนเมษายน ปี ๒๕๕๙

๒) ปริมาณน้ำฝน (ข้อมูล ๑๐ ปี)

๒) ปริมาณน้ำฝน (ข้อมูล ๑๐ ปี)

ในช่วง ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๖๓) พบว่าปริมาณน้ำฝนสูงสุดในปี ๒๕๕๔ เท่ากับ ๑,๙๖๒.๐๐ มิลลิเมตรและปริมาณน้ำฝนต่ำสุดในปี ๒๕๕๖ เท่ากับ ๑,๐๕๓.๒๐ มิลลิเมตร มีจำนวนวันที่ฝนตกมากที่สุดในปี ๒๕๕๔ จำนวน ๑๒๕ วัน และมีจำนวนวันที่ฝนตกน้อยที่สุดในปี ๒๕๖๒ จำนวน ๙๖ วัน

ตารางที่ ๓ แสดงปริมาณน้ำฝนและจำนวนวันฝนตก ๑๐ ปีย้อนหลัง

ปี	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันฝนตก
๒๕๕๓	๑,๔๕๖.๘๐	๑๑๕
๒๕๕๔	๑,๙๖๒.๐๐	๑๒๕
๒๕๕๕	๑,๑๕๙.๘๐	๑๒๐
๒๕๕๖	๑,๐๕๓.๒๐	๑๐๗
๒๕๕๗	๑,๐๙๐.๐๐	๑๑๗
๒๕๕๘	๑,๑๓๐.๔๐	๑๑๗
๒๕๕๙	๑,๒๙๖.๕๕	๑๑๘
๒๕๖๐	๑,๑๘๓.๗๕	๑๑๓
๒๕๖๑	๑,๑๑๗.๐๐	๑๑๒
๒๕๖๒	๑,๒๗๕.๐๐	๙๖
๒๕๖๓	๑,๒๑๓.๒๐	๑๐๑

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาน่าน ; สิงหาคม ๒๕๖๔

๓) อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์ (ข้อมูล ๑๐ ปี)

จากสถิติในช่วง ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๖๓) อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๑๖.๒๒ องศาเซลเซียส ในปี ๒๕๕๖ และมีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๗.๕๖ องศาเซลเซียส ในปี ๒๕๖๒ และความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุด ๕๑.๑๗% ในปี ๒๕๕๗ ความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด ๙๖.๐๐% ในปี ๒๕๖๓

ตารางที่ ๔ แสดงอุณหภูมิต่ำสุด สูงสุด และความชื้นสัมพัทธ์ ๑๐ ปีย้อนหลัง (พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๖๓)

ปี	อุณหภูมิ (°C)				ความชื้นสัมพัทธ์(%)		
	ต่ำสุด	เฉลี่ย	สูงสุด	เฉลี่ย	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๕๓	๑๑.๘๐	๑๗.๖๗	๔๒.๒๐	๓๗.๓๙	๔๙.๙๒	๙๒.๒๕	๗๔.๓๓
๒๕๕๔	๑๐.๕๐	๑๗.๔๑	๓๘.๒๐	๓๕.๖๗	๕๕.๙๒	๙๔.๕๐	๗๘.๕๐
๒๕๕๕	๙.๑๐	๑๘.๙๐	๓๙.๘๐	๓๖.๒๘	๕๒.๙๒	๙๓.๐๘	๗๖.๕๐
๒๕๕๖	๘.๕๐	๑๖.๒๒	๔๑.๔๐	๓๖.๕๗	๕๑.๗๕	๙๓.๐๐	๗๕.๕๘
๒๕๕๗	๗.๒๐	๑๘.๐๐	๔๐.๔๐	๓๖.๗๐	๕๑.๑๗	๙๓.๖๗	๗๕.๘๓
๒๕๕๘	๑๐.๙๐	๑๘.๗๓	๔๐.๐๐	๓๗.๑๕	๕๒.๐๘	๙๓.๕๐	๗๗.๑๗
๒๕๕๙	๘.๓๐	๑๘.๔๓	๔๓.๓๐	๓๗.๐๓	๕๓.๐๘	๙๓.๙๒	๗๗.๘๓
๒๕๖๐	๗.๑๐	๑๘.๓๗	๔๐.๓๐	๓๖.๗๐	๕๓.๕๐	๙๔.๕๘	๗๗.๓๓
๒๕๖๑	๑๓.๐๐	๒๑.๗๖	๓๘.๒๐	๓๖.๒๐	๕๔.๕๘	๙๔.๕๘	๗๗.๖๗
๒๕๖๒	๗.๖๐	๑๘.๒๓	๔๒.๕๐	๓๗.๕๖	๔๗.๑๗	๙๑.๘๓	๗๒.๕๘
๒๕๖๓	๑๐.๐	๒๑.๗๕	๔๒.๐๕	๓๔.๔๐	๔๘.๐๐	๙๖.๐๐	๗๓.๐๐

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาน่าน

๑.๑.๓ แหล่งน้ำธรรมชาติ

เนื่องจากจังหวัดน่านมีสภาพภูมิประเทศเป็นเขาและเทือกเขา จึงเป็นแหล่งกำเนิดของลำน้ำต้นน้ำลำธาร ที่สำคัญ ๆ หลายสาย โดยมีแม่น้ำน่านเป็นลำน้ำสายหลักของพื้นที่จังหวัดน่าน ซึ่งต้นกำเนิดจากลำน้ำหลายสายทางตอนเหนือของจังหวัดในเขตอำเภอบ่อเกลือ ถึงอำเภอเฉลิมพระเกียรติ และไหลลงสู่ด้านใต้ผ่านพื้นที่อำเภอทุ่งช้าง เชียงกลาง ท่าวังผา และอำเภอเมือง ลงสู่พื้นที่อำเภอเวียงสา นาน้อย และถึงอำเภอนาหมื่นเข้าสู่พื้นที่จังหวัดอุตรดิตถ์ ลำน้ำสายสำคัญต่าง ๆ ที่มีแหล่งกำเนิดในจังหวัดน่าน ได้แก่

๑) **แม่น้ำน่าน** ประกอบด้วยลำน้ำหลายสายต้นกำเนิดจากดอยภูแว เทือกเขาหลวงพระบาง ซึ่งเป็นเส้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว บริเวณอำเภอบ่อเกลือ แล้วไหลผ่านอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จากนั้นไหลวกกลับมาทางตอนใต้ ผ่านอำเภอทุ่งช้าง อำเภอเชียงกลาง อำเภอปัว อำเภอกำแพงแสน อำเภอเมืองน่าน อำเภอเวียงสา อำเภอนาน้อย และอำเภอนาหมื่น แล้วไหลเข้าสู่เขตจังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดพิจิตร ไปบรรจบรวมกับแม่น้ำปิงที่ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ แม่น้ำน่านมีความยาวตามลำน้ำประมาณ ๗๗๐ กิโลเมตร

๒) **แม่น้ำสา** ต้นกำเนิดเกิดจากเทือกเขาด้านตะวันตกของอำเภอเวียงสา มีน้ำแม่ขึงไหลมาบรรจบทางตอนเหนือแล้วไหลลงสู่ลำน้ำน่านที่ตำบลกลางเวียง อำเภอเวียงสา

๓) **แม่น้ำว้า** ต้นกำเนิดจากเทือกเขาจอมด้านตะวันออกของอำเภอปัว ไหลผ่านอำเภอแม่จริมไปบรรจบกับแม่น้ำน่านที่ตำบลขี้ อำเภอเวียงสา

๔) **แม่น้ำสมุน** ต้นกำเนิดจากเทือกเขาผาจี ซึ่งอยู่ทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอเมืองน่าน ไหลผ่านตำบลถ้ำตอง ตำบลไชยสถาน ลงสู่แม่น้ำน่านที่ตำบลตุ้ อำเภอเมืองน่าน

๕) **แม่น้ำแหง** ต้นกำเนิดจากเทือกเขาแม่ช้าง ด้านตะวันตกของอำเภอนาน้อยไหลผ่านที่ราบลุ่มอำเภอนาน้อย แล้วไหลย้อนขึ้นไปทางทิศเหนือ ลงสู่แม่น้ำน่านที่ตำบลสำ อำเภอเวียงสา

๖) **แม่น้ำปัว** ต้นกำเนิดจากเทือกเขาด้านตะวันออกของอำเภอปัว แล้วไหลลงสู่แม่น้ำน่านด้านตะวันตกที่บ้านสบปัว อำเภอปัว

๗) **แม่น้ำยาวฝั่งตะวันตก** ต้นกำเนิดจากเทือกเขาด้านตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอเชียงกลางแล้วไหลมาบรรจบกับแม่น้ำน่านที่บ้านสบยาว อำเภอกำแพงแสน

๘) **แม่น้ำยาวฝั่งตะวันออก** ต้นกำเนิดจากเทือกเขาบริเวณอำเภอบ่อเกลือ ไหลผ่านอำเภอปัว อำเภอกำแพงแสน และไหลลงมาบรรจบแม่น้ำน่านที่บ้านน้ำยาว อำเภอภูเพียง

๙) **แม่น้ำกอน** ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาต่าง ๆ ในท้องที่อำเภอเชียงกลางและอำเภอทุ่งช้างไหลไปบรรจบแม่น้ำน่านที่ ตำบลเชียงกลาง อำเภอเชียงกลาง

๑.๑.๔ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

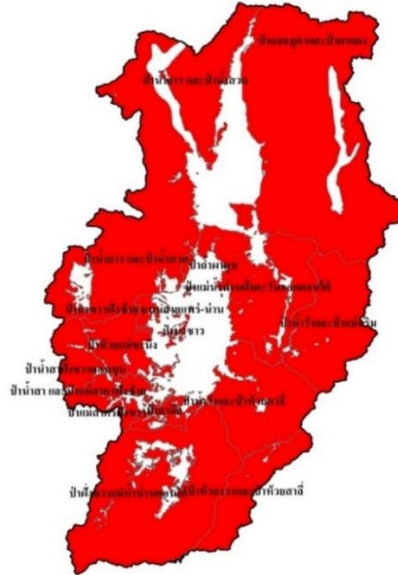
ทรัพยากรป่าไม้และ พื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดน่าน ประกอบด้วย

ป่าสงวนแห่งชาติพื้นที่จังหวัดน่านได้ประกาศกำหนดเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๗ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดรวมทั้งสิ้น ๑๖ ป่า เนื้อที่ ๖,๔๙๗,๒๓๒ ไร่ และในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๐ และ ๑๗ มีนาคม ๒๕๓๕ จำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ออกเป็น ๓ ส่วน ได้แก่

/พื้นที่ป่า...

- พื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (โซน C) มีจำนวน ๑๖ ป่า เนื้อที่ ๕,๗๓๘,๕๑๗.๓๗ ไร่
- พื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (โซน E) มีจำนวน ๑๖ ป่า เนื้อที่ ๗๓๓,๕๖๔.๒๕ ไร่
- พื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (โซน A) มีจำนวน ๔ ป่าเนื้อที่ ๒๕,๑๕๐.๐๐ ไร่

แผนที่แสดงป่าสงวนแห่งชาติในพื้นที่จังหวัดน่าน จำนวน ๑๖ ป่า

ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดน่านมีทรัพยากรป่าไม้ คิดเป็นพื้นที่ ๒,๙๔๐,๔๓๕.๔๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๑ ของพื้นที่ทั้งหมด กระจายอยู่ตามเทือกเขาต่างๆ ภายในจังหวัดน่าน ป่าไม้ในจังหวัดน่านหากจะจำแนกตามลักษณะของชนิดป่า สามารถจำแนกได้ ๒ ประเภทใหญ่ๆ ด้วยกัน ประเภทแรกได้แก่ ป่าผลัดใบ (ป่าเต็งรังหรือป่าแดง ป่าเบญจพรรณ รวมทั้งป่าแพะ และป่าเสื่อมโทรม) มีเนื้อที่ประมาณ ๑.๙๕ ล้านไร่ และป่าอีกประเภท ได้แก่ ป่าไม่ผลัดใบ (ป่าดิบเขา) ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ ๐.๙๙ ล้านไร่

ก. ป่าเต็งรังหรือป่าแดง (Dipterocarp Forest)

ป่าชนิดนี้มีลักษณะคือ เป็นป่าชนิดป่าผลัดใบ พบได้ทั่ว ๆ ไป ในเขตพื้นที่ที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์มีระดับชั้นหน้าดินที่ตื้น เนื้อดินจะเป็นปนกรวดและหิน (Later tic Soil) มีการพังทลายของหน้าดินอันเกิดจากการกัดเซาะ (Erosion) หรือการพังทลายของหิน (Weathering) ค่อนข้างสูงลักษณะของป่าเต็งรังจะเป็นป่าโปร่งสลัดกับทุ่งหญ้า ต้นไม้ส่วนใหญ่จะทิ้งใบในฤดูแล้ง ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ส่งเสริมให้เกิดไฟป่าขึ้น ป่าเต็งรังของจังหวัดน่านสามารถแบ่งออกได้หลายประเภทโดยจำแนกตามลักษณะของพันธุ์ไม้ที่ปรากฏอยู่ในบริเวณนั้นๆ ได้แก่

- ป่าเต็งรังที่มีไม้รังขาวเด่น (Pentacme Suavia) สามารถพบได้ในพื้นที่ที่มีความสูง ๗๐๐ เมตรเหนือระดับน้ำทะเลขึ้นไประดับหน้าดินจะตื้นที่สุดในตระกูลของป่าเต็งรังด้วยกันความสูงของเรือนยอดไม้จะอยู่ที่ ๒๕ - ๓๕ เมตร

- ป่าเต็งรังที่มีไม้เถียงเด่น (Dipterocarpus Obtusifolius) สามารถพบได้ในพื้นที่ที่มีความสูงประมาณ ๘๐๐-๙๐๐ เมตร เหนือระดับน้ำทะเล หน้าดินมีความลึกกว่าป่าเต็งประเภทแรกมีความสูงของเรือนยอดไม้ประมาณ ๓๐ เมตร

- ป่าเต็งรังที่มีไม้พลวงเด่น (Dipterocarpus Tuberculatus) สามารถพบได้ในพื้นที่ที่มีความสูงประมาณ ๘๐๐ - ๑,๐๐๐ เมตร เหนือระดับน้ำทะเล และจะพบอยู่ในพื้นที่ที่มีระดับหน้าดินลึกที่สุดในตระกูลของป่าเต็งรังด้วยกัน ความสูงของเรือนยอดไม้ของป่าชนิดนี้จะไม่แน่นอน โดยปกติจะพบอยู่ที่ ๒๕ - ๓๕ เมตร

- ป่าเต็งรังผสมสนเขา (Pine-Dipterocarp Forest) จะสามารถพบได้ในพื้นที่ที่เป็นแถบเปลี่ยนระบบนิเวศ (Ecotone) ของป่าเต็งรังและป่าสน ด้วยเหตุนี้จึงสามารถพบได้ในความสูงจากระดับตั้งแต่ ๗๐๐-๑,๐๐๐ เมตร เหนือระดับน้ำทะเล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอุณหภูมิเฉพาะพื้นที่ด้วย

ข.ป่าเบญจพรรณชนิดที่มีไม้สัก (Mixed Deciduous Forest With Tectona Grandis)

มักพบในบริเวณพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำกว่า ๗๐๐ เมตรลงมา (ระดับต่ำกว่าป่าเต็งรัง) โดยมากจะพบในบริเวณเชิงเขาที่มีดินอุดมสมบูรณ์และมีความชื้นสูงกว่าป่าเต็งรัง โดยเฉพาะบริเวณริมห้วยลำธาร และหุบเขาต่างๆ ไม้เด่นของป่าชนิดนี้ได้แก่ ไม้สัก (Teak หรือ Grandis) ป่าประเภทนี้สามารถที่จะจำแนกออกเป็น ๓ ประเภท คือ

- ป่าเบญจพรรณชื้น จะพบในบริเวณที่มีความชื้นและความอุดมสมบูรณ์สูงสุดในตระกูลเบญจพรรณด้วยกัน โดยมากมักพบในบริเวณลุ่มหุบเขาในบริเวณที่ติดกับลำธาร หรือห้วยต่าง ๆ

- ป่าเบญจพรรณแล้ง จะพบในบริเวณที่สูงกว่าประเภทแรก และมีระดับหน้าดินที่ตื้นกว่า

- ป่าเบญจพรรณ ต่ำพบในพื้นที่ที่มีความสูงต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับป่าเบญจพรรณสองประเภทแรก พบในบริเวณริมห้วยหรือลำธารต่าง ๆ เช่นเดียวกับป่าเบญจพรรณชื้น แตกต่างกันตรงที่ป่านี้ คุณภาพของดินป่าผลัดใบทั้งสองประเภทนี้ สามารถพบได้ตามแนวแม่น้ำนาน โดยจะขนานตามแม่น้ำทั้งทางทิศตะวันออกและตะวันตก กระจายตัวตามแนวเหนือใต้ ขนานด้วยป่าดิบเขา

ค.ป่าดิบเขา (Hill Evergreen Forest)

เป็นป่าที่พบในความสูงกว่า ๑,๐๐๐ เมตร ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น ๒ ประเภท คือ ป่าดิบเขา ระดับต่ำ (๑,๐๐๐ - ๑,๕๐๐ เมตร) และป่าดิบเขา ระดับสูง (๑,๕๐๐ เมตร ขึ้นไป) พันธุ์ไม้ของป่าในทั้งสองระดับมีความคล้ายคลึงกัน คือ ส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยไม้ก้อต่างๆ เช่น กิ่งหม่น ก้อใบเลื่อม ก้อเดือยและก้อหุยม ป่าดิบเขาที่พบส่วนใหญ่ในจังหวัดน่านเป็นป่าดิบเขา ระดับต่ำมีพื้นที่ประมาณ ๐.๙๙ ล้านไร่ (ไม่รวมพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม) กระจายตามแนวเขาฝั่งน้ำตะวันออก และทิวเขาหลวงพระบางเนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่สูงชันยากต่อการเข้าถึง และไม่มีเหตุจูงใจเข้าถึง ทำให้ในขณะนี้ คงความเป็นป่าอย่างสมบูรณ์ ป่าดิบเขาในส่วนนี้ยังเป็นป่าต้นน้ำที่ป้อนเข้าสู่เขื่อนสิริกิติ์ที่จังหวัดอุตรดิตถ์อีกด้วย

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศ สำนักแผนงานและสารสนเทศกรมป่าไม้, มีนาคม ๒๕๕๙

๑.๒ ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด

๑.๒.๑ การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดน่านแบ่งการปกครองออกเป็น ๑๕ อำเภอ ๙๙ ตำบล ๙๒๓ หมู่บ้าน/ชุมชนองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๑ แห่ง เทศบาลตำบล ๑๘ แห่ง และ อบต. ๘๐ แห่ง

ตารางที่ ๕ แสดงการแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดน่าน

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ	ที่ว่าการอำเภอ ห่างจากศาลา กลางจังหวัด (กม.)	จำนวน			
				ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลนคร/ เมือง/ตำบล	อบต.
เมืองน่าน	๙๒๙.๔๖	๘.๑๐	๐	๑๑	๑๓๙	๓	๘
แม่จริม	๙๙๘.๑๕	๘.๗๐	๓๘.๐๐	๕	๓๘	๑	๔
บ้านหลวง	๓๓๘.๒๑	๒.๙๕	๔๕.๐๐	๔	๒๖	-	๔
น่าน้อย	๑,๔๐๘.๑๒	๑๒.๒๗	๖๐.๐๐	๗	๖๘	๒	๖
ปัว	๖๕๗.๓๖	๕.๗๓	๖๐.๐๐	๑๒	๑๐๗	๒	๑๐
ท่าวังผา	๗๐๒.๒	๖.๑๒	๔๓.๐๐	๑๐	๙๑	๑	๙
เวียงสา	๑,๘๙๔.๘๙	๑๖.๕๒	๒๕.๐๐	๑๗	๑๒๘	๓	๑๓
ทุ่งช้าง	๗๖๐.๘๑	๖.๖๓	๙๘.๐๐	๔	๔๐	๒	๓
เชียงกลาง	๒๗๗.๑๒	๒.๔๒	๗๖.๐๐	๖	๖๐	๒	๓
นาหมื่น	๗๘๕.๖๑	๖.๘๕	๘๐.๐๐	๔	๔๘	๑	๓
สันติสุข	๔๑๖.๘๔	๓.๖๓	๓๒.๐๐	๓	๓๑	-	๓
บ่อเกลือ	๘๔๘.๓๔	๗.๓๙	๑๓๓.๐๐	๔	๓๙	๑	๓
สองแคว	๕๔๔.๓๖	๔.๗๕	๘๐.๐๐	๓	๒๕	๑	๒
ภูเพียง	๓๙๑.๙๑	๓.๔๒	๔.๐๐	๗	๖๑	-	๗
เฉลิมพระเกียรติ	๕๑๘.๖๙	๔.๕๒	๑๔๐.๐๐	๒	๒๒	-	๒
รวม	๑๑,๔๗๒.๐๗			๙๙	๘๙๓	๑๙	๘๐

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดน่าน

๑.๒.๒ ข้อมูลประชากร

ประชากรของจังหวัดน่านมีทั้งหมด ๔๗๖,๑๑๐ คนแยกเป็นประชากรชาย ๒๓๘,๒๔๐ คน ประชากรหญิง ๒๓๗,๘๗๐ คน โดยประชากรที่มีอยู่จริงในพื้นที่จังหวัดน่านจากการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ปี ๒๕๖๒ จำนวน ๓๓๘,๕๕๘ คน เป็นประชากรชาย ๑๖๙,๕๓๐ คน และประชากรหญิง ๑๖๙,๐๒๘ คน โดยแยกเป็นรายอำเภอแสดงในตารางที่ ๖

ตารางที่ ๖ แสดงจำนวนประชากรของจังหวัดน่าน

อำเภอ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวมประชากร (คน)	จำนวนครัวเรือน	ข้อมูล จปฐ. ๒๕๖๒*	
					ครัวเรือน	ประชากร (คน)
เมืองน่าน	๔๐,๗๗๖	๔๑,๑๖๖	๘๑,๙๔๒	๓๕,๕๔๙	๑๘,๙๑๕	๕๔,๔๓๗
แม่จริม	๘,๓๐๘	๗,๙๙๐	๑๖,๒๙๘	๒,๙๒๑	๓,๔๙๗	๑๑,๔๒๒
บ้านหลวง	๕,๗๘๔	๕,๗๓๔	๑๑,๕๑๘	๓,๙๖๐	๓,๐๕๑	๘,๖๓๘
น่าน้อย	๑๖,๑๐๖	๑๖,๑๑๗	๓๒,๒๒๓	๑๑,๖๑๒	๗,๘๔๑	๒๒,๑๔๑
ปัว	๓๑,๗๘๖	๓๒,๔๔๙	๖๔,๒๓๕	๒๐,๘๙๐	๑๔,๖๔๙	๔๕,๕๖๖
ท่าวังผา	๒๕,๑๖๕	๒๕,๓๗๗	๕๐,๕๔๒	๑๗,๓๒๖	๑๒,๒๓๘	๓๓,๗๖๐
เวียงสา	๓๔,๙๑๙	๓๔,๘๐๕	๖๙,๗๒๔	๒๕,๘๖๘	๑๗,๒๓๔	๕๒,๖๒๙
ทุ่งช้าง	๙,๕๗๐	๙,๓๗๗	๑๘,๙๔๗	๖,๖๔๖	๔,๑๒๐	๑๓,๔๗๘
เชียงกลาง	๑๓,๔๔๖	๑๓,๗๐๙	๒๗,๑๕๕	๙,๗๕๘	๗,๐๗๕	๑๙,๖๑๑
นาหมื่น	๗,๒๑๔	๗,๐๔๘	๑๔,๒๖๒	๔,๔๙๕	๓,๕๐๗	๑๐,๑๔๙
สันติสุข	๘,๐๕๐	๗,๖๓๕	๑๕,๖๘๕	๕,๑๓๒	๓,๖๘๓	๑๐,๗๐๖
บ่อเกลือ	๗,๘๔๑	๗,๔๖๔	๑๕,๓๐๕	๔,๙๘๙	๓,๒๐๖	๑๒,๘๖๕
สองแคว	๖,๔๓๑	๖,๐๑๒	๑๒,๔๔๓	๓,๘๑๐	๒,๗๕๔	๙,๔๖๗
ภูเพียง	๑๗,๗๙๗	๑๘,๑๘๒	๓๕,๙๗๙	๑๓,๖๕๗	๙,๐๓๑	๒๕,๙๑๙
เฉลิมพระเกียรติ	๕,๐๔๗	๔,๘๐๕	๙,๘๕๒	๓,๓๙๒	๒,๑๓๔	๗,๗๗๐
รวม	๒๓๘,๒๔๐	๒๓๗,๘๗๐	๔๗๖,๑๑๐	๑๗๒,๐๐๕	๑๑๒,๙๓๕	๓๓๘,๕๕๘

ที่มา : สำนักทะเบียนจังหวัดน่าน ณ เดือนมิถุนายน ๒๕๖๔

* ที่มา กรมการพัฒนาชุมชน ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ปี ๒๕๖๒ ณ วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

๑.๓ ข้อมูลด้านสังคม วัฒนธรรม

สังคมคนน่าน ประชากรในจังหวัดน่านมีอยู่อย่างเบาบางเป็นอันดับ ๓ ของประเทศ กระจัดกระจายไปตามสภาพทางภูมิศาสตร์ แบ่งได้เป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่

ชาวไทยวน หรือ คนเมือง ส่วนใหญ่อพยพมาจากเชียงแสนและบริเวณต่างๆ ของล้านนา ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัด

/ชาวไทยลื้อฯ...

ชาวไทลื้อ (ไทลื้อ, ไทยอง) ส่วนใหญ่อพยพมาจากสิบสองปันนาและหัวเมืองต่างๆ บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำโขงซึ่งมีทั้งอพยพมาด้วยความสมัครใจและอพยพมาเนื่องจากเกิดศึกสงครามทั้งภายในหัวเมืองลื้อเอง และอพยพมามากที่สุดยุคเก็บผักใส่ซ้าเก็บข้าใส่เมืองของเจ้ากาวิละแห่งเชียงใหม่ และเจ้าอัตถวรปัญโญฯ แห่งนครน่าน และยุคของเจ้าสุมนเทวราช อีกทั้งมีการอพยพเข้ามาเรื่อยๆ ๑ ครั้งเกิดการปฏิวัติการปกครองประเทศของจีน ชาวไทลื้ออาศัยตั้งบ้านเรือน อยู่กระจัดกระจายตามลุ่มน้ำต่างๆ ในจังหวัดน่านมีมากที่สุดคือ อำเภอปัวแทบทุกตำบล อำเภอท่าวังผา อำเภอสองแคว อำเภอเชียงกลาง และอำเภอทุ่งช้าง เลยไปถึงอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ภาษาไทลื้อในจังหวัดน่าน แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ

(๑) ไทลื้อฝั่งสิบสองปันนาตะวันออก ได้แก่ เมืองลำ เมืองมาง (อาศัยอยู่แถบลุ่มแม่น้ำน่าน บริเวณชุมชนบ้านหนองบัว ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา และแถวตำบลยอด อำเภอสองแคว) สำเนียงพูดใกล้เคียงกับภาษาไทยอีสานปนลาวพวน

(๒) ไทลื้อฝั่งสิบสองปันนาตะวันตก ได้แก่ เมืองยู้ เมืองยอง เมืองเชียงลาบ เมืองเสี้ยว (อาศัยอยู่แถบลุ่มแม่น้ำย่าง บริเวณชุมชนตำบลยม อำเภอท่าวังผา แถบลุ่มแม่น้ำปัว ตำบลศิลาเพชร ตำบลศิลาแลง อำเภอปัว ถึงตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ) สำเนียงพูดเหมือนสำเนียงคนยองในจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

ชาวไทพวน หรือ ลาวพวน อยู่ที่บ้านฝายมูล อำเภอท่าวังผา และบ้านหล่มมินพวน อำเภอเวียงสา

ชาวไทเขิน หรือ ชาวชิน อพยพมาจากเชียงตุง ปัจจุบันส่วนใหญ่จะถูกกลืนทางวัฒนธรรมจากคนเมือง ทั้งภาษาพูดและเครื่องแต่งกาย แต่บางหมู่บ้านยังมีการนับถือผีเจ้าเมืองของไทเขินอยู่ จึงรู้ว่าเป็นไทเขิน เช่น บ้านหนองม่วง อำเภอท่าวังผา ส่วนบ้านเชียงยืน ตำบลยม อำเภอท่าวังผา ถูกชาวไทลื้อกลืนวัฒนธรรมจนไม่เหลือเค้าของชาวไทเขิน

ชาวไทใหญ่ หรือ เจี้ยว หรือ ไตโหลง มีถิ่นฐานในรัฐฉาน และเชียงตุง อาศัยอยู่บริเวณแถวอำเภอทุ่งช้าง ในปัจจุบันถูกกลืนวัฒนธรรมจนแทบแยกไม่ออกกว่าเป็นชาวไทใหญ่

นอกจากนี้ในบริเวณที่สูงตามไหล่เขายังเป็นชุมชนของชนกลุ่มน้อยที่เรียกกันว่า “ชาวเขา” ได้แก่ ชาวม้ง, เมี่ยน, ลัวะหรือถิ่น, ขมุ รวมถึงชาวตองเหลืองหรือมาบลี ที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ตำบลแม่ชะนิง อำเภอเวียงสา

ผู้คนในจังหวัดน่านจึงมีภาษาพูดที่หลากหลายด้วยเช่นกัน แต่ส่วนใหญ่จะพูดภาษาไทยถิ่นเหนือหรือคำเมืองสำเนียงน่าน

นอกจากนี้ในบริเวณที่สูงตามไหล่เขายังเป็นชุมชนของชนกลุ่มน้อยที่เรียกกันว่า “ชาวเขา” ได้แก่ ชาวลัวะหรือถิ่น, ม้ง, เมี่ยน, ขมุ, ตองเหลืองหรือมาบลี ที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ ตำบลแม่ชะนิง อำเภอเวียงสา และลาหู่ (มุเซอ)

ตารางที่ ๗ แสดงจำนวนประชากรกลุ่มชาติพันธุ์จังหวัดน่าน

ที่	ชาติพันธุ์	หลังคาเรือน	ครอบครัว	ชาย	หญิง	ชาย (เด็ก)	หญิง (เด็ก)	รวม	ร้อยละ	
									น่าน	ประเทศ
๑	ลัวะ (ละว้า)	๑๐,๕๔๓	๑๒,๑๔๐	๑๖,๐๔๔	๑๕,๗๑๘	๕,๒๙๒	๕,๒๓๑	๔๒,๒๘๕	๔๔.๘๕	๗๑.๙๑
๒	ม้ง (แม้ว)	๔,๖๖๑	๕,๙๐๗	๙,๖๗๒	๙,๗๘๐	๕,๗๘๘	๕,๗๙๗	๓๑,๐๓๗	๓๒.๙๒	๑๔.๙๘
๓	เมี่ยน (เย้า)	๑,๙๕๗	๒,๒๔๐	๔,๘๑๐	๔,๕๙๕	๑,๒๗๖	๑,๒๒๙	๑๑,๙๑๐	๑๒.๖๓	๒๔.๓๖
๔	ขมุ	๒,๑๐๑	๒,๓๗๑	๓,๔๘๑	๓,๓๒๘	๙๓๙	๙๒๐	๘,๖๖๘	๙.๑๙	๖๖.๒
๕	มลาปรี (ตองเหลือง)	๕๐	๖๒	๑๑๐	๑๓๑	๕๒	๖๔	๓๕๗	๐.๓๘	๗๗.๙๕
๖	ลาหู่ (มุเซอ)	๗	๗	๑๑	๘	๔	๓	๒๖	๐.๐๓	๐.๐๒

ที่มา : ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูง ๒๐ จังหวัดในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๙ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์การทุนสำหรับเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF)

๑.๔ ข้อมูลด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๑.๔.๑ การคมนาคม

จังหวัดน่านมีการคมนาคมที่สำคัญ คือ ทางรถยนต์และทางอากาศ เส้นทางรถยนต์มีหลวงแผ่นดินและทางหลวงจังหวัดสำหรับใช้ติดต่อกับกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง และการคมนาคมทางอากาศเส้นทางการบินจากจังหวัดน่านไปยังกรุงเทพมหานคร

๑.๔.๒ การสาธารณูปโภค

ในปี ๒๕๖๐ จังหวัดน่านมีการประปา ๒ แห่ง มีกำลังการผลิตรวมทั้งสิ้น ๗.๔ ล้านลูกบาศก์เมตร มีปริมาณน้ำที่ผลิตได้ ๖.๘ ล้านลูกบาศก์เมตร และมีปริมาณน้ำที่จำหน่ายแก่ผู้ใช้ ๔.๔ ล้านลูกบาศก์เมตร ส่วนการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดน่านปีงบประมาณ ๒๕๕๙ มีการจำหน่ายกระแสไฟฟ้า ๒๙๖.๕๔ ล้านกิโลวัตต์/ชั่วโมง ซึ่งมีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น ๑๕๓,๘๖๕ ราย

๑.๕ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

๑.๕.๑ สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไป ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติรายงานว่าจังหวัดน่านมีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) ตามราคาประจำปี ๓๓,๖๗๔ ล้านบาท และมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (Per capital GPP) ๗๐,๓๔๖ บาท โดยมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ภาคเกษตร จำนวน ๙,๗๔๘ ล้านบาท ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรมีการทำนาข้าวบริเวณที่ราบลุ่มและทำการปลูกพืชไร่ เช่น ยาสูบ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเขียว ถั่วลิสง และสวนผลไม้ ที่ทำการเพาะปลูกมากได้แก่ ลำไย มะม่วง มะขามหวาน ลิ้นจี่ และส้มเขียวหวานที่มีชื่อเสียงของจังหวัดน่านหรือที่เรียกว่า ส้มสีทอง ด้านอุตสาหกรรมครัวเรือนส่วนใหญ่มีการทอผ้าพื้นเมืองและการทำเครื่องเงิน

๑.๕.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดน่าน (GPP)

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดน่าน ประจำปี ๒๕๖๒ เป็น ๓๔,๖๒๙.๕๕ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๑ ร้อยละ ๓.๙๔ และมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคการเกษตรจังหวัดน่าน ประจำปี ๒๕๖๒ เป็น ๙,๙๕๒.๖๐ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๗๔ ของผลิตภัณฑ์ของจังหวัดน่าน

ตารางที่ ๘ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดน่าน (GPP) ปี ๒๕๕๖-๒๕๖๒

สาขาการผลิต	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562
ภาคเกษตรกรรม	8,426	9,191	9,261	8,546	8,582	9,748	9,953
เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	8,426	9,191	9,261	8,546	8,582	9,748	9,953
ภาคนอกเกษตรกรรม	17,760	18,002	19,892	21,736	22,726	23,927	24,677
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	172	147	177	227	269	276	256
การผลิตอุตสาหกรรม	1,357	1,521	1,662	1,882	2,057	2,480	2,600
ไฟฟ้า ก๊าซ และระบบปรับอากาศ	291	310	299	312	333	296	328
การประปาและการจัดการของเสีย	62	77	82	84	101	118	118
การก่อสร้าง	1,449	1,374	1,625	1,837	1,833	1,931	1,963
การขายส่งการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยายนต์	2,533	2,922	3,307	3,580	3,771	4,107	4,256
การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	336	374	436	503	596	455	480
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	110	110	138	145	174	196	224
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	246	266	314	213	240	324	370
การเงินและการประกันภัย	1,921	2,210	2,476	2,852	2,952	2,996	3,139
กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์	1,496	1,228	1,281	1,693	1,601	1,770	1,898
กิจกรรมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ	1	1	1	1	1	2	3
กิจกรรมการบริหารและบริการสนับสนุนอื่น	119	115	111	95	113	155	182
การบริหารราชการการประกันประเทศ ฯ	2,783	2,032	2,518	2,632	2,776	2,931	3,139
การศึกษา	3,409	3,734	3,815	3,928	3,967	3,741	3,738
กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	1,024	1,128	1,188	1,266	1,431	1,635	1,541
ศิลปะความบันเทิงและนันทนาการ	57	57	56	71	84	98	117
กิจกรรมการบริการด้านอื่นๆ	392	395	408	414	426	417	449
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)	26,186	27,193	29,153	30,281	31,308	33,674	34,630
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)	58,475	60,983	65,644	68,477	71,121	75,676	78,156
จำนวนประชากร (1,000คน)	448	446	444	442	440	445	443

/ข้อมูลด้าน...

๒. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๑ ครุฑเรือเกษตรและแรงงานภาคการเกษตร

จังหวัดน่านมีจำนวนครุฑเรือ ทั้งหมด ๑๖๘,๗๔๖ ครุฑเรือ แยกเป็นครุฑเรือภาคเกษตร ทั้งหมด ๘๘,๐๓๐ ครุฑเรือ

ตารางที่ ๙ แสดงจำนวนครุฑเรือเกษตรกรของจังหวัดน่าน

อำเภอ	จำนวนครุฑเรือทั้งหมด จังหวัด	จำนวนครุฑเรือเกษตร	ร้อยละครุฑเรือเกษตร/ ครุฑเรือทั้งหมดจังหวัด
เมืองน่าน	๓๔,๖๘๖	๑๐,๒๐๑	๒๙.๔๑
แม่จริม	๔,๘๘๔	๓,๔๐๖	๖๙.๗๓
บ้านหลวง	๓,๙๑๗	๒,๗๓๕	๖๙.๘๒
น่าน้อย	๑๑,๔๒๑	๖,๕๑๘	๕๗.๐๗
ปัว	๒๐,๕๒๕	๑๐,๗๔๒	๕๒.๓๔
ท่าวังผา	๑๖,๙๕๖	๑๐,๔๑๗	๖๑.๔๓
เวียงสา	๒๕,๓๔๘	๑๔,๓๔๕	๕๖.๕๙
ทุ่งช้าง	๖,๔๘๐	๓,๘๒๙	๕๙.๐๙
เขียงกลาง	๙,๕๕๙	๕,๑๘๐	๕๔.๑๙
นาหมื่น	๔,๔๔๙	๓,๐๔๘	๖๘.๕๑
สันติสุข	๕,๐๑๑	๓,๔๐๗	๖๗.๙๙
บ่อเกลือ	๔,๗๗๐	๓,๒๕๓	๖๘.๒๐
สองแคว	๓,๗๒๘	๒,๔๘๘	๖๖.๗๔
ภูเพียง	๑๓,๖๓๑	๖,๐๕๕	๔๔.๔๒
เฉลิมพระเกียรติ	๓,๓๘๑	๒,๔๐๖	๗๑.๑๖
รวม	๑๖๘,๗๔๖	๘๘,๐๓๐	๕๒.๑๗

* ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดน่าน ๒๕๖๔

๒.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

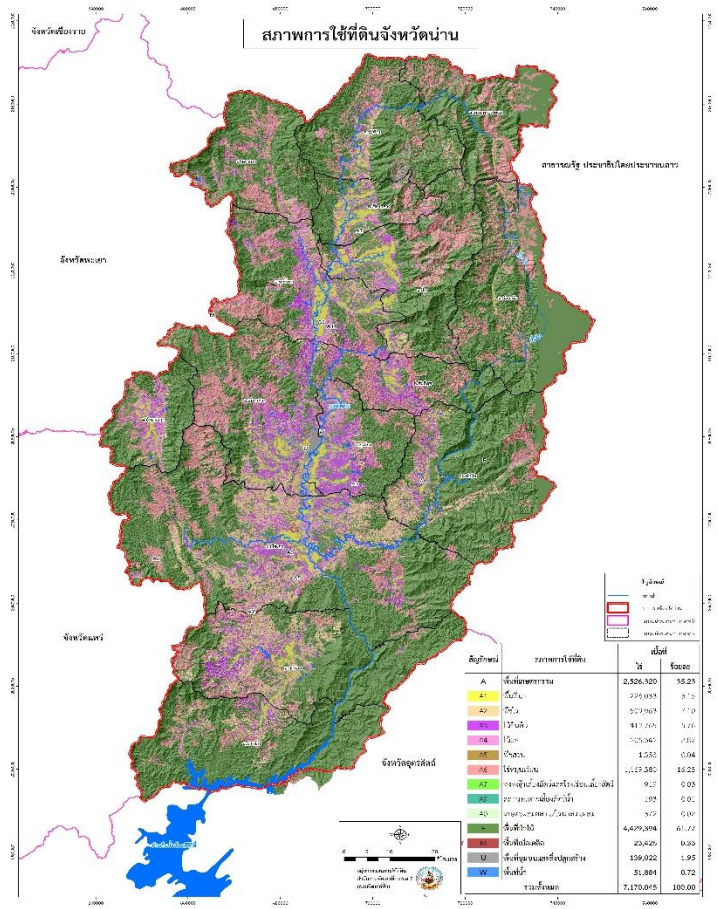
๒.๒.๑ การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตร

พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรของจังหวัดน่านมีทั้งหมด ๒,๕๑๘,๙๕๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๑๓ ของพื้นที่ทั้งหมด จากข้อมูลแผนที่การใช้ประโยชน์ของกรมพัฒนาที่ดิน (พ.ศ. ๒๕๕๙) สามารถจำแนกพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตรเป็น พื้นที่นาข้าว พื้นที่ปลูกไม้ยืนต้น/ไม้ผล พื้นที่ปลูกพืชไร่ พื้นที่ปลูกพืชสวน พื้นที่ไร่มุขเวียน พื้นที่ทำเกษตรผสมผสาน พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และพื้นที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ ดังแสดงในตารางที่ ๑๐

ตารางที่ ๑๐ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินจังหวัดน่าน

ลักษณะพื้นที่	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดน่าน	๗,๑๗๐,๐๔๕	๑๐๐
พื้นที่ป่า	๔,๔๒๙,๓๙๔	๖๑.๗๗
พื้นที่ทางการเกษตร	๒,๕๑๘,๓๒๐	๓๕.๒๓
- พื้นที่นา	๒๒๖,๐๓๓	๓.๑๕
- พืชไร่	๕๐๙,๙๖๓	๗.๑๐
- ไม้ยืนต้น	๔๑๒,๗๖๕	๕.๗๖
- ไม้ผล	๒๐๕,๓๔๒	๒.๘๗
- พืชสวน	๑,๓๕๓	๐.๐๔
- ไร่มุขเวียน	๑,๑๖๙,๓๘๐	๑๖.๓๑
- ทุ่งหญ้าและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	๙๑๙	๐.๐๓
- สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑๙๓	๐.๐๑
- เกษตรผสมผสาน	๓๗๒	๐.๐๒
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๑๓๙,๐๒๒	๑.๙๕
พื้นที่แหล่งน้ำ	๕๑,๘๘๔	๐.๗๒
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๒๓,๔๒๕	๐.๓๒
- พื้นที่ลุ่ม	๕๘๒	๐.๐๑
- พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๒๓,๔๒๕	๐.๓๒

ที่มา : สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๗ ; ๒๕๖๑

๒.๒.๒ พื้นที่ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตามโครงการแก้ไขปัญหาที่ดินตามนโยบายรัฐบาล (คทช.)

เนื่องจากรัฐบาลนำโดย พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และคณะรัฐมนตรี ได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาไร่น้ำท่วมและที่อยู่อาศัยของประชาชนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม การรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติ และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ควบคู่กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน จึงมีข้อสั่งการให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด เพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน โดยให้มีผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นกรรมการ รวมทั้งให้มีผู้แทนจากภาคเอกชน และภาคประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในคณะกรรมการด้วย การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) ดำเนินงานภายใต้ต้นนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงไว้ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ เรื่อง การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรและการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน เป็นการจัดที่ดินทำกินให้แก่ผู้ยากไร้ ไม่มีที่ดินทำกิน และที่อยู่อาศัยในลักษณะแปลงรวม โดยไม่ให้กรรมสิทธิ์ แต่เป็นการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นกลุ่มหรือชุมชนในรูปแบบสหกรณ์หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม การส่งเสริมการประกอบ

อาชีพตามศักยภาพของพื้นที่ และจัดให้มีการปลูกป่าเพิ่มเติมในพื้นที่ที่มีความเหมาะสม รวมทั้งพิจารณาออกกฎหมายเพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐอย่างสูงสุด แต่ประชาชนที่เข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ไม่สามารถนำมาเรียกร้องให้รัฐออกเอกสารสิทธิ เช่น โฉนดที่ดิน เพื่อป้องกันมิให้มีการถ่ายโอนทรัพย์สินของรัฐไปยังกลุ่มผลประโยชน์ในภายหลังได้

จังหวัดน่านมีพื้นที่เป้าหมายดำเนินงานตามโครงการแก้ไขปัญหาที่ดินตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) จำนวนประมาณ ๒๔๐,๐๐๐ ไร่ ปัจจุบันดำเนินการแล้วใน ๑๗ พื้นที่ ๘๘,๑๐๗-๒-๔๗ไร่ ๒ งาน ๔๗ ตารางวาและอยู่ระหว่างรอการพิจารณาอนุมัติปี ๒๕๖๒ จำนวน ๕ พื้นที่ ๓๒,๔๑๖ ไร่

สรุปการจัดที่ดินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) ท้องที่จังหวัดน่าน ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ จำนวน ๖ พื้นที่ดังแสดงในตารางที่ ๑๑

ตารางที่ ๑๑ พื้นที่การจัดที่ดินตามนโยบาย คทช. ปี ๒๕๕๙

ที่	ตำบล	อำเภอ	ราย	แปลง	ไร่	ขออนุญาต ตามมาตรา ๑๖ (ไร่)	หมายเหตุ
๑	ตาลชุม	ท่าวังผา	๑๕๔	๒๑๔	๑,๗๗๙	๒,๓๕๓	ป่าน้ำยาว และป่าน้ำสวด
๒	ยอด	สองแคว	๔๖๗	๑,๑๓๘	๕,๐๒๒	๖,๒๖๙	ป่าน้ำยาว และป่าน้ำสวด
๓	บ้านพี	บ้านหลวง	๒๕๖	๓๑๖	๓,๒๓๘	๓,๔๕๔	ป่าน้ำยาว และป่าน้ำสวด
๔	เปือ	เชียงกลาง	๒๕	๒๘	๑๖๗	๑๘๓	ป่าน้ำยาว และป่าน้ำสวด
๕	บัวใหญ่	น่าน้อย	๔๕๖	๔๗๙	๒,๗๐๑	๒,๗๙๖	ป่าฝั่งขวาแม่น้ำน่านตอนใต้
๖	ป่าเลหวาง	สันติสุข	๖๓๓	๙๖๒	๘,๔๓๖	๑๐,๔๕๒	ป่าแม่น้ำน่านฝั่งตะวันออกตอนใต้
	รวม	๖ อำเภอ	๑,๙๙๑	๓,๑๓๗	๒๑,๓๔๓	๒๕,๕๐๗	

๑) สรุปการจัดที่ดินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) ท้องที่จังหวัดน่าน ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ จำนวน ๕ พื้นที่ ดังแสดงในตารางที่ ๑๒

/ตารางที่...

ตารางที่ ๑๒ พื้นที่การจัดที่ดินตามนโยบาย คทช. ปี ๒๕๖๐

ที่	ตำบล	อำเภอ	ราย	แปลง	ไร่	ขออนุญาตตาม มาตรา ๑๖ (ไร่)	หมายเหตุ
๑	พงษ์	สันติสุข	๕๒๕	๗๐๐	๕๐๒๑-๒-๙๒	๕,๒๕๖-๐-๔๖	ป่าแม่น้ำน่านฝั่งตะวันออก ตอนใต้
๒	ดู่พงษ์	สันติสุข	๕๑๕	๗๑๔	๖,๗๗๔-๐-๐๒	๗,๑๒๖-๑-๙๕	ป่าแม่น้ำน่านฝั่งตะวันออก ตอนใต้
๓	ซึ้ง	เวียงสา	๔๓๓	๖๔๕	๖,๒๕๑-๑-๕๓	๖,๙๒๖-๓-๕๙	ป่าน้ำว้า และป่าห้วยสาตี
๔	ไหล่น่าน	เวียงสา	๗๔๗	๘๓๑	๙,๘๒๔-๓-๕๑	๑๑,๒๐๑-๓-๙๗	ป่าน้ำว้า และป่าห้วยสาตี
๕	ดงพญา	บ่อเกลือ	-	-	-	๑๗๖-๓-๓๘	ป่าดอยภูคาและป่าผาแดง
	รวม	๓ อำเภอ	๒,๒๒๐	๒,๘๙๐	๒๗,๘๗๒-๐-๕๙	๓๐,๖๘๘-๐-๓๕	

๒) สรุปรการจัดที่ดินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) ท้องที่จังหวัดน่าน ปีงบประมาณ ๒๕๖๑
จำนวน ๕ พื้นที่ดังแสดงในตารางที่ ๑๓

ตารางที่ ๑๓ พื้นที่การจัดที่ดินตามนโยบาย คทช. ปี ๒๕๖๑

ที่	ตำบล	อำเภอ	ราย	แปลง	ไร่	ขออนุญาตตาม มาตรา ๑๖ (ไร่)	หมายเหตุ
๑	- แม่สาคร - อ่ายนาไผ่	เวียงสา	๓๐๗	๔๑๗	๓,๖๒๙-๓-๖๙	๓,๖๒๖-๓-๖๙	ป่าแม่สาครฝั่งขวา
๒	- แม่ชะนิง - ยาบหัวนา - ปงสนุก	เวียงสา	๔๒๙	๖๕๐	๔,๒๗๘-๑-๔๘	๔,๒๗๘-๑-๔๘	ป่าห้วยแม่ชะนิง
๓	- ผาสิงห์ - บ่อ	เมือง	๑๐๑	๑๕๐	๕๗๑-๐-๑๗	๕๗๑-๐-๒๓	ป่าถ้ำผาตูบ
๔	ยาบหัวนา	เวียงสา	๒๖๖	๓๔๖	๔,๕๓๒-๐-๒๓	๔,๕๓๒-๐-๒๓	ป่าน้ำสาฝั่งขวาตอนขุน

ที่	ตำบล	อำเภอ	ราย	แปลง	ไร่	ขออนุญาตตาม มาตรา ๑๖ (ไร่)	หมายเหตุ
๕	- ทุ่งช้าง - เปือ - ผาตอ - ตาลชุม - ป่าคาหลวง - บ้านพื้ - สวด - ยอด - ชนแดน - สะเนียน - บ่อ - ผาสิงห์	ทุ่งช้าง เขียงกลาง ท่าวังผา บ้านหลวง สองแคว เมือง	๑,๕๘๓	๒,๒๓๕	๑๙,๒๕๒—๙๑	๑๙,๒๕๑-๓-๙๑	ป่าน้ำยาวและ ป่าน้ำสวด
๖	- เรือง - สวก	เมือง			๑๗๒-๒-๖๘ ๑๘๒-๑-๙๖	๓๕๕-๐-๖๔	ป่านาชาวฝั่งซ้าย ถนน สายแพร์
	รวม	๘ อำเภอ			๓๒,๖๑๘-๒-๑๒	๓๒,๖๑๕-๒-๑๒	

๓) สรุปการจัดที่ดินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) ท้องที่จังหวัดน่าน ปีงบประมาณ ๒๕๖๒
ที่รอการพิจารณา จำนวน ๕ พื้นที่ดังแสดงในตารางที่ ๑๔

ตารางที่ ๑๔ พื้นที่การจัดที่ดินตามนโยบาย คพช. ที่อยู่ระหว่างการพิจารณา

ป่าสงวนแห่งชาติ	ท้องที่				พื้นที่ ขออนุญาต ม.๑๖
	ตำบล	อำเภอ	ราย	แปลง	
๑. ป่าฝั่งขวาแม่น้ำน่านตอนใต้	เชียงของ	น่าน้อย	๑๘๑	๒๑๕	๘๗๘
	นาทะนุง	นาหมื่น	๒๕๑	๔๑๑	๒,๒๗๘
	น่าน้อย	น่าน้อย	๓๔๓	๕๑๑	๓,๙๙๗
	น้ำตก	น่าน้อย	๕๓๒	๘๓๕	๙,๔๗๗
	บัวใหญ่	น่าน้อย	๔	๔	๔
	ศรีษะเกษ	น่าน้อย	๔๘๑	๕๘๗	๓,๐๘๕
	สถาน	น่าน้อย	๒	๒	๒
	สันทะ	น่าน้อย	๔๖๑	๗๖๙	๒,๗๓๔
	ปิงหลวง	นาหมื่น	๒๗๕	๓๙๔	๓,๑๑๕
	เมืองลี	นาหมื่น	๘๑	๙๔	๔๔๐
	บ่อแก้ว	นาหมื่น	๓๑๐	๔๒๑	๑,๕๗๐
รวม	๑๑	๒	๒,๙๒๑	๔,๒๔๓	๒๗,๕๘๐
๒. ป่าแม่น้ำน่านฝั่งตะวันออกตอนใต้	น้ำเกียน	ภูเพียง	๒	๓	๑๒
	น้ำปาย	แม่จริม	๑๐	๑๔	๘๖
	บ่อ	เมือง	๙	๙	๑๐๔
	ฝายแก้ว	ภูเพียง	๑๓๔	๑๔๘	๙๙๕
	เมืองจั้ง	ภูเพียง	๔	๔	๐.๒
	แม่จริม	แม่จริม	๑๓๔	๑๖๔	๘๙๔
	หนองแดง	แม่จริม	๒๘	๓๖	๑๒๗
	หมอเมือง	แม่จริม	๓๐	๔๔	๑๒๑
รวม	๘	๓	๓๕๑	๔๒๒	๒,๓๓๙
๓. ป่าดอยภูคาป่าผาแดง	บ่อเกลือใต้	บ่อเกลือ	๙๑	๑๓๕	๖๑๖
	ภูฟ้า	บ่อเกลือ	๑๑๑	๑๓๓	๕๘๖
รวม	๒	๑	๒๐๒	๒๖๘	๑,๒๐๒
๔. ป่าน้ำยาวและป่าน้ำสวด ต.นาไร่หลวง อ.สองแคว	นาไร่หลวง	สองแคว	๑๕๓	๑๙๘	๘๕๙
	รวม	๑	๑	๑๕๓	๑๙๘
๕. ป่าแม่น้ำน่านฝั่งตะวันออกตอนใต้ ต.เมืองจั้ง อ.ภูเพียง	เมืองจั้ง	ภูเพียง	๘๐	๙๔	๔๓๖
	รวม	๑	๑	๘๐	๙๔
รวมทั้งหมด	๒๓	๘	๓,๗๐๗	๕,๒๒๕	๓๒,๔๑๖

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดน่านกรกฎาคม ๒๕๖๓

๒.๒.๓ พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดน่าน

จังหวัดน่านดำเนินการปฏิรูปที่ดินทั้งหมดใน ๑๔ อำเภอ ยกเว้นอำเภอเฉลิมพระเกียรติจำแนกเป็น

๑) พื้นที่ที่ได้รับมอบจากกรมป่าไม้ :

๑.๑) ที่จำแนกเป็นที่จัดสรรฯ จำนวน ๑๑ โครงการ เนื้อที่ ๑๑๗,๑๗๐ ไร่

๑.๒) ป่าโซน A จำนวน ๔ โครงการ เนื้อที่ ๒๕,๑๕๐ ไร่

๑.๓) ป่าโซน E จำนวน ๑๕ โครงการ เนื้อที่ ๖๔๔,๘๘๒ ไร่

๑.๔) พื้นที่ป่าโซน อี ทับซ้อนที่จำแนกฯ เนื้อที่ ๓๕,๓๔๕ ไร่

รวมพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน เนื้อที่ ๗๕๑,๘๕๗ ไร่

๒) พื้นที่กันคั่นกรมป่าไม้ เนื้อที่ ๓๔๔,๙๑๑ ไร่

๓) เหลือพื้นที่ดำเนินการจริง จำนวน ๔๐๖,๙๔๖ ไร่

๔) จัดที่ดินแปลงเกษตรกรรม จำนวน ๔๕,๗๘๘ ราย ๖๔,๒๖๖ แปลง ๓๔๖,๔๗๖ ไร่

๕) จัดที่ดินชุมชนที่อยู่อาศัย จำนวน ๖,๕๑๒ ราย ๖,๗๔๒ แปลง ๒,๘๑๖ ไร่

๖) พื้นที่ที่ยังตกค้างการจัด ประมาณ ๕๗,๖๕๔ ไร่ (แหล่งน้ำ/ถนน/ภูเขา/มีหนังสือสำคัญ/ที่สาธารณะ/ที่ดินตกร้างวัด/อื่นๆ)

ถนนและแหล่งน้ำ เนื้อที่ประมาณ ๑๙,๑๕๐ ไร่

ที่มีหนังสือสำคัญ เนื้อที่ประมาณ ๑๖,๒๕๒ ไร่

ที่สาธารณะและอื่นๆ เนื้อที่ประมาณ ๑๐,๒๐๙ ไร่

ที่ดินที่คาดว่าจะจัดได้ เนื้อที่ประมาณ ๑๒,๐๔๓ ไร่

๒.๓ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒.๓.๑ แหล่งน้ำในเขตชลประทาน

แหล่งน้ำในเขตชลประทานของจังหวัดน่านมีทั้งหมด ๓๘ แห่ง มีพื้นที่รับประโยชน์ทั้งหมด ๗๓,๒๒๗ ไร่ คิดเป็น ๕.๑๗% ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด

ตารางที่ ๑๕ แหล่งน้ำในเขตชลประทาน

แหล่งน้ำ	จำนวน (แห่ง)	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่รับประโยชน์(ไร่)
อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง	๕	๔๙.๖๗	๑๑,๖๙๒
อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก (อันเนื่องมาจากพระราชดำริ)	๒๙	๑๔.๐๒	๓๐,๑๕๐
ฝายขนาดกลาง	๕	-	๓๑,๓๘๕
รวม	๓๘	๓๙.๕๑	๗๓,๒๒๗

ที่มา : โครงการชลประทานน่านปี ๒๕๖๒

๒.๓.๒ แหล่งน้ำนอกเขตชลประทาน (๙๔.๘๒% ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด)

๑) แหล่งน้ำนอกเขตชลประทานที่สำคัญได้แก่ แม่น้ำสายหลัก จำนวน ๗ สาย ซึ่งในแต่ละปีจะมีน้ำท่าประมาณ ๔๕ ล้านลูกบาศก์เมตรมีแหล่งน้ำขนาดเล็กที่อยู่ภายใต้การดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๔๐ แห่ง บ่อบาดาลขนาดเล็ก จำนวน ๑,๑๘๕ แห่ง และแหล่งอื่นๆ ที่พบจากการสำรวจของกรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีความจุประมาณ ๔๔.๔๗ ล้าน ลบ.ม. ดังแสดงในตารางที่ ๑๖

ตารางที่ ๑๖ แสดงแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรนอกเขตชลประทาน

แหล่งน้ำ	จำนวน (แห่ง)	น้ำท่า/ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)
แม่น้ำสายหลัก	๗	มีปริมาณน้ำท่าประมาณ ๔๕
อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก (อปท.)	๔๘	๒๓.๗๙๔
บ่อบาดาล	๑,๑๘๕	๑.๑๓
จากการสำรวจของกรมทรัพยากรน้ำ	-	๔๔.๔๗

ที่มา : โครงการชลประทานน้ำปี ๒๕๖๒

๒) แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานซึ่งดำเนินการส่งเสริมโดยสถานีพัฒนาที่ดินน่าน ประกอบด้วย อ่าง/สระเก็บน้ำ จำนวน ๑๐๐ แห่ง ระบบส่งน้ำในไร่นา จำนวน ๙๕ แห่ง แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ๔,๘๐๓ แห่ง ซึ่งจะมีพื้นที่รับประโยชน์ทั้งหมด ๑๔,๔๐๙ ไร่ ดังแสดงในตารางที่ ๑๗

ตารางที่ ๑๗ แสดงแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นาเพื่อการเกษตร

ที่	อำเภอ	อ่างเก็บน้ำ/ สระเก็บน้ำ	ระบบส่งน้ำในไร่นา	แหล่งน้ำในไร่นา นอกเขตชลประทาน	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)
๑	เมืองน่าน	๑๖	๑๓	๗๑๔	๒,๒๐๐
๒	ภูเพียง	๑๐	๔	๓๕๕	๑,๐๕๔
๓	ท่าวังผา	๓	๙	๔๕๖	๑,๓๕๐
๔	เวียงสา	๒๐	๒๗	๑,๓๕๘	๓,๙๙๓
๕	น่าน้อย	๑๓	๑๓	๔๔๔	๑,๓๐๗
๖	นาหมื่น	๙	๕	๖๑	๓๐๕
๗	แม่จริม	๑	๐	๑๙๕	๖๐๖

ที่	อำเภอ	อ่างเก็บน้ำ/ สระเก็บน้ำ	ระบบส่งน้ำในไร่นา	แหล่งน้ำในไร่นา นอกเขตชลประทาน	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)
๘	บ้านหลวง	๒	๒	๒๒๕	๖๗๕
๙	สันติสุข	๒	๓	๑๗๓	๕๑๕
๑๐	ปัว	๘	๓	๓๖๙	๑,๐๘๓
๑๑	เขียงกลาง	๑๔	๑๕	๓๑๕	๙๔๔
๑๒	ทุ่งช้าง	๒	๐	๒๓๕	๖๙๒
๑๓	สองแคว	๐	๐	๗๓	๒๑๙
๑๔	บ่อเกลือ	๐	๑	๑๓	๓๘
	รวม	๑๐๐	๙๕	๕,๐๑๓	๑๔,๙๘๑

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินน่าน ๒๕๖๒

๒.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๔.๑ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๓/๖๔

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดน่าน ๕ ชนิด ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา

ลำไย มะม่วง

ตารางที่ ๑๘ แสดงข้อมูลพืชเศรษฐกิจสำคัญของจังหวัดน่าน

ชนิดพืช	จำนวน เกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อ ไร่ (กก.)	ราคา (บาท/ตัน)	มูลค่าผลผลิต (ล้านบาท)	มูลค่าผลผลิตต่อ ครัวเรือน (บาท/ครัวเรือน)	มูลค่าผลผลิต ต่อพื้นที่ (บาท/ไร่)	พื้นที่เพาะปลูก ต่อครัวเรือน (ไร่/ครัวเรือน)
๑. ข้าว	๕๘,๙๘๔	๓๔๐,๑๖๒	๑๙๗,๒๙๔	๕๘๐	๙,๕๐๐	๑,๘๗๔.๙๒	๓๑,๗๘๙.๙๓	๕,๕๑๑.๘๔	๕.๗๗
๒. ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	๒๙,๕๕๕	๕๕๓,๙๓๕	๓๗๖,๖๗๖	๖๘๐	๗,๑๐๐	๒,๖๗๔.๔๐	๙๐,๔๘๘.๘๖	๔,๘๒๘.๐๐	๑๘.๗๔
๓. ยางพารา	๒๐,๐๓๑	๒๔๙,๐๗๙	๕๕,๒๙๕.๕๔	๒๒๒	๒๐,๒๙๐	๑,๑๒๑.๙๕	๕๖,๐๑๐.๕๑	๔,๕๐๔.๓๙	๑๒.๔๓
๔. ลำไย	๑๓,๘๘๗	๖๕,๗๘๖	๓๒,๘๖๑	๕๓๐	๑๕,๐๐๐	๔๒๙.๙๒	๓๕,๔๙๔.๗๑	๖,๕๓๕.๑๓	๔.๗๔
๕. มะม่วง	๔,๒๔๑	๒๐,๙๐๙	๘,๘๘๖.๓๓	๔๒๕	๑๔,๐๐๐	๑๒๔.๔๑	๒๙,๓๓๔.๗๔	๑,๔๐๒.๙๗	๔.๙๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดน่าน เมษายน ๒๕๖๔

/๒.๔.๒ ด้านปศุสัตว์ฯ...

๒.๔.๒ ด้านการปศุสัตว์ของจังหวัด ปี ๒๕๖๔

สัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดน่าน ได้แก่ โคเนื้อ สุกร ไก่เนื้อ และไก่ไข่

ตารางที่ ๑๙ แสดงข้อมูลสัตว์เศรษฐกิจของจังหวัดน่าน

ชนิดสัตว์	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนสัตว์ (ตัว)	ข้อมูลผลผลิต		ราคาเฉลี่ย (บาท/หน่วยนับ)	มูลค่าผลผลิต (ล้านบาท)
			จำนวน	หน่วยนับ		
โคเนื้อ	๗,๗๑๕	๔๘,๒๑๓	๗,๒๓๐	ตัว	๒๒,๔๓๐	๑๖๒.๖๗๕
กระบือ	๑,๘๗๓	๑๑,๐๘๒	๑,๓๘๕	ตัว	๒๘,๕๐๐	๓๙.๔๗๒
สุกร	๖,๕๗๓	๖๗,๗๗๙	๑๐๖,๒๘๐	ตัว	๗,๘๐๐	๘๒๘.๙๘๔
ไก่	๒๐,๒๐๙	๑,๙๘๔,๓๘๕	๘,๙๒๙,๗๔๐	ตัว	๙๐	๘๖๔.๔๑๒
เป็ด	๓,๔๑๐	๒๐,๐๘๘	๒๔๐,๔๒๒	ตัว	๗๕	๔๕.๐๗๙

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดน่าน กรกฎาคม ๒๕๖๔

๒.๔.๓ ด้านการประมงของจังหวัดปี ๒๕๖๔

สินค้าประมงที่สำคัญของจังหวัดน่าน ได้แก่ ปลานิล และปลาดุก

ตารางที่ ๒๐ แสดงข้อมูลสินค้าประมงที่สำคัญของจังหวัดน่าน

ชนิดสัตว์	จำนวนเกษตรกร (ราย)	พื้นที่การเลี้ยง		ผลผลิต (ตัน)	ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	มูลค่าผลผลิต (ล้านบาท)
		จำนวนพื้นที่ (ไร่)	จำนวนบ่อ (บ่อ)			
ปลานิล	๗,๐๑๒	๒,๒๑๓.๖๖	๙,๑๑๖	๙๗๒.๘๕	๖๕.๗๒	๖๓.๙๔
ปลาดุก	๖๗๖	๒๔๖.๓๑	๗๙๐	๒๒๖.๗๒	๕๒.๗๔	๑๑.๙๖

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดน่าน สิงหาคม ๒๕๖๔

๒.๔.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

ชนิดสินค้า	หน่วยนับ	จำนวนปริมาณผลผลิต
๑. ส้มสีทองน่าน (Nan Golden Orange)	๗๐ ราย	-
๒. ข้าวกำลัง้านนา	-	-

๒.๔.๕ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

จังหวัดน่านส่งเสริมการผลิตสินค้าตามมาตรฐานสินค้าเกษตร ที่ผ่านมามีสินค้าเกษตรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ได้แก่ มาตรฐานอินทรีย์ การรับรองมาตรฐาน แบบกลุ่ม PGS มาตรฐาน GAP ดังแสดงในตารางที่ ๒๑

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลสินค้าเกษตรที่ผ่านมาตรฐาน

พื้นที่การทำเกษตรอินทรีย์รวม ๓,๑๗๕.๙๕ ไร่ เกษตรกร ๙๔๖ ราย*

ชนิดสินค้า	จำนวนราย/แปลง	จำนวนไร่
๑) ข้าว T๑ (เตรียมความพร้อม)	๑๘๓	๗๐๙.๒๕
ข้าว T๒ (ปรับเปลี่ยน)	-	-
รับรอง Organic Thailand	๓๐	๑๓๕
ชนิดสินค้า	จำนวนราย/แปลง	จำนวนไร่
๒) พืช(แปลง)		
เตรียมความพร้อม (T๑)	๒๖๕	๙๓๑.๗๘
รับรองแล้ว	๔๗	๘๗.๓๗
รวมทั้งสิ้น	๓๑๒	๑,๐๑๙.๑๕

พื้นที่ทำการเกษตรรับการรับรองแบบกลุ่ม PGS (เกษตรผสมผสาน)*

/ประเภทรับรองฯ...

ประเภทการรับรอง	จำนวนราย/แปลง	จำนวนไร่
๑) ปรับเปลี่ยนสู่ PGS ชั้นที่ ๑	๓๕	๑๐๘.๐๐
๒) ปรับเปลี่ยนสู่ PGS ชั้นที่ ๒	๔๔	๒๗๒.๐๐
๓) ผ่านการรับรองแบบกลุ่ม PGS	๒๖๗	๙๖๘.๔๐

* ข้อมูล ณ วันที่ สิงหาคม ๒๕๖๔

การรับรอง GAP ด้านพืช และด้านข้าว เกษตรกรรวม ๕,๒๒๖ ราย/แปลง พื้นที่ ๒๓,๖๑๖.๕๓ ไร่ ด้านประมงเกษตรกร ๖๕ ราย พื้นที่ ๓๕.๐๓ ตารางเมตร และด้านปศุสัตว์จำนวน ๖๙ แห่ง

ชนิดสินค้า	จำนวนราย/แปลง	จำนวนไร่
๑) พืช (แปลง)	๖,๕๓๙	๑๘,๙๑๖.๐๐
๒) ข้าว GAP Seed (ราย)	๗๒	๒๑๑.๐๐
๓) ข้าว GAP Grain (ราย)	๑,๕๑๒	๖,๘๕๙.๐๐
๓) ประมง	๕๒	๔๖.๗๕
๔) ปศุสัตว์ (แห่ง)	๖๙	-

Safety level สินค้าประมง จำนวน ๓๒๐ ราย พื้นที่ ๒๘๘.๘๕ ไร่

๒.๔.๖ สินค้า OTOP ของจังหวัด

ตารางที่ ๒๓ สินค้า OTOP ๑๐ อันดับแรกของจังหวัด

สินค้า	กลุ่มเกษตรกรที่ผลิต	แหล่งรับซื้อวัตถุดิบ	การสนับสนุนของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์
ผ้าทอ	กลุ่มสตรีอนุรักษ์ผ้าขนาน	-	-
เครื่องเงิน	บริษัทดอยซิลเวอร์แพคตอรี	-	-
ผ้าทอ	กลุ่มทอผ้าบ้านหลายทุ่ง	-	-
เครื่องเงิน	นำชัยเครื่องเงิน	-	-
ถั่วแปรรูป	บริษัทบ้านถั่วลิสง จำกัด	อ.เขียงกลาง, ปัว, ท่าวังผา, เมืองน่าน, เวียงสา	-
เครื่องเงิน	บริษัทชมพุกา จำกัด	-	-
กาแฟ	หจก.น่านดูโอคอฟฟี่	อำเภอแม่จริม, เวียงสา, เมืองน่าน	โครงการส่งเสริมระบบเกษตร แบบแปลงใหญ่
ผ้าสำเร็จรูป	กลุ่มส่งเสริมการตัดเย็บเสื้อผ้า บ้านนาทะนุง	-	-
เครื่องเงิน	น่านประดับเงิน	-	-
เครื่องเงิน	บริษัทเจทอป จำกัด	-	-

๒.๕ สถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๒.๕.๑ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ตารางที่ ๒๕ แสดงประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (ราย)
สหกรณ์ภาคการเกษตร	๔๓	๑๒๒,๑๐๔
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	๑๘	๑๙,๐๗๑
รวม	๖๑	๑๔๑,๑๗๕

๒.๕.๒ กลุ่มเกษตรกรจังหวัดน่าน

ตารางที่ ๒๖ แสดงจำนวนกลุ่มเกษตรกรและจำนวนสมาชิก ปี ๒๕๖๓

จังหวัด	กลุ่มเกษตรกร		กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	
	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก
น่าน	๑๐๓	๙,๗๘๑	๑,๕๘๒	๒๘,๒๗๖

๒.๕ ข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ ๒๗ แสดงจำนวนอาสาสมัครด้านการเกษตร

อาสาสมัครเกษตร(ราย)								
ฝนหลวง	ครูบัญชี	เกษตรหมู่บ้าน	ประมง	ปศุสัตว์	ยางพารา	หมอดิน	สารวัตรเกษตร	หม่อนไหม
๔๐	๔๐	๙๒๓	๙๐	๙๒๓	๗๐	๘๒๗	๓๒	๒๒

๒.๗ ข้อมูลปราชญ์เกษตรกรของจังหวัดน่าน

๒.๗.๑ ปราชญ์เกษตรกรของจังหวัดน่าน

(๑) ศูนย์การเรียนรู้บ้านแสงเทียน

ปราชญ์ชาวบ้านชื่อ นายชูศักดิ์ หาดพรม

สถานที่ตั้ง ศูนย์การเรียนรู้บ้านแสงเทียน๒๑๐ หมู่ที่ ๙ ตำบลเมืองจันท์ อำเภอภูเพียง จังหวัดน่านเบอร์โทรศัพท์ ๐๘๘-๔๐๗๒๕๙๐, ๐๘๑-๐๓๕๗๓๘๖

ความเชี่ยวชาญ/กิจกรรมเด่น ที่ทำให้ศูนย์เป็นที่รู้จัก

ความเชี่ยวชาญ กิจกรรมเด่นของศูนย์ ที่ทำให้ศูนย์เป็นที่รู้จักทั่วไป ได้แก่ การทำเกษตรกรรมแบบผสมผสาน และใช้ประโยชน์ในพื้นที่อย่างสูงสุด เช่น การปลูกบ้านพักอาศัย ปลูกพืช ไม้ผล ไม้ยืนต้น และการเลี้ยงสัตว์ ผสมผสานกันภายในพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมเด่นอื่นๆ

๑. ด้านพลังงานทดแทน เช่น การผลิตเตาถ่านประหยัดพลังงานการผลิต น้ำมันไบโอดีเซลใช้เองการผลิตเตาชีวมวลเชื้อเพลิงแกลบการประยุกต์ใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในการปั้มน้ำทดแทน การใช้ไฟฟ้า การผลิตถ่านจากถัง ๒๐๐ ลิตรและการผลิตน้ำส้มควันไม้

๒. ด้านสารทดแทนการใช้สารเคมี เช่น การผลิตสารขับไล่แมลงจากพืชสมุนไพร การผลิตจุลินทรีย์จากธรรมชาติและการผลิตปุ๋ยหมักใช้เอง

๓. ด้านนวัตกรรมใหม่ในการปลูกพืช เช่น การผลิตพืชแบบหนึ่งท่อพอเพียง การผลิตผักหวานป่านอกฤดู การใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการบริหารจัดการการผลิต

๔. ด้านนวัตกรรมใหม่ในการเลี้ยงสัตว์ เช่น การเลี้ยงกบในกระชัง ซึ่งสามารถเลี้ยงได้ตลอดปี การเลี้ยงสัตว์ปีกโดยใช้สารชีวภาพ การเลี้ยงหมูป่าและหมูพันธุ์ผสม

นอกจากนั้น กิจกรรมเด่นอีกอย่างหนึ่งของทางศูนย์ คือ บุคลากรที่บริหารจัดการภายในศูนย์จะใช้บุคคลภายในครอบครัวเป็นหลัก อย่างเช่น พ่อ แม่ ลูก หลาน ในการบริหารจัดการภายในศูนย์ในด้านจัดการฝึกอบรมศึกษาดูงานและแรงงานในการทำกิจกรรมการผลิตภายในศูนย์

(๒) ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนสามอาชีพ

ปราชญ์ชาวบ้านชื่อ นางดวงเดือน ชติยเนตร

สถานที่ตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนสามอาชีพเลขที่ ๕๐ หมู่ ๒ ตำบลนาชาว อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่านเบอร์โทรศัพท์ ๐๘๘-๒๕๕๑๙๙๓ E-mail : duangduen๐๒@gmail.com

ความเชี่ยวชาญ/กิจกรรมเด่น ที่ทำให้ศูนย์เป็นที่รู้จัก

แปลงเกษตรผสมผสาน/เกษตรประณีต/การเลี้ยงปลา/การเลี้ยงสัตว์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนสามอาชีพมีกิจกรรมเด่นคือ การทำน้ำจุลินทรีย์ท้องถิ่น โดยวัสดุในท้องถิ่นและการขยายหัวเชื้อ เทคนิคการทำนาข้าวโดยใช้จุลินทรีย์ท้องถิ่นและการใช้จุลินทรีย์เพื่อการเกษตร ปศุสัตว์สิ่งแวดล้อม การผลิตปุ๋ยสะอาด การปรับปรุงบำรุงดินและการปลูกผักกูด ขยะวิทยาและการทำเกษตรแบบผสมผสาน การรวมกลุ่มเกษตรกร การสร้างเครือข่าย การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

(๓) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสวนแสงประทีป

ปราชญ์ชาวบ้านชื่อ นายประทีป อินแสง

สถานที่ตั้ง ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสวนแสงประทีป เลขที่ ๑๙๗ หมู่ ๑๐ ตำบลกลางเวียง อำเภอยางตลาด จังหวัดน่าน เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๖-๙๑๐๕๑๒๕ E-mail : Prateep_๒๔๗@hotmail.com

ความเชี่ยวชาญ/กิจกรรมเด่น ที่ทำให้ศูนย์เป็นที่รู้จัก

มีกิจกรรมการเรียนรู้ครบวงจร การผลิตจุลินทรีย์ท้องถิ่น โดยใช้วัสดุในท้องถิ่น และการเพาะขยายหัวเชื้อจุลินทรีย์ องค์ความรู้เรื่องการบริหารจัดการน้ำ การจัดทำแผนการใช้ที่ดิน องค์ความรู้เกี่ยวกับเกษตรกรรมยั่งยืน โดยการทำเกษตรกรรมแบบมีอาชีพ และให้บริการแก่ชุมชน ผู้สนใจ องค์การภาครัฐ เอกชน ทั้งในและต่างจังหวัด เป็นสถานที่แลกเปลี่ยนความรู้ จัดเวทีเรียนรู้ร่วมกัน

๒.๗.๒ ข้อมูลเกษตรกรปราดเปรื่อง Smart Farmer ต้นแบบ

(๑) ด้านพืช

เกษตรกรปราดเปรื่องชื่อ นางศุภลักษณ์ สุวรรณ

สถานที่ตั้ง บ้านไผ่งาม ตำบลส้าน อำเภอยางตลาด จังหวัดน่าน เบอร์โทรศัพท์ ๐๘-๔๖๐๘-๘๗๐๐ Facebook : SupalukeSuwan, พลับพลึงฟาร์ม-เกษตรอินทรีย์เวียงสาเข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ปี พ.ศ. ๒๕๕๙

กิจกรรมการเกษตรที่โดดเด่น

๑) กระบวนการผลิต : แบ่งพื้นที่ออกเป็นโซนต่างๆ จำนวน ๖ โซน และกระจายปลูกพืชผักหลากหลายชนิด ซึ่งจะช่วยลดปัญหาเรื่องการรบกวนของโรคและแมลงการเตรียมดิน การยกทรง การเพาะเมล็ด และการดูแลต่างๆ ไม่มีการใช้สารเคมี ใช้วิธีการเพาะเมล็ดและย้ายปลูกในแปลงตามอายุที่เหมาะสมของพืชแต่ละชนิด และการมีการปลูกพืชหลากหลายชนิดไม่ค่อยพบปัญหาเรื่องโรคและแมลงแต่ก็มีการจะใช้น้ำหมักชีวภาพหรือสารธรรมชาติในการพ่นป้องกัน

๒) การจัดการผลผลิต : การมีพืชที่หลากหลายอายุการเก็บเกี่ยวทำให้มีผลผลิตเก็บเกี่ยวส่งบริษัทได้ทุกสัปดาห์ ผลผลิตที่เหลือจากการคัดส่งจะนำมาจัดถุงขายในท้องถิ่น

๓) และการจัดการด้านการตลาด การรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผักปลอดภัยบ้านไผ่งาม ทำให้เกิดการบริหารจัดการทางด้านราคา คุณภาพที่มีความสม่ำเสมอ เป็นที่ไว้วางใจของลูกค้ามีรายได้ในพื้นที่ขายปลีก ๑,๒๐๐ บาท/วัน ขายส่งหน่วยงาน ๒๐,๐๐๐ บาท/เดือน ส่งเลมอนฟาร์มตามมาตรฐาน Lemon Farm Organic PGS ๘,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท/เดือน

(๒) ด้านปศุสัตว์

เกษตรกรปราดเปรื่องชื่อ นางพรทิพย์ ร่อนทอง

สถานที่ตั้ง พรทิพย์ฟาร์ม แหล่งเรียนรู้การเลี้ยงสัตว์ประเภทไก่พื้นเมืองพันธุ์ประดู่หางดำ ตั้งอยู่เลขที่ ๗๕ หมู่ที่ ๔ บ้านเวียงสอง ตำบลและอำเภอยางตลาด จังหวัดน่านเบอร์โทรศัพท์ ๐๘๙-๕๕๖๔๑๒๒

กิจกรรมการเกษตรที่โดดเด่น

การเลี้ยงไก่พื้นเมืองประดู่หางดำและแปรรูปผลิตภัณฑ์ไก่ประดู่หางดำซึ่งมีเทคนิคในการดำเนินงานและมีการวางแผนด้านต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมายที่วางไว้หลายด้าน คือ

ด้านการตลาด ได้วางแนวทางกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น

- การสร้างจุดขาย คือ ความเป็นไก่ชีวภาพ ไก่อินทรีย์ ไข่ไก่อินทรีย์ เลี้ยงโดยวิธีการทางธรรมชาติ ไม่มีสารเร่งหรือสารเคมีตกค้าง เลือกจุดขายที่มีความพร้อมในการเก็บรักษาและง่ายต่อการกระจายสินค้าไปถึงผู้บริโภค

- ขยายตลาดไปยังกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้บริโภคที่รักสุขภาพตามกระแสของสังคมที่ต้องการวัตถุดิบในการประกอบอาหารที่ปลอดภัยจากสารก่อโรค

- ออกร้านจำหน่ายเนื้อไก่และอาหารปรุงสุกจากไก่อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

- สร้างการรับรู้หลายช่องทางได้แก่ เฟสบุ๊ก, ไลน์, แผ่นพับ, โปสเตอร์

ด้านผลิตภัณฑ์ ได้มีการพัฒนาสัญลักษณ์ของสินค้าที่ผลิตอย่างต่อเนื่องจากที่จำหน่ายไก่เป็นจนมาถึงการแปรรูปไก่จำหน่าย และยังได้พัฒนาบรรจุภัณฑ์ ตราสัญลักษณ์ ให้มีความทันสมัย โดดเด่น และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว สร้างแรงดึงดูดให้คนสนใจในผลิตภัณฑ์ และมีความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น

ด้านราคา ได้มีเกณฑ์การตั้งราคาสินค้าให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกันกับไก่พื้นเมืองสายพันธุ์อื่น ๆ โดยมีวิธีการคือการสืบราคา และมีแนวโน้มจะลดราคาลงเนื่องจากต้นทุนในการผลิตลดลง ต่ำกว่าราคาสินค้าประเภทเดียวกันจำนวนกิโลกรัมละ ๕ บาท

ช่องทางการจัดจำหน่าย ได้มีช่องทางการจัดจำหน่าย ๒ ช่องทาง คือจำหน่ายโดยตรงและจำหน่ายผ่านตัวแทนจำหน่าย

(๓) ด้านประมง

เกษตรกรปราดเป็รื่องชื่อ นางควรคะนิง อภิไชย

สถานที่ตั้ง ๙๒ หมู่ที่ ๒ ตำบลไชยสถาน อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน

กิจกรรมการเกษตรที่โดดเด่น

แหล่งเรียนรู้การทำประมงแบบผสมผสาน ในพื้นที่ทั้งหมด ๓.๖ ไร่ ที่นา ๒.๓ ไร่กิจกรรมประกอบด้วย การเลี้ยงปลาตูก การเลี้ยงปลานิล การเลี้ยงปลาหมอ การเลี้ยงกุ้งฝอย การเลี้ยงหอยขม และการเลี้ยงกบในกระชัง

๒.๗.๓ ข้อมูลศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

จังหวัดน่านมีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ประจำทุกอำเภอ อำเภอละ ๑ ศูนย์ เพื่อเป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตการบริหารจัดการและการตลาดแก่เกษตรกรรวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ ซึ่งแต่ละศูนย์มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านอื่นๆ ผ่านทางศูนย์เครือข่ายของแต่ละอำเภอ ดังแสดงในตาราง ๒๙

ตารางที่ ๒๙ แสดงข้อมูลศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	เบอร์โทรติดต่อ	อำเภอ	ที่อยู่			ชนิดสินค้า	จำนวน ศพก. เครือข่าย
				บ้านเลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
๑	นายสมรรถพล ขอดเตชะ	๐๙๓ ๑๓๒๖๓๔๔	เขียงกลาง	๒๘	๔	พญาแก้ว	ลำไย	๑๒
๒	นายเกษม รุนใจ	๐๘๓ ๑๓๓๖๑๘๓	ภูเพียง	๙๓	๓	เมืองจิ่ง	มะม่วง	๑๖
๓	นายจันทร์ พรหมลังกา	๐๙๕ ๒๔๘๓๐๔๗	ปัว	๑๗๔	๑	สถาน	ข้าว	๑๐
๔	นายเฉลิม สีกัน	๐๘๙ ๙๙๗๙๔๓๖	นาหมื่น	๓๗	๒	บ่อแก้ว	เกษตรผสมผสาน	๑๐
๕	นายธีระศักดิ์ วงศ์ตุ้ย	๐๙๐ ๔๖๘๗๒๑๕	บ้านหลวง	๑๗	๑	บ้านพี	เกษตรผสมผสาน	๑๖
๖	นายสมเกียรติ เหลลาวงศ์	๐๘๘ ๔๐๕๒๑๙๗	แม่จริม	๗๒	๕	หนองแดง	หม่อนไหม	๑๐
๗	นายวิเชษฐ ไซยชนะ	๐๘๗ ๑๘๕๕๑๙๗	เมืองน่าน	๓๒	๒	ไชยสถาน	ข้าว	๑๐
๘	นายนเรศ ศรีนะ	๐๘๕ ๗๐๖๑๒๓๘	น่าน้อย	๑๖	๒	บัวใหญ่	ยางพารา	๑๐
๙	นายพิชัย ตันชูชีพ	๐๘๖๐๒๐๖๔๘๘	ทุ่งช้าง	๖๔	๗	และ	เงาะ	๑๒
๑๐	นายแต่ง คงทน	๐๘๗ ๕๐๘๓๐๒๖	เวียงสา	๑๓	๒	ซิ่ง	ลำไย	๑๗
๑๑	นายธนดล วงศ์มณีทิพย์	๐๘๑ ๓๑๔๙๓๗๖	บ่อเกลือ	๔๔	๒	บ่อเกลือใต้	ข้าว	๑๐
๑๒	นายฉัตรชัย บัวแสน	๐๘๙ ๙๙๗๓๔๐๕	เฉลิม พระเกียรติ	๒๖๓	๑๒	ขุนน่าน	หม่อนผลสด	๑๐
๑๓	นายปกรณ์ บังเมฆ	๐๘๑ ๑๖๗๐๔๓๙	สันติสุข	๑๓๐	๕	ดู่พงษ์	พืชผัก	๑๑
๑๔	นายวรพล รักษา	๐๙๒ ๒๙๕๗๐๙๕	สองแคว	๘๒	๒	ยอด	มะนาว	๑๐
๑๕	นายมนู ทิลาว	๐๘๑ ๗๖๕๘๘๖๘	ท่าวังผา	๑๘๕	๑	ป่าคา	เมล็ดพันธุ์ข้าว	๑๒
	รวม						๑๕ ศูนย์	๑๗๖

๒.๗.๔ ข้อมูลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

จังหวัดน่านดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ในพื้นที่ ๑๕ อำเภอ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๙-๒๕๖๔ ทั้งหมด ๑๑๓ แปลง ๒๔ ชนิดสินค้า รายละเอียดดังตารางที่ ๓๐

ตารางที่ ๓๐ แสดงข้อมูลเกษตรแปลงใหญ่ของจังหวัดน่าน

ข้อมูลแปลงใหญ่จังหวัดน่าน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

ลำดับ ที่	สินค้า	ที่ตั้งแปลง			เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	จำนวน แปลง
		หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ			
๑	ลำไย	๔	พญาแก้ว	เชียงกลาง	๒๗๐	๑,๘๕๘	๓๕๘
๒	ข้าว	๔	ป่าคา	ท่าวังผา	๒๒๖	๑,๓๕๕	๑๐๖
๓	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๒	บ้านพี้	บ้านหลวง	๕๐	๑,๐๖๐	๘๙
๔	มะม่วง	๓	เมืองจาง	ภูเพียง	๒๔๖	๒,๐๐๐	๒๖๕
๕	หม่อนไหม	๑๒	ขุนน่าน	เฉลิมพระเกียรติ	๑๖๗	๓๓๔	๑๘๑
รวม					๙๕๙	๖,๖๐๗	๙๙๙

ข้อมูลแปลงใหญ่จังหวัดน่าน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

ลำดับ ที่	สินค้า	ที่ตั้งแปลง			เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	จำนวน แปลง
		หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ			
1	มะม่วง	7	ปากกลาง	ปัว	51	399.75	52
2	ลำไย	10	ตาลชุม	ท่าวังผา	59	205	59
3	กาแฟ	7	บ่อเกลือ เหนือ	บ่อเกลือ	96	310	104
4	มะนาว	2	ยอด	สองแคว	74	589	140
5	กาแฟ	1	หมอเมือง	แม่จริม	119	845	122
6	พริก	2	ยม	ท่าวังผา	51	102	62
7	ไผ่	6	ศรีภูมิ	ท่าวังผา	49	50	49
8	มะม่วง	3	เชียงของ	น่าน้อย	50	203	138
9	มะม่วง	4	น้ำปัว	เวียงสา	51	305	95

ลำดับ ที่	สินค้า	ที่ตั้งแปลง			เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	จำนวน แปลง
		หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ			
10	ไผ่	5	ชนแดน	สองแคว	53	368	54
11	ไผ่	14	นาทะนุง	นาหมื่น	64	110	66
12	ไผ่	4	บัวใหญ่	น่าน้อย	51	152	54
13	ไผ่	8	วรรณคร	ป่า	46	135.75	59
14	ไผ่	10	ป่าแลว หลวง	สันติสุข	84	1,000	85
15	ไผ่	10	ฝายแก้ว	ภูเพียง	43	309	43
16	กาแฟ	11	ภูคา	ป่า	61	136.7	79
17	กาแฟ	11	ขุนน่าน	เฉลิมพระ เกียรติ	41	240.5	46
18	กาแฟ	11	งอบ	ทุ่งช้าง	43	194	52
19	พริก	2	บ่อแก้ว	นาหมื่น	91	45	104
20	ผัก/สมุนไพร	5	คูพงษ์	สันติสุข	79	93	80
21	สิ่งพันธุ์	4	น้ำปัว	เวียงสา	39	160	41
22	เงาะโรงเรียน	0	และ	ทุ่งช้าง	178	123.5	179
23	ชา	2	สกาด	ป่า	101	506.25	142
24	ชา	4	เรือง	เมื่อน่าน	47	184	47
25	มะขามหวาน	4	บ้านฟ้า	บ้านหลวง	122	55	156
26	ลิ้นจี่	11	เมืองจั้ง	ภูเพียง	77	510	84
27	กล้วยน้ำว้า	11	ขุนน่าน	เฉลิมพระ เกียรติ	32	221.8	34
28	ส้มเขียวหวาน	0	ปอน	ทุ่งช้าง	109	807	110
29	กาแฟ	6	ผาทอง	ท่าวังผา	40	400	50
30	ข้าว	7	ฝายแก้ว	ภูเพียง	50	339	81
31	ข้าว	1	แม่สา	เวียงสา	61	319	64
32	ลำไย	0	เชียงคาน	เชียงกลาง	68	525	136
33	โคเนื้อ	0	เปือ	เชียงกลาง	136	460	0

ลำดับ ที่	สินค้า	ที่ตั้งแปลง			เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	จำนวน แปลง
		หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ			
34	ข้าว	3	ศรีษะเกษ	น่าน้อย	145	322	150
35	ข้าว	1	สถาน	ปัว	104	356	238
36	ข้าว	2	ไชยสถาน	เมืองน่าน	76	450	172
37	หม่อนไหม	0	หนองแดง	แม่จริม	70	440	0
รวม					2,711	12,871	3,227

ข้อมูลแปลงใหญ่ปี 2561

ลำดับที่	สินค้า	ที่ตั้งแปลง			เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	จำนวน แปลง
		หมู่ ที่	ตำบล	อำเภอ			
1	ข้าว	1	พระธาตุ	เขียงกลาง	150	350	154
2	ข้าว	5	และ	ทุ่งช้าง	142	401	181
3	ข้าว	1	หมอเมือง	แม่จริม	160	346	161
4	ปลาดุก	5	ท่าวังผา	ท่าวังผา	34	15.7	0
5	กล้วยน้ำว้า	3	ภูฟ้า	บ่อเกลือ	102	303	102
6	โคเนื้อ	0	บ่อแก้ว	นาหมื่น	71	293	0
7	โคเนื้อ	0	ไหล่น่าน	เวียงสา	55	644	0
8	ผัก/สมุนไพร	3	จอมพระ	ท่าวังผา	71	150	71
9	ข้าว	4	ศรีภูมิ	ท่าวังผา	77	200	76
รวม					862	2,703	745

ข้อมูลแปลงใหญ่ปี 2562

ลำดับที่	สินค้า	ที่ตั้งแปลง			เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	จำนวน แปลง
		หมู่ ที่	ตำบล	อำเภอ			
1	ข้าว	7	พงษ์	สันติสุข	84	667	91
2	ข้าว	2	บ่อเกลือใต้	บ่อเกลือ	68	464	161
3	ข้าว	3	ดงพญา	บ่อเกลือ	103	468	146
4	ข้าว	5	นาซาว	เมืองน่าน	94	440	94
5	ข้าว	5	กองควาย	เมืองน่าน	200	652	212
6	ลำไย	2	ซึ้ง	เวียงสา	73	306.75	94
7	ลำไย	9	เชียงกลาง	เชียงกลาง	54	169	79
8	ลำไย	1	เมืองจ๋าง	ภูเพียง	51	194	55
9	มะขามหวาน	6	เชียงของ	น่าน้อย	37	120	41
10	พริก	4	ริม	ท่าวังผา	31	57.75	31
11	ถั่วเหลือง	2	บ้านพี	บ้านหลวง	122	443	184
12	ผัก/สมุนไพร	2	น้ำเกียน	ภูเพียง	30	12	30
13	ปลานิล	3	แม่สา	เวียงสา	37	25.75	0
14	ข้าว	5	จอมพระ	ท่าวังผา	37	321	110
15	ไก่พื้นเมือง	4	และ	ทุ่งช้าง	57	350	0
16	ยางพารา	10	งอบ	ทุ่งช้าง	75	580	105
17	ยางพารา	4	ทุ่งศรีทอง	เวียงสา	101	884	112
รวม					1,254	6,154	1,545

/ข้อมูลแปลงใหญ่ฯ...

ข้อมูลแปลงใหญ่ปี 2563

ลำดับที่	สินค้า	ที่ตั้งแปลง			เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	จำนวน แปลง
		หมู่ ที่	ตำบล	อำเภอ			
1	ข้าว	5	คูใต้	เมืองน่าน	89	466	127
2	ข้าว	4	จอมจันทร์	เวียงสา	35	307.5	0
3	ข้าว	3	นาเหลือง	เวียงสา	73	365	0
4	ผัก/สมุนไพร	4	แม่จริม	แม่จริม	30	50	30
5	ลำไย	2	อ่ายนาลัย	เวียงสา	101	404.75	128
6	ลำไย	8	บ้านฟ้า	บ้านหลวง	81	325.25	93
7	ลำไย	1	ผาทอง	ท่าวังผา	32	207.5	33
8	พริก	2	จอมพระ	ท่าวังผา	34	50.25	36
9	ผัก/สมุนไพร	2	ศิลาเพชร	ปัว	72	201.5	122
10	ลำไย	11	สถาน	ปัว	34	158.75	43
11	ไม้	5	จอมพระ	ท่าวังผา	63	329.3	0
12	กาแฟ	8	ขุนน่าน	เฉลิมพระ เกียรติ	97	468.75	122
13	ส้มเขียวหวาน	7	ตาลชุม	ท่าวังผา	33	82	33
14	ยางพารา	3	ยอด	สองแคว	35	305	0
15	ยางพารา	7	สะเนียน	เมืองน่าน	35	433	0
รวม					844	4,155	767

/ข้อมูลแปลงใหญ่ฯ...

ข้อมูลแปลงใหญ่ปี 2564

ลำดับ ที่	สินค้า	ที่ตั้งแปลง			เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)
		หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ		
1	ถั่วเหลือง	3	ท่านาว	ภูเพียง	67	235
2	ข้าว	4	เมืองลี	นาหมื่น	156	486
3	ข้าว	2	บ่อแก้ว	นาหมื่น	121	300
4	ข้าว	4	นาน้อย	นาน้อย	71	350
5	ลิ้นจี่	9	นาไร่หลวง	สองแคว	30	529
6	ข้าว		ป่าคาหลวง	บ้านหลวง	101	317.75
7	ลำไย		สวด	บ้านหลวง	47	136.85
8	พืชผัก		ซิ่ง	เวียงสา	33	55.75
9	พืชผัก		อ่ายนาไลย	เวียงสา	32	69.5
10	มะม่วง		ตาลชุม	เวียงสา	33	282.75
11	ลำไย		ตาลชุม	เวียงสา	33	193
12	มะม่วงหิมพานต์		ทุ่งช้าง	ทุ่งช้าง	74	487.25
13	มาขาม		สถาน	นาน้อย	36	109.25
14	มะม่วงหิมพานต์		ศรีสะเกษ	นาน้อย	33	88
15	กาแฟ		ดงพญา	บ่อเกลือ	84	309.5
16	ลำไย		พระพุทธบาท	เชียงกลาง	44	128.75
17	ลำไย		ตาลชุม	ท่าวังผา	52	268.75
18	พืชผัก		แงง	ปัว	33	29
รวม					1,080	4,376

ส่วนที่ ๓

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดน่าน

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดน่าน เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกจังหวัด ที่จะมึผลกระทบต่อการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ จะนำมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ตามเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้

วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกโดย SWOT Analysis

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
- ภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร - มีสินค้าเกษตรที่มีความโดดเด่นที่สามารถเพิ่มมูลค่า และมีโอกาสทางการตลาด - ภาคประชาสังคมและภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็ง ให้การสนับสนุนภาคการเกษตร - แหล่งเรียนรู้/ศึกษาดูงานด้านเกษตรกรรมยั่งยืนในจังหวัด - เกษตรกรรมมีภูมิปัญญาการทำเกษตรที่หลากหลาย	- แรงงานภาคการเกษตรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ - ขาดความรู้และการวางแผนในการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย และอินทรีย์ - ระบบคมนาคมไม่เอื้อต่อระบบการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรที่ต้องใช้เวลาจำกัด - ภาคการเกษตรเป็นการผลิตระบบเกษตรเชิงเดี่ยว - พื้นที่ใช้ในการผลิตภาคการเกษตรมีจำกัดเนื่องจากไม่มีเอกสารสิทธิ์ ส่งผลให้ผลผลิตภาคเกษตรไม่เพียงพอต่อการบริโภคภายในจังหวัด - แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและระบบกระจายน้ำ ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่เกษตรกรรม - ความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจ และเครือข่ายระบบสหกรณ์ - เกษตรกรส่วนใหญ่ยังยึดติดการทำเกษตรแบบดั้งเดิม - เกษตรกรยังคงมีการใช้สารเคมี - ขาดการเชื่อมโยงข้อมูลพื้นฐานภาคการเกษตร BIG DATA - ลักษณะพื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่เป็นอุปสรรคในการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
๑. จุดการค้าชายแดน จุดผ่อนปรนระหว่างชายแดน ไทย - ลาว และเส้นทางรถไฟเชื่อมจีน - ลาว ๒. นโยบายคณะกรรมการที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ๓. วัตถุประสงค์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรในพื้นที่ ๔. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สนับสนุน การพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรในพื้นที่ ๕. ภาคเอกชนให้การสนับสนุนทั้งการผลิตการตลาดและ การประชาสัมพันธ์ ตลอดจนมีการทำ MoU ในพื้นที่ ๖. กระแสของการท่องเที่ยวเมืองรอง /ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ๗. กระแสการรักษาสุขภาพทำให้ผู้บริโภคหันมาสนใจ สินค้าเกษตรปลอดภัยสินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น ๘. มีช่องทางการตลาดเพิ่มขึ้น (ออนไลน์) ๙. นโยบายสำคัญ ๘ ประเด็นสำคัญของกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ ๑๐. การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี Digital Disruptive	๑. ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง ๒. ภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม แล้ง ไข้หวัด ศัตรูพืช) และการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศของโลก ๓. ข้อจำกัดด้านกฎหมาย (ป่าไม้ สิ่งแวดล้อม) ๔. ความผันผวนของราคาสินค้าเกษตร ๕. การขยายตัวของสังคมเมืองทำให้พื้นที่ทางการเกษตร ลดลง ๖. เกิดโรคอุบัติใหม่ทั้งคน พืช และสัตว์ ๗. การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองส่งผลกระทบต่อ นโยบาย ด้านการเกษตร

การจัดทำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์

หลังจากได้ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ได้จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม นำ ข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบความสัมพันธ์แบบเมตริกซ์ โดยใช้ตาราง TOWS Matrix เพื่อกำหนด ประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ ดังนี้

/ปัจจัยภายนอกฯ...

	S จุดแข็ง	W จุดอ่อน
ปัจจัยภายใน	๑. ภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ๒. มีสินค้าเกษตรที่มีความโดดเด่นที่สามารถเพิ่มมูลค่า และมีโอกาสทางการตลาด ๓. ภาคประชาสังคมและภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็งให้การสนับสนุนภาคการเกษตร ๔. แหล่งเรียนรู้/ศึกษาดูงานด้านเกษตรกรรมยั่งยืนในจังหวัด ๕. เกษตรกรมีภูมิปัญญาการทำเกษตรที่หลากหลาย	๑. แรงงานภาคการเกษตรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ๒. ขาดความรู้และการวางแผนในการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย และอินทรีย์ ๓. ระบบคมนาคมไม่เอื้อต่อระบบการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรที่ต้องใช้เวลาจำกัด ๔. ภาคการเกษตรเป็นการผลิตระบบเกษตรเชิงเดี่ยว ๕. พื้นที่ใช้ในการผลิตภาคการเกษตรมีจำกัดเนื่องจากไม่มีเอกสารสิทธิ์ ส่งผลให้ผลผลิตภาคเกษตรไม่เพียงพอต่อการบริโภคภายในจังหวัด ๖. แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและระบบกระจายน้ำ ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่เกษตรกรรม ๗. ความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจ และเครือข่ายระบบสหกรณ์ ๘. เกษตรกรส่วนใหญ่ยังยึดติดการทำเกษตรแบบดั้งเดิม ๙. เกษตรกรยังคงมีการใช้สารเคมี ๑๐. ขาดการเชื่อมโยงข้อมูลพื้นฐานภาคการเกษตร BIG DATA ๑๑. ลักษณะพื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่เป็นอุปสรรคในการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้
ปัจจัยภายนอก		

O โอกาส	SO	WO
๑.จุดการค้าชายแดน จุดผ่อนปรนระหว่างชายแดนไทย-ลาว และเส้นทางรถไฟเชื่อมโยงจีน – ลาว ๒.นโยบายคณะกรรมการที่ดินแห่งชาติ (คทช.) เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรในพื้นที่ ๓.โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สนับสนุนการพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรในพื้นที่ ๔.ภาคเอกชนให้การสนับสนุนทั้งภาคการผลิต การตลาด และการประชาสัมพันธ์ ตลอดจนมีการจัด MOU ในพื้นที่ ๕.กระแสของการท่องเที่ยวเมืองรอง/ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ๖. กระแสการรักษาสุขภาพทำให้ผู้บริโภคหันมาสนใจสินค้าเกษตรปลอดภัยสินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น ๗. มีช่องทางการตลาดเพิ่มขึ้น (ออนไลน์) ๘. นโยบาย ๘ ประเด็นสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๙. การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี Digital Disruptive	S๑O๕ : ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เชื่อมโยง วัฒนธรรมประเพณีวิถีชีวิตที่หลากหลาย S๒O๓O๕O๖O๗ : ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรภายใต้แบรนด์ S๔O๒O๕O๖O๘ : ส่งเสริมพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	W๑O๑๙ : พัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูลด้านการเกษตรและบูรณาการอย่างเป็นระบบ W๒W๔W๘W๙O๖O๘ : ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรสู่มาตรฐานความปลอดภัย W๕W๖W๘W๑๑O๒O๓O๔O๘O๙ : ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการทำการเกษตร W๗O๔O๗ : ส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งของเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร ในด้านการตลาดผ่านระบบออนไลน์
T อุปสรรค	ST	WT
๑.ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง ๒.ภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม แล้งซ้ำซากศัตรูพืช) และการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศของโลก ๓.ข้อจำกัดด้านกฎหมาย (ป่าไม้ และสิ่งแฉดล้อม) ๔.ความผันผวนของราคาสินค้าเกษตร ๕.การขยายตัวของสังคมเมือง ทำให้พื้นที่ทางการเกษตรลดลง ๖.เกิดโรคอุบัติใหม่ทั้งคน พืชและสัตว์ ๗.การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองส่งผลกระทบต่อนโยบายภาคการเกษตร	S๒T๔ : ส่งเสริมการทำการเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงทางด้านราคา S๔S๕T๑T๒T๔ : ยกระดับ ศพก. แปลงใหญ่ฯ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตรอย่างครบวงจร	W๑T๑T๒T๔T๕ : สร้าง YSF และพัฒนา SF W๒W๘W๑๑T๒T๖ : สร้างการรับรู้ให้เกษตรกร W๗T๑T๔T๗ : พัฒนาศักยภาพการรวมกลุ่มของเกษตรกรในพื้นที่

ส่วนที่ ๔

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดน่าน

วิสัยทัศน์ : จังหวัดน่านแหล่งผลิตอาหารปลอดภัย สร้างรายได้มั่นคงแก่เกษตรกร
ภายใต้ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

พันธกิจ

๑. ส่งเสริมพัฒนาผลิดกาแพ (การเพิ่มผลผลิต และการผลิตที่มีคุณภาพ)การผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยเกษตรอินทรีย์ ภายใต้ระบบเกษตรแบบยั่งยืน
๒. สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร และเพิ่มช่องทางการตลาด
๓. ยกกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกร และสร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกร
๔. เพิ่มประสิทธิภาพการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม
๕. พัฒนาบุคลากรภาครัฐ ใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรม ด้านการเกษตรและสหกรณ์

เป้าหมาย

๑. พื้นที่การผลิตเกษตรปลอดภัย และเกษตรอินทรีย์ ภายใต้ระบบเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มมากขึ้น
๒. สินค้าเกษตรของจังหวัดน่านมีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น มีช่องทางตลาดที่หลากหลาย
๓. เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ผลิตสินค้าปลอดภัย และมีรายได้เพิ่มขึ้น
๔. มีการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรม ในการผลิตสินค้าเกษตร
๕. บุคลากรมีศักยภาพในการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรม ด้านการเกษตรและสหกรณ์

ยุทธศาสตร์ ๑ : ส่งเสริมการผลิต เพิ่มมูลค่า และสร้างรายได้จากการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์
ภายใต้ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ Strategic Goals

๑. มีสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเพิ่มขึ้น
๒. มีพื้นที่การผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ เพิ่มขึ้น
๓. มีการใช้พื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสม ภายใต้ Zoning by Agri-Map
๔. เกษตรกรมีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ภายใต้ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน
๕. สินค้าเกษตรมีตลาดที่แน่นอน

/ตัวชี้วัดฯ...

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนพื้นที่เกษตรปลอดภัยและพื้นที่เกษตรอินทรีย์ ที่เพิ่มขึ้นจากเดิมอย่างน้อยร้อยละ ๕
๒. จำนวนพื้นที่การพัฒนาด้านการเกษตรโดยใช้ Agri-Map ที่เพิ่มขึ้นจากเดิมไม่น้อยกว่า ๕๐ ไร่ต่อปี
๓. รายได้ครัวเรือนเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ ต่อครัวเรือน
๔. จำนวนช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ ที่แน่นอนอย่างน้อย ๑ ช่องทางต่อปี

กลยุทธ์

๑. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ ภายใต้ระบบเกษตรกรรมยั่งยืนอย่างครบวงจร
๒. ส่งเสริมการเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกได้อย่างเหมาะสม
๓. เพิ่มการตลาดนำการผลิต

ยุทธศาสตร์ ๒ : สร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร สถาบันเกษตรกร ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ Strategic Goals

๑. เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร มีความรู้และทักษะในการผลิต และการบริหารจัดการกลุ่มด้านการเกษตร
๒. เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร ได้การพัฒนาให้เป็น Smart Farmer / Smart Group เพิ่มมากขึ้น
๓. เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร นำเทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้ในการเกษตร
๔. มีเครือข่ายเกษตรกร ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัด

๑. จำนวน Smart Farmer / Smart Group เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ ต่อปี
๒. จำนวนเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตร ที่เกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกร นำไปใช้อย่างน้อย ๑๐ เรื่องต่อปี
๓. มีเครือข่ายเกษตรกรเพิ่มขึ้น จำนวน ๕๐ ราย ต่อปี

กลยุทธ์

๑. ส่งเสริม เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ในการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรม ในการผลิต และการบริหารจัดการกลุ่มด้านการเกษตร
๒. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร และสร้างเครือข่ายตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

/ยุทธศาสตร์ฯ...

ยุทธศาสตร์ ๓ : บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตร และสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ Strategic Goals

๑. มีระบบการบริหารจัดการน้ำภาคการเกษตรที่ครอบคลุมพื้นที่
๒. กลุ่มผู้ใช้น้ำได้รับการพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการและใช้ประโยชน์จากน้ำ
๓. มีอาสาสมัครเกษตรเตือนภัย เป็นกลไกเฝ้าระวังเชิงพื้นที่
๔. มีการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และการปรับปรุงบำรุงดิน ในพื้นที่ทำการเกษตรอย่างทั่วถึง
๕. เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร รู้เท่าทัน และสามารถปรับตัว ต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ภัยพิบัติ โรคอุบัติใหม่ และการเตือนภัย

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนพื้นที่เขตชลประทานเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ ต่อปี
๒. จำนวนกลุ่มผู้ใช้น้ำได้รับการส่งเสริมพัฒนาอย่างน้อย ๑ กลุ่มต่อปี
๓. การอนุรักษ์ทรัพยากรดินได้รับการฟื้นฟู และพัฒนา เพิ่มขึ้นจากเดิมไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๕
๔. มีหลักสูตรในการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรกรของจังหวัดน่าน อย่างน้อย ๑ หลักสูตรต่อปี เปลี่ยนแปลง ภูมิอากาศ ภัยพิบัติ และโรคอุบัติใหม่ และการเตือนภัย

กลยุทธ์

๑. สร้าง ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตรในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทาน
๒. ส่งเสริมและพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน
๓. ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพ อาสาสมัครเกษตรกรของจังหวัดน่านเพื่อรับมือต่อการเปลี่ยนแปลง ของภูมิอากาศ ภัยพิบัติ โรคอุบัติใหม่ และการเตือนภัย
๔. ส่งเสริม และสาธิต การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และการปรับปรุงบำรุงดิน

ยุทธศาสตร์ ๔ : พัฒนาบุคลากร และระบบบริหารจัดการภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล เทคโนโลยี และนวัตกรรม

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ Strategic Goals

๑. บุคลากรภาครัฐ มีความรู้ทักษะ ในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานและการส่งเสริม ด้านเกษตรและสหกรณ์ อย่างครบวงจร
๒. บุคลากรรัฐนำหลักธรรมาภิบาลมาในการปฏิบัติงาน
๓. เกิดการขยายเครือข่าย smart officer ในหน่วยงานภาครัฐในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในพื้นที่จังหวัด
๔. บุคลากรภาครัฐมีการติดตามประเมินผลการส่งเสริมด้านการเกษตรอย่างเป็นรูปธรรม

ตัวชี้วัด

๑. มีการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่ จังหวัด อย่างน้อยปีละ ๑ หลักสูตร
๒. มีเครือข่าย smart officer ในหน่วยงานภาครัฐในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัด
๓. จำนวนโครงการที่ได้รับการประเมินผลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลยุทธ์

๑. ส่งเสริม และพัฒนาบุคลากรภาครัฐ มีความรู้ทักษะ ในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปใช้ในการ ปฏิบัติงานและการส่งเสริมด้านเกษตรและสหกรณ์ อย่างครบวงจร ตามหลักธรรมาภิบาล
๒. ส่งเสริมให้เกิดเครือข่าย smart officer ในหน่วยงานภาครัฐในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่ จังหวัด

๕ : แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดน่าน (พ.ศ. ๒๕๖๖ - พ.ศ. ๒๕๗๐)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					รวม ๕ ปี	กลยุทธ์
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐		
๑. ส่งเสริมการผลิต เพิ่มมูลค่า และสร้างรายได้จากการผลิต สินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ ภายใต้ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน	๑. มีสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ ที่ได้รับรอง มาตรฐานสินค้าเพิ่มขึ้น	๑. จำนวนพื้นที่ เกษตรปลอดภัยและ พื้นที่เกษตรอินทรีย์ที่เพิ่มขึ้นจากเดิม อย่างน้อยร้อยละ ๕	๕	๕	๕	๕	๕	๒๕	๑. ส่งเสริมการผลิต สินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ ภายใต้ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน อย่างครบวงจร
	๒. มีพื้นที่การผลิตสินค้าเกษตร ปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ เพิ่มขึ้น	๒. จำนวนพื้นที่ การพัฒนา ด้าน การเกษตรโดยใช้ Agri-Map ที่เพิ่มขึ้น จากเดิมไม่น้อยกว่า ๕๐ ไร่ต่อปี	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๒๕	๒. ส่งเสริมการเกษตรตาม แผนที่ เกษตรเพื่อ การ บริหารจัดการเชิงรุกได้ อย่างเหมาะสม
	๓. มีการใช้พื้นที่ทำการเกษตร ที่เหมาะสมภายใต้ Zoning by Agri-Map	๓. รายได้ครัวเรือนเกษตรกรที่ได้รับการ ส่งเสริมเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ ต่อครัวเรือน	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๕๐	๓. เพิ่มการตลาดนำ การ ผลิต
	๔. เกษตรกรมีรายได้และ คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นภายใต้ ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน	๔. จำนวนช่องทางการจำหน่ายสินค้า เกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ ที่ แน่นนอนอย่างน้อย ๑ ช่องทางต่อปี	๑	๑	๑	๑	๑	๕	

/๒. สร้างความเข้มแข็งฯ...

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					รวม ๕ ปี	กลยุทธ์
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐		
๒.สร้างความเข้มแข็ง แก่เกษตรกร สถาบันเกษตรกร ด้วย เทคโนโลยีและนวัตกรรม ตาม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๑.เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และ สถาบันเกษตรกร มีความรู้และ ทักษะในการผลิต และการบริหาร จัดการกลุ่มด้านการเกษตร	๑.จำนวน Smart Farmer / Smart Group เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ ต่อปี	๕	๕	๕	๕	๕	๒๕	๑. ส่งเสริม เกษตรกรและ สถาบันเกษตรกร ในการใช้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ในการผลิต และการบริหาร จัดการกลุ่มด้านการเกษตร
	๒.เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และ สถาบันเกษตรกร ได้การพัฒนา ให้เป็น Smart Farmer / Smart Group เพิ่มมากขึ้น	๒. จำนวนเทคโนโลยี และนวัตกรรม ทางการเกษตร ที่เกษตรกร หรือสถาบันเกษตร นำไปใช้อย่างน้อย ๑๐ เรื่องต่อปี	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๕๐	๒.ส่งเสริมการรวมกลุ่ม เกษตรกร และสร้างเครือข่าย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง
	๓.เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และ สถาบันเกษตรกร นำเทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้ในการเกษตร	๓. มีเครือข่ายเกษตรกรเพิ่มขึ้น จำนวน ๕๐ ราย ต่อปี	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๒๕๐	

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					รวม ๕ ปี	กลยุทธ์
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐		
๓.บริหารจัดการทรัพยากร การเกษตรและสิ่งแวดล้อม	๑. มีระบบการบริหารจัดการน้ำ ภาคการเกษตรที่ครอบคลุมพื้นที่	๑.จำนวนพื้นที่เขตชลประทานเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๕ ต่อปี	๕	๕	๕	๕	๕	๒๕	๑.สร้างปรับปรุงและพัฒนาแหล่ง กักเก็บน้ำเพื่อการเกษตรในเขต ชลประทานและนอกเขต ชลประทาน
	๒. กลุ่มผู้ใช้น้ำได้รับการพัฒนา ศักยภาพในการบริหารจัดการ และใช้ประโยชน์จากน้ำ	๒.จำนวนกลุ่มผู้ใช้น้ำได้รับการ ส่งเสริมพัฒนาอย่างน้อย ๑ กลุ่มต่อปี	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๒.ส่งเสริมและพัฒนากลุ่ม เกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขต ชลประทาน
	๓. มีอาสาสมัครเกษตรเตือนภัย เป็นกลไกเฝ้าระวังเชิงพื้นที่	๓.การอนุรักษ์ทรัพยากรดินได้รับการ ฟื้นฟูและพัฒนา เพิ่มขึ้นจากเดิมไม่ น้อยกว่า ร้อยละ ๕	๕	๕	๕	๕	๕	๒๕	๓. ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพ อาสาสมัครเกษตรของจังหวัด น่านเพื่อรับมือต่อการ เปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ ภัยพิบัติ โรคอุบัติใหม่ และการ เตือนภัย
	๔. มีการจัดระบบอนุรักษ์ดินและ น้ำ และการปรับปรุงบำรุงดิน ใน พื้นที่ทำการเกษตรอย่างทั่วถึง	๔.มีหลักสูตรในการพัฒนาอาสาสมัคร เกษตรกรของ จังหวัดน่าน อย่างน้อย ๑ หลักสูตร ต่อปี เปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ภัย พิบัติ และโรคอุบัติใหม่ และการเตือน ภัย	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๔. ส่งเสริม และสาธิต การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและ น้ำ และการปรับปรุงบำรุงดิน

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					รวม ๕ ปี	กลยุทธ์
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐		
๔. พัฒนาบุคลากร และระบบบริหารจัดการภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล เทคโนโลยีและนวัตกรรม	๑.บุคลากรภาครัฐมีความรู้ทักษะในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปใช้ในการปฏิบัติงาน และการส่งเสริมด้านเกษตรและสหกรณ์ อย่างครบวงจร	๑.มีการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัด อย่างน้อยปีละ ๑ หลักสูตร	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.ส่งเสริม และพัฒนาบุคลากรภาครัฐ มีความรู้ทักษะ ในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานและการส่งเสริมด้านเกษตรและสหกรณ์ อย่างครบวงจร ตามหลักธรรมาภิบาล
	๒.บุคลากรภาครัฐนำหลักธรรมาภิบาลมาในการปฏิบัติงาน	๒. มีเครือข่าย smart officer ในหน่วยงานภาครัฐในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัด	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๕๐	๒. ส่งเสริมให้เกิดเครือข่าย smart officer ในหน่วยงานภาครัฐในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในพื้นที่จังหวัด
	๓. เกิดการขยายเครือข่าย smart officer ในหน่วยงานภาครัฐในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัด	๓. จำนวนโครงการที่ได้รับการประเมินผลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	

ส่วนที่ ๕

โครงการภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดน่าน (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ.๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
๑.ส่งเสริมเพิ่มผลผลิตภาพสินค้าเกษตรปลอดภัยเกษตรอินทรีย์และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	เกษตรสร้างมูลค่า เกษตรอินทรีย์จังหวัดน่าน	งบบูรณาการ พัฒนาพื้นที่ระดับ ภาค (ภาคเหนือ)	๘,๔๕๑,๖๗๐	-	-	-	-	๘,๔๕๑,๖๗๐		
๒.ส่งเสริมและยกระดับเกษตรกรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	กิจกรรมหลักที่ ๑ farmer academy เพื่อพัฒนาเกษตรกรสู่เกษตรอินทรีย์	งบบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาค (ภาคเหนือ)	๑,๐๗๒,๖๐๐	-	-	-	-	๑,๐๗๒,๖๐๐	เกษตรจังหวัด	กษ.
๓.พัฒนาเพิ่มและกระจายแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	กิจกรรมหลักที่ ๒ การพัฒนาเกษตรกรเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์	งบบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาค (ภาคเหนือ)	๑,๘๗๓,๗๕๐	-	-	-	-	๑,๘๗๓,๗๕๐	สถานีพัฒนาที่ดินน่าน	
๔.สร้างภูมิคุ้มกันและความมั่นคงทางด้านอาหาร	กิจกรรมหลักที่ ๓ ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดน่าน	งบบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาค (ภาคเหนือ)	๖,๘๖,๘๐๐	-	-	-	-	๖,๘๖,๘๐๐	สนง.การปฏิรูปที่ดิน จ.น่าน	
	กิจกรรมหลักที่ ๔ ส่งเสริมการผลิตไข่ไก่อินทรีย์ในชุมชนเกษตรอินทรีย์จังหวัดน่าน	งบบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาค (ภาคเหนือ)	๑,๐๔๐,๐๐๐	-	-	-	-	๑,๐๔๐,๐๐๐	สนง.ปศุสัตว์ จ.น่าน	
	กิจกรรมหลักที่ ๕ ส่งเสริมการเลี้ยงปลากินพืชในบ่อดิน ตามมาตรฐานอินทรีย์	งบบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาค (ภาคเหนือ)	๒๑๓,๕๒๐	-	-	-	-	๒๑๓,๕๒๐	สนง.ประมง จ.น่าน	

โครงการภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดน่าน (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ.๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
	กิจกรรมหลักที่ ๖ การพัฒนาชุมชน ต้นแบบการผลิตข้าวอินทรีย์เพื่อการใช้ ประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดน่าน	งบบูรณาการ พัฒนาพื้นที่ระดับ ภาค (ภาคเหนือ)	๑,๕๖๕,๐๐๐	-	-	-	-	๑,๕๖๕,๐๐๐	ศูนย์วิจัยข้าว แพร่	
	กิจกรรมหลักที่ ๗ อำนวยการ การ ขับเคลื่อนโครงการพัฒนาเกษตร อินทรีย์จังหวัดน่าน	งบบูรณาการ พัฒนาพื้นที่ระดับ ภาค (ภาคเหนือ)	๒,๐๐๐,๐๐๐	-	-	-	-	๒,๐๐๐,๐๐๐	สนง.กษ.น่าน	

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ.๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
๑.ส่งเสริมเพิ่มผลผลิตภาพ สินค้าเกษตรปลอดภัยเกษตร อินทรีย์และเชื่อมโยงการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและ ศักยภาพการผลิตเกษตรปลอดภัย	งบพัฒนาจังหวัด	๘,๑๓๕,๒๗๕	-	-	-	-	๘,๑๓๕,๒๗๕		
๒.ส่งเสริมและยกระดับ เกษตรกรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ขึ้น	กิจกรรมหลักที่ ๑ พัฒนาการผลิตกาแพ คุณภาพพื้นที่จังหวัดน่าน	งบพัฒนาจังหวัด	๑,๒๘๐,๐๐๐	-	-	-	-	๑,๒๘๐,๐๐๐	สนง.กษ.น่าน	
๓.พัฒนาเพิ่มและกระจายแหล่ง น้ำเพื่อการเกษตร	กิจกรรมหลักที่ ๒ การพัฒนาและ ยกระดับศักยภาพเกษตรกร/กลุ่ม เกษตรกรผู้ผลิตกาแพจังหวัดน่าน สู่ Smart farmer สู่ Young Smart farmer	งบพัฒนาจังหวัด	๑,๖๙๕,๐๐๐	-	-	-	-	๑,๖๙๕,๐๐๐	สนง.กษ.น่าน	
๔.สร้างภูมิคุ้มกันและความ มั่นคงทางด้านอาหาร	กิจกรรมหลักที่ ๓ ส่งเสริมและ พัฒนาการผลิตสินค้าปศุสัตว์	งบพัฒนาจังหวัด	๒,๕๐๐,๐๐๐	-	-	-	-	๒,๕๐๐,๐๐๐	สนง.ปศุสัตว์ จ.น่าน	
	กิจกรรมหลักที่ ๔ กิจกรรมโครงการ ส่งเสริมการเลี้ยงกบอินทรีย์ในนาข้าว	งบพัฒนาจังหวัด	๙๖๐,๕๕๐	-	-	-	-	๙๖๐,๕๕๐	สนง.ประมง จ.น่าน	
	กิจกรรมหลักที่ ๕ การไถกลบพื้นที่ การเกษตรเพื่อปรับปรุงบำรุงดินและทำ ปุ๋ยหมัก	งบพัฒนาจังหวัด	๑,๒๐๐,๐๐๐	-	-	-	-	๑,๒๐๐,๐๐๐	สถานีพัฒนาที่ดินน่าน	
	กิจกรรมหลักที่ ๖ บ้านฮวก กับดงหมาก	งบพัฒนาจังหวัด	๔,๙๙,๗๒๕	-	-	-	-	๔,๙๙,๗๒๕	สนง.การปฏิรูปที่ดิน จังหวัดน่าน	

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

๑. นายอดิสร จันทระประภาเลิศ เกษตรและสหกรณ์จังหวัดน่าน

คณะผู้จัดทำ

๑. นางอังคณา พลาอาด	หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร
๒. นางสาวสุภาพร แซ่ลิ้ม	หัวหน้ากลุ่มช่วยเหลือเกษตรกรและโครงการพิเศษ
๓. นางสาวมณีรัตน์ ดาราข	หัวหน้ากลุ่มสารสนเทศการเกษตร
๔. นางสาวปทิตตา นันทสิทธิ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๕. นางสาวบุญชรัสมิ์ ชัยกิตติพิภักดิ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๖. นางวลัยพร สายอุทธา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๗. นายอำนาจ สบานงา	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
๘. นางรัชณีย์ สบานงา	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

หน่วยงานสนับสนุน

๑. สำนักงานเกษตรจังหวัดน่าน	๒. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดน่าน
๓. สำนักงานประมงจังหวัดน่าน	๔. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดน่าน
๕. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดน่าน	๖. สำนักงานพัฒนาที่ดิน เขต ๗
๗. สถานีพัฒนาที่ดินน่าน	๘. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรน่าน
๙. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์น่าน	๑๐. โครงการชลประทานน่าน
๑๑. ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดน่าน	๑๒. ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ น่าน
๑๓. ตำนกักกันสัตว์น่าน	๑๔. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดน่าน
๑๕. สำนักงานการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดน่าน	๑๖. สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดน่าน
๑๗. บริษัทประชารัฐรักสามัคคี (วิสาหกิจเพื่อสังคม)	๑๘. ศูนย์วิจัยข้าวแพร่
๑๙. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน	๒๐. สำนักงานพาณิชย์จังหวัดน่าน
๒๑. หอการค้าจังหวัดน่าน	๒๒. ประธานกรรมการเครือข่าย ศพก.จังหวัดน่าน
๒๓. สำนักงาน อ.ก.ส.จังหวัดน่าน	
๒๔. ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรระดับจังหวัด	

คณะพิจารณาให้ความเห็นชอบ

๑. คณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดน่าน
-